

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

07-13 KASIM 2022 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	3
VAATLERİMİZ	4
07-13 KASIM 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	7
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	7
MÜTEAHHİTTEN VE FAİZCİDEN YANA İKTİDAR	14
DIŞ TİCARET 'KIRMIZI ALARM' VERİYOR!	15
ENFLASYON RAPORLARI KURUMSAL İTİBARSIZLAŞMANIN ZİRVE NOKTASINI GÖSTERİYOR!	16
BÜTÇE AÇIĞI 9 KAT ARTACAK!	16
MAZOT SON 1 YILDA YÜZDE 220 ZAMLANDI	17
SGK'NİN FİNANSMAN AÇIĞI REKOR KIRDI	17
SGK ADIM ADIM İFLASA SÜRÜKLENİYOR	18
VARLIK FONU YOK EDİYOR	19
TARIM GİRDİ FİYATLARI ENDEKSİ'NDEKİ ENFLASYON ARTIŞI YILLIK YÜZDE 135'İ AŞTI.	20
TARLADAN SOFRAYA 3,5 KAT PAHALILIK	20
ET KOKTU, SÜT BOZULDU	21
İHALE PASTASINA KİM DAVET EDİLECEK?	22
AKILLARA ZARAR, ZARAR!	22
KRİZ SOFRAYI SİLDİ SÜPÜRDÜ	24
TEK ADAM REJİMİNİN KAZANANLARI "TEFECİLER"	25
TOKİ'NİN DERDİ REKLAM	26
GENÇLİK HAYALLERİ ERKENDEN TÜKENDİ	27
ÖĞRENCİLER 'TEKNOLOJİ ETKİNLİĞİ' YERİNE "İLK OYUM ERDOĞAN'A" ETKİNLİĞİNE GÖTÜRÜLDÜ	28
BÜTÇESİZ EĞİTİM	29
AKP'YLE EĞİTİM YATIRIMLARI AZALDI	32
CEZAEVLERİ 20 İLDEN KALABALIK	33
TÜRKİYE, 2022 HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ ENDEKSİ'NDE DİBE VURDU!	34
YILIN İLK 10 AYINDA 275 KADIN CİNAYETİ	35
TTK'DA NE İŞ GÜVENLİĞİ VAR NE DE YETERLİ İŞ GÜVENLİĞİ YATIRIMI	36
KADERDE ÖLÜM YOK	36
TEHLİKE BÜYÜK	37
SUÇ RAPORU	38
MAHKEME, UZMAN GÖRÜŞÜNE İTİBAR ETMEDİ; ORMANDA RES HUKUKA UYGUN	39
SAYIŞTAY'DA ŞAHSİ ÖZEL KADRO	40
TRT SPİKERİNE 'ÜMMET' CEZASI	40
'SKANDALLAR' HASTANESİ	41
BAŞKA BEDENLERE CAN OLUN	41
STK'LARIN YENİDEN DİZAYNI PROJESİ SUSTURMA ÇABASININ YANSIMASI!	43
DEVLETE KARŞI SEÇİM YARIŞI	43
PROMPTER'DAN OKUNAN MASAL; TÜRKİYE YÜZYILI	46
'TÜRKİYE YÜZYILI' KAMPANYASI, ASLINDA CUMHURİYETİMİZİN MİRASINI REDDİYE YÜZYILI KAMPANYASI	48
'TÜRKİYE YÜZYILI', İKTİDARIN SÖZÜNÜN TÜKENDİĞİNİN KANITI	49
SAVRULAN DIŞ POLİTİKAMIZ...	50
MİLLETİN CÜZDAN BOŞSA, HÜKMETİN VİZYONU DA BOŞTUR	51

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

***Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.**

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracağız.**

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***KYK borçlarından ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.**

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

***15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaşlardan toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz**

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracacağız.

VAATLERİMİZ

TARIM

- *Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz **kırmızı mazot** vereceğiz.
- ***Ziraat Bankası** kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye **üretim için ucuz kredi** verecek.
- *Çiftçimizin kredi, **su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz**, anaparayı ise yapılandıracacağız.
- *Her köye **en az bir teknik personel** ataması yapacağız.
- *Çiftçiye verilecek destek **milli gelirin en az %1'i** olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.
- *Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde **alım garantisi** vereceğiz.
- *Tarımsal sulamada kullanılan **elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra** ödenecek.
- ***Tarım kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.
- ***Tarım destekleri ve araçları hacedilemeyecek**, desteklerden kesinti yapılamayacak.
- *Hasat döneminde **ithalatı yasaklayacağız**.
- *Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için **sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından** ödenmesini sağlayacağız.

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

- *Sanayicinin ve esnafın **elektrik borçlarının faizlerini** sileceğiz.
- ***Akıtma tesislerinin enerji bedellerini** devlet ödeyecek.
- *FABKA projesi ile girişimcilere **düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar** inşa edeceğiz.
- *Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı **Teknoloji Lisesi** kurulacak.
- ***Enerji Kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz
- ***Yenilenebilir enerji** için YEKDES adında yeni bir **destekleme mekanizması** kuracağız.
- *Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu **teknik personeli yetiştirecek** mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.
- *Mesleki eğitim almış gençlerimizin, **kendi alanlarında çalışmalarını** teşvik edeceğiz.

KOBİLER

- ***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.
- *KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini sıfırlayacağız**.
- ***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.
- *KOBİ'lerin **devletten alacaklarını ödeyeceğiz**.
- *OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız**.
- *KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.
- ***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

- *Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.
- ***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.
- ***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracacağız.
- ***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.
- *Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

- *Gençlerin alacağı **ilk sıfır otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi kaldıracağız.**
- *Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracağız.
- *Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.
- *İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak.**
- *ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.
- ***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz
- *Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.
- ***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.
- *Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

- ***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.
- *Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimini uygulanmayacak.**
- ***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız.**
- ***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.
- *Aile Destekleri Sigortası kapsamında "**Yeni Başlangıçölar Fonu**" kuracağız İhtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.
- *Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağız.
- ***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracacağız.
- *Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

- *Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğiz.
- ***Kira stopajını** kaldıracağız.
- *BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkından yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.
- *Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.
- ***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu'**nu kuracağız.

ÖĞRETMENLER

- *Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı kaldıracağız.**
- ***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğiz.
- ***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayrımına son vereceğiz.
- *Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğiz.
- *Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracacağız.
- ***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.
- *Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.
- *Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.

*Katkı payı, ilave ücret ve fark ücretlerini kaldıracacağız.

*Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğiz.

*Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.

***Askeri hastaneleri** yeniden açacağız.

***Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nü** yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki **AR-GE çalışmalarına** destek vereceğiz.

***Tıp teknoparklarını** kuracağız.

***Meslek Hastalığı Hastaneleri'ni** ve **Çocuk Hastaneleri'ni** yaygınlaştıracacağız.

SAGLIK CALISANLARI

***Sağlıkta şiddetin önlenmesi** için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.

***Sağlık personeli atamalarını** derhal yapacağız.

***Aile Hekimlerinin** iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.

*Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.

***Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600'den başlamak üzere** kademeli olarak yükseltilecek.

***Çalışma saatlerini** Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir **muhtarlık kanunu** olacak.

*Muhtarlık seçimleri için **birleşik oy pusulası** esası getirilecek.

*Bağımsız bir **muhtarlık evi** olacak.

*Muhtarlıklara **yardımcı büro personeli** tahsis edilecek.

*Kaldırılan **köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak.**

*Her muhtarlığın ayrı bir **bütçesi** olacak.

***Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak.**

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü **belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak**, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte **sosyal projeler geliştirecek.**

***"Türkiye Muhtarlar Birliği"** kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek **asgari ücrete 6 ayda bir zam** yapılacak.

***Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı olmaksızın** kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, **güvenceli istihdama** öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan **taşeron işçileri kadroya** alacağız.

***3600 Ek Gösterge ve EYT** meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında **beraat ve göreve iade kararı** verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

***Eğitim parasız olacak** çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin **kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz** karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin **su ve öğle yemekleri ücretsiz** olarak MEB tarafından karşılanacak.

***Yetiştirme yurdundan ayrılmak** zorunda kalanlara **kamuda istihdam olanağı** sağlayacağız.

YAŞLILAR

***Huzurevinde yaşayan yoksul** yaşlıların harçlıklarını arttıracacağız.

***Eşi vefat eden kadınlara** yapılan sosyal yardım miktarını arttıracacağız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil olanağı** sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demans hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracağız.

07-13 KASIM 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*7 Kasım 1917'de gerçekleşen **Ekim Devrimi** ile Bolşevikler Rusya'da iktidarı ele geçirdiler.

*7 Kasım 1980'de **Yayınıcı İlhan Erdost, Mamak Askeri Cezaevi'nde, dayak sonucu öldü.**

*8 Kasım 2020, **Azerbaycan'da Zafer Bayramı**(Günü) ilan edildi.

*8 Kasım **Dünya Şehircilik Günü**

*9 Kasım 1936'da **Montreux Boğazlar Sözleşmesi yürürlüğe girdi.**

*9 Kasım 1989'de Doğu Alman Hükümetinin, iki Almanya arasında seyahati serbest bırakması üzerine, binlerce kişi **Berlin Duvarı'nı** aşarak Batıya geçmeye başladı. 13 Ağustos 1961'de inşa edilen Duvar'ın yıkılmasıyla Soğuk Savaş dönemi sona erdi.

*10 Kasım 1938'de Kurtuluş Savaşı başkomutanı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu cumhurbaşkanı **Mustafa Kemal Atatürk, saat 09.05'te Dolmabahçe Sarayı'nda 57 yaşındayken vefat etti.** Türkiye'de ulusal yas ilan edildi.

*10-16 Kasım Atatürk Haftası

*11 Kasım 1914'de **Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri'ne savaş ilan etti. 11 Kasım 1918'de ise Alman İmparatorluğu ile İtilaf Devletleri'nin ateşkes imzalamasıyla, I. Dünya Savaşı sona erdi.**

*12 Kasım 1999'da **Bolu, Düzce ve Kaynaşlı'da, 7,2 büyüklüğünde deprem meydana geldi;** 894 kişi öldü, 4.948 kişi yaralandı.

*12 Kasım **Dünya Zatürre (Pnömoni) Günü**

*13 Kasım 1918'de **İstanbul Limanı'nın İtilaf Devletleri'nce işgali.** I. Dünya Savaşı sonunda; Atatürk'ün "Geldikleri gibi giderler" dediği İtilaf Devletleri Donanması, İstanbul Boğazı'na demirledi.

*13 Kasım **Dünya İyilik Günü**

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **İmalat sanayii kapasite kullanımı:** İmalat sanayi sektörünün kapasite kullanımı ekimde bir önceki aya göre 0,5, geçen yılın aynı ayına göre 1,1 puan azalarak yüzde 76,9'a geriledi.

• **Dış ticaret:** TÜİK'in dış ticaret verilerine göre Türkiye'nin eylül ayı ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,2 oranında artarak 22,6 milyar dolar, ithalatı ise yüzde 38,1 oranında artarak 32,2 milyar dolara yükseldi. Türkiye eylülde 9,6 milyar dolar dış ticaret açığı verdi

• **Turizm gelirleriyle cari açık kapatma operasyonu:** TÜİK, turizm gelirleriyle ilgili istatistiklerini geçmişe doğru yenileyerek örneğin 2018 yılı turizm gelirlerini 1 milyar dolar, 2019 yılı gelirlerini 4,4 milyar dolar, 2020 yılı

gelirlerini 2,8 milyar dolar, 2021 yılı gelirlerini 5,7 milyar dolar, 2022 yılının ilk altı ayı için daha önce açıkladığı turizm gelirlerini de 2,9 milyar dolar artırdı.

• **Merkez Bankası rezervi:** Hazinesin uluslararası piyasalara kira sertifikası ihraç ederek borçlandığı 2,5 milyar doların Merkez bankasındaki hazine hesaplarına geçtiği 7 Ekim -14 Ekim haftasında 2,1 milyar dolar artan brüt rezervi (altın + döviz) 14-21 Ekim haftasında ise yine 2,1 milyar dolar azalarak 116 milyar dolardan 114 milyar dolara geriledi. Eksi durumdaki net rezerv ise aynı miktarda azalarak -58,5 milyar dolara indi.

• **Yabancı portföy yatırımcılarının** Türkiye'den çıkışı devam ediyor. Yabancılar, 14 – 21 Ekim haftasında hisse senedi ve tahvil piyasalarında net 67 milyon dolarlık daha satış yaparak Türkiye'den çıktılar.

• **Hazinesin borçlanması:** Bütçenin "tahakkuk açığının" 45,5 milyar lira, nakit açığının ise 67,8 milyar lira olarak gerçekleştiği bu yılın ocak-eylül döneminde Hazine net olarak (=borçlanma-ödeme) 214,8 milyar liralık borçlanmaya gitti.

• **Özelleştirme gelirleri:** Özelleştirme İdaresi'nin 2022 yılı içinde yaptığı 405 milyon dolarlık özelleştirmenin 346 milyon dolarlık kısmını gayrimenkul satışları oluşturdu. 2019, 2020 ve 2021 yıllarında olduğu gibi bu yıl da en yüksek özelleştirme geliri gayrimenkul satışlarından elde edildi.

• **Vatandaşların bankalara borcu** 14 -21 Ekim haftasında da 1,3 milyar lira azalırken son 5,5 ayda (6 Mayıs – 21 Ekim arasında) 260 milyar liralık artış yaşandı. Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 21 Ekim itibarıyla 1 trilyon 371 milyar lira olarak gerçekleşti.

• **TÜİK hizmet üretici fiyatlarının** eylülde bir önceki aya göre yüzde 2,55 oranında arttığını hesapladı. Hizmet üretici fiyatlarında bu yılın ilk dokuz aylık döneminde yüzde 72,26, son bir yıllık dönemde ise yüzde 107,01 oranında artış kaydedildi.

• **İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı** son bir yılda 450 bin adet artarak 28 Ekim itibarıyla 23 milyon 520 bine çıktı.

• **Tarım ve Orman Bakanlığının** hazırlayıp. TÜİK'in yayımladığı yılın ikinci **bitkisel üretim tahminlerine** göre 2022 yılında üretim tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerde (yem bitkileri hariç) yüzde 14,3, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinde yüzde 3,8 oranında artarken sebzelerde ise aynı kaldı

İMALAT SANAYİİNDE KAPASİTE KULLANIMI DÜŞÜYOR

• İmalat sanayi sektörünün kapasite kullanımı ekimde bir önceki aya göre 0,5, geçen yılın aynı ayına göre 1,1 puan azalarak yüzde 76,9'a geriledi.

• Geçen yılın aynı ayına göre en yüksek düşüş 2,8 puanla ara malları üretiminde gerçekleşirken hem dayanıksız tüketim hem te tüketim mallarının üretiminde 1,1 puanlık düşüş yaşandı. Dayanıklı tüketim mallarında ise sektör geçen yıla göre 0,6 puan daha düşük kapasiteyle üretim yaptı. Gıda ve içecek sektörünün kapasite kullanımı 0,5 puan, yatırım malları üretiminde ise 2.6 puanlık artış kaydedildi.

• Bu yılın eylül ayına göre ise dayanıklı tüketim malları üretiminde 0,9 puanlık, ara malları üretiminde 0,7 puanlık, yatırım malları üretiminde 0,9 puanlık düşüş yaşandı. Gıda ve içecek, tüketim malları ve dayanıksız tüketim malları üretimlerinde ise kapasite kullanımı önceki aya göre arttı.

YILLIK DIŞ TİCARET AÇIĞI 96,7 MİLYAR DOLARA YÜKSELDİ

• TÜİK'in dış ticaret verilerine göre Türkiye'nin eylül ayı ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,2 oranında artarak 22,6 milyar dolar, ithalatı ise yüzde 38,1 oranında artarak 32,2 milyar dolara yükseldi. Türkiye eylülde 9,6 milyar dolar dış ticaret açığı verdi.

• **Not:** (Ticaret Bakanlığı ekim ayı başında açıkladığı dış ticaret verilerinde ekim ayı ithalatınız 33 milyar dolar, dolayısıyla dış ticaret açığını da 10,4 milyar dolar olarak açıklamıştı. Önceki aylarda üç-beş milyon dolarlık farklılıklar yaşanan Ticaret Bakanlığı ve TÜİK verilerinde bu yıl ithalatta, dolayısıyla da dış ticaret açığında 800 milyon dolara yakın bir eksi fark oluştu.)

• Ocak-Eylül döneminde ise Türkiye'nin ihracatı yüzde 17 oranında artarak 188,2 milyar dolar, ithalatı da yüzde 40,4 oranında artarak 271,2 milyar dolara yükselirken, yüzde 156,3 oranında artan dış ticaret açığı 83,1 milyar dolar oldu.

• Eylül sonu itibarıyla son bir yıllık dönemde ise Türkiye 96,7 milyar dolar dış ticaret açığı verdi. Bu rakam Türkiye'nin 2022 yılının en az 110 milyar dolarlık açıkla tamamlayacağına işaret ediyor.

TURİZİM GELİRLERİNDE REVİZYON: CARİ AÇIĞI KAĞIT ÜZERİNDE AZALTMA OPERASYONU

- TÜİK'in eylül ayı ithalatını, dolayısıyla dış ticaret açığını Ticaret Bakanlığının rakamlarından 800 milyon dolara yakın daha düşük açıkladığı geçen hafta, Türkiye'nin döviz açığını olduğundan düşük göstermeye yönelik bir revizyon da turizm gelirlerinden geldi.
- TÜİK, turizm gelirleriyle ilgili istatistiklerini geçmişe doğru yenileyerek örneğin 2018 yılı turizm gelirlerini 1 milyar dolar, 2019 yılı gelirlerini 4,4 milyar dolar, 2020 yılı gelirlerini 2,8 milyar dolar, 2021 yılı gelirlerini 5,7 milyar dolar, 2022 yılının ilk altı ayı için daha önce açıkladığı turizm gelirlerini de 2,9 milyar dolar artırdı.
- Dolayısıyla daha önce 29,5 milyar dolar olarak açıklanan 2018 turizm geliri 30,5 milyar dolara, 34,5 milyar dolar olanak açıklanan 2019 turizm geliri 38,9 milyar dolara, 12,1 milyar dolar olan 2020 yılı turizm geliri 14,8 milyar dolara, 24,5 milyar dolar olan 2021 yılı turizm geliri 30,2 milyar dolara, bu yılın ilk yarısı için 14,2 milyar dolar olarak açıklanan gelir ise 17,1 milyar dolara yükseltildi.
- Cari işlemlerle ilgili istatistiklerde bir büyük bir kısmı seyahat gelirlerine (turizm) bir kısmı da taşımacılık (yerli havayolu ile yapılan yolculukların geliri) ve telekomünikasyon (cep telefonu dolaşım harcamaları) gelirleri başlığı altında kaydedilecek olan bu gelir artışları, hem 2022 yılının hem de önceki yılların cari işlemler açığını bu kadar aşağı çekecek. Ayrıca son yıllarda önemli ölçüde artan net hata noksan kalemini de küçültecek.
- Hazine ve Maliye Bakanı Nurettin Nebati, bir süre önce bu yıl ocak-ağustos döneminde 28 milyar dolara kadar yükselen net hata noksan kaleminde gizlenen kayıt dışı döviz girişinin bir kısmının turizm gelirlerinin eksik hesaplanmasından kaynaklandığına yönelik bir açıklama yapmıştı. Bu açıklamadan bir-iki gün sonra da TÜİK "veri kalitesinde gözlemlenen yıpranmalar nedeniyle, ilave veri kaynakları kullanılarak turizm istatistiklerinin kalitesinin artırılması ihtiyacı doğduğunu" açıkladı.
- TÜİK ve Merkez Bankası gibi kurum ve kuruluşlar, geçen yıl bu zamanlar iktidarın politika faizini düşürülmesiyle Türk lirasının değerinde yaşanan düşüşü, "dış ticaret açığının azaltacağı, cari işlemler fazlası verileceği, bu yolla enflasyonun kontrol altına alınacağı"ni ileri sürerek savunmuşlardı. Ancak geride kalan son bir yılda tüm bunların tersi gerçekleşti.
- İktidara ihtiyaç duyduğu propaganda malzemesi sağlayabilmek Merkez Bankası son aylarda faiz indirerek yıl sonunda baz etkisi nedeniyle düşecek enflasyonun "faiz indirimleri sonucu indiği" görünümü vermeye çalışırken de uygulanan bilim ve akıl dışı politikaları "başarılı gösterebilmek adına" istatistiklerde revizyonlar ve veri karartmaları yapıyor.
- Ödrenin cari işlemler bilançosundaki rakamlarda revizyonlar yaparak döviz gelirlerini artırma, enflasyon hesaplamalarıyla ilgili bazı bilgileri gizleyerek (sepetteki malların ortalama fiyatları gibi) enflasyonu düşük gösterme, arttığı ileri sürülen istihdamın hangi sektörlerden kaynaklandığını gizleyip istihdamı artmış, işsizliği azalmış gibi gösterme gayreti içinde bulunuyor.

HEM BRÜT HEM DE NET REZERV 2,1 MİLYAR DOLAR AZALDI REZERV: HAZİNE'NİN 2,1 MİLYAR DOLARLIK BORÇLANMASI BİR HAFTA DAYANDI

- Hazinesinin uluslararası piyasalara kira sertifikası ihraç ederek borçlandığı 2,5 milyar doların Merkez bankasındaki hazine hesaplarına geçtiği 7 Ekim -14 Ekim haftasında 2,1 milyar dolar artan brüt rezervi (altın + döviz) 14-21 Ekim haftasında ise yine 2,1 milyar dolar azalarak 116 milyar dolardan 114 milyar dolara geriledi. Eksi durumdaki net rezerv ise aynı miktarda azalarak -58,5 milyar dolara indi.
- **Tamamı yükümlülüklerden oluşan brüt rezervin 75,1 milyar doları döviz, 38,9 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor.**
- Bankanın brüt rezervinde 2,1 milyar dolarlık azalış yaşanan geçen hafta, bilanço içi yükümlülükler 902 milyon dolar artarken, bilanço dışında tutulan swap borçlarında (kiralık döviz) ise 437 milyon dolarlık azalış yaşandı. Bankanın bilanço içi döviz yükümlülükleri 112,2 milyar dolara çıktı. Swap borçları ise 70 milyar dolara indi. Dolayısıyla swap dahil toplam yükümlülükler 465 milyon dolar artarak 182,2 milyar dolar oldu. Hazine'nin mevduatının da yükümlülük sayıldığı bu hesaplama göre Merkez Bankasının net rezervi geçen hafta 2,4 milyar dolar azalarak -64,5 milyar dolara kadar indi.
- Ancak, Hazinesinin döviz mevduatı yükümlülük sayılmadığında swap borcu hariç net rezervi 2,5 milyar dolar azalarak 11,6 milyar dolara indi. (Bundan önceki Hafta Hazine'nin 2,5 milyar dolarlık borçlanması hesaplarına girdiği için bu tanıma göre net rezerv 14,1 milyar dolara yükselmişti. Son haftada yaşanan 2,5 milyar dolarlık azalma Hazinesinin 2,5 milyar dolarlık borçlanmasının bir haftada eritildiğini gösteriyor. Bu erimenin gerisinde ise

dolar kurunun 18.60 TL düzeyinde tutabilmek için yapılan döviz satışları olduğu tahmin ediliyor), swap borcu dahil **net rezervi ise 2,1 milyar dolar azalarak (eksi) -56,4 milyar dolardan (eksi) -58,5 milyar dolara geriledi.**

- Swap borçlarının, diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının satıp sonra kiraladığı (**sat-kirala**) borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 21 Ekim itibarıyla yüzde 61,5 olarak hesaplandı.

YABANCI PORTFÖY YATIRIMCISI ÇIKMAYA DEVAM EDİYOR

- Yabancı portföy yatırımcılarının Türkiye’den çıkışı devam ediyor. Yabancılar, 14 – 21 Ekim haftasında hisse senedi ve tahvil piyasalarında net 67 milyon dolarlık daha satış yaparak Türkiye’den çıktılar.

- Yabancılar, kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında 1 Ocak – 21 Ekim 2022 günleri arasında Türkiye’deki portföylerini net olarak 6,1 milyar dolar azalttılar. Temmuzun son ve ağustosun ilk haftalarında yabancı yatırımcıların yeniden özellikle hisse senedi piyasasından alım yaptıkları gözlenmişti. Ağustosun son haftasında zayıflayan bu eğilimin eylül ve ekim aylarında devam etmediği, yabancıların haftalardır net satıcı tarafta olmaya devam ettikleri gözleniyor.

- Türk bankalarına swap yoluyla borç vermeyip aksine borç alan yabancı bankaların Türkiye’deki bankalara olan swap borçları ise 66 milyon dolar daha artarak 8,2 milyar dolar oldu. Yabancı bankaların **yıl başından bu yana swap borçlanmaları/borç vermeleri nedeniyle Türkiye’den net çıkış 11,9 milyar dolar oldu.**

- Yabancıların 1 Ocak- 21 Ekim döneminde hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku**, kur ve fiyat hareketlerinden **arındırılmamış** olarak 6,1 milyar dolar azalarak **48,6 milyar dolara** geriledi.

- Yabancı yatırımcıların 21 Ekim itibarıyla portföyleri, 21,2 milyar dolarlık hisse senedi, 2 milyar dolarlık kamu ve özel sektör iç borçlanma kâğıdı ve repo, 33,6 milyar dolarlık döviz ve TL mevduatlarından oluşuyor. Swapta ise Türk bankalarına 8,2 milyar dolar borçlu bulunuyorlar.

HAZİNE 67 MİLYAR LİRALIK NAKİT AÇIĞI İÇİN 215 MİLYAR LİRA NET BORÇLANMAYA GİTTİ

- Bütçenin “tahakkuk açığının” 45,5 milyar lira, nakit açığının ise 67,8 milyar lira olarak gerçekleştiği bu yılın ocak-eylül döneminde Hazine net olarak (=borçlanma-ödeme) 214,8 milyar liralık borçlanmaya gitti.

- Hazine bu yıl ocak-ekim döneminde iç ve dış borçları için Merkezi Yönetim Bütçesinden 207,1 milyar lira faiz ödemesi yaptı. Aynı sürede borç anapara ödemesi ise 113,7 milyar lirası dış, 241 milyar lirası da dış olmak üzere toplam 354,8 milyar lira oldu.

- 468,5 milyar liralık anapara ödemesine karşılık Hazine dışardan 86,9 milyar liralık, içerden de 482,5 milyar lira borçlandı. Dolayısıyla toplam borçlanma 569,6 milyar lira oldu.

- Dışarıya ödediğinden 27 milyar lira daha az borçlanan Hazine, içerden içe ödediği borçtan (anaparadan) 241,6 milyar lira fazla borçlandı. Dolayısıyla net borçlanma 214,8 milyar lira oldu. (*Oysa aynı dönemde Hazinenin borç stokundaki artış 926,9 milyar lira oldu. Artışın 712 milyar lirası kur artışından kaynaklandı.*)

- Hazine 214,8 milyar liralık net borçlanmanın 67,8 milyar lirasını bütçe nakit açığının finansmanı için kullandı. Geri kalan 148,5 milyar liralık kısım ise mevduat olarak tutuluyor.

- (**Not:** Bütçe tahakkuk açığının 45,5 milyar lira olduğu bir dönemde nakit açığının 67,8 milyar lira olması, Hazinenin nakit olarak yaptığı bazı ödemelerin bütçe henüz gider olarak kaydedilmeyip emaneten yapıldığını gösteriyor.)

- (**Not:** Merkezi Yönetim Bütçe gerçekleştirmelerine göre bu yıl ocak-eylül döneminde bütçe 161,6 milyar lira faiz dışı fazla verdi. Oysa Hazine’nin net borçlanması 215 milyar lirayla aynı dönemde iç ve dış borçlar için yapılan 207 milyar liralık ödemenin üzerine çıktı. Dolayısıyla bütçe faiz dışı fazla verilmiş gibi bir sonuç gösterse de gerçekte Hazine ödediği faizden daha fazla borçlandı. Yani ödediği anaparayı ve faizi yeniden borçlandığı gibi üstüne 8 milyar liraya yakın yeni borç aldı. Borç – faiz sarmalı devam etti.)

ÖZELEŞTİRME İDARESİ, EMLAK OFİSİNE DÖNDÜ

- Özelleştirme İdaresi’nin 2022 yılı içinde yaptığı 405 milyon dolarlık özelleştirmenin 346 milyon dolarlık kısmını gayrimenkul satışları oluşturdu. 2019, 2020 ve 2021 yıllarında olduğu gibi bu yıl da en yüksek özelleştirme geliri gayrimenkul satışlarından elde edildi.

- 2021 yılında kamu kurum ve kuruluşlarına ait 183 taşınmazı satan Özelleştirme İdaresi, 2022 yılının ilk dokuz aylık döneminde ise 114 taşınmazın satışını gerçekleştirdi.

- Liberal, sağ iktisatçıların, “devletin üretimden uzaklaştırılıp, neredeyse bütün ekonomik gelişmelerin piyasa dinamiklerine bırakılması” gerektiğini savunarak gündeme getirdikleri özelleştirme programları dönüp dolaşıp, üretimle hiçbir ilişkisi bulunmayan kamu kurum ve kuruluşlarına ait arsa ve arazilerin satışına dönüştü.
- Türkiye’de özelleştirmenin başladığı 1986 yılından 2002 yılına kadar olan 16 yıllık dönemde 170 milyon dolarlık olan taşınmaz satılırken, AKP 19 yılda 4 milyar 307 milyon dolarlık taşınmaz sattı.
- Türkiye’de son yıllarda başta konut olmak üzere gayrimenkul fiyatlarında yaşanan yüksek oranlı artışlar, iktidarın özelleştirme adı altında sattığı gayrimenkullerle bir kesime nasıl yüksek bir rant aktardığı konusunda bir fikir veriyor.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

- Bankalardaki toplam mevduat, 14 - 21 Ekim haftasında, 22,7 milyar lira artarak 8,32 trilyon liraya yükseldi.
- BDDK’nın istatistiklerine göre yıl başından bu yana Türk lirası mevduatlar yüzde 107,3 oranında arttı. Ancak bu artışın büyük kısmı kur korumalı diğer bir ifadeyle de dövize endekslenen mevduatlardan kaynaklandı. KKM hariç tutulduğunda TL mevduatlarda yıl başından bu yana sadece yüzde 35,6 oranında artış oldu.
- Döviz mevduatlarının, 512 milyon dolar artarak 238,7 milyar dolara yükseldiği 14-21 Ekim haftasında bu kapsamdaki gerçek kişilerin döviz mevduatları 300 milyon dolar azalarak 144,1 milyar dolara geriledi. Kur korumalı mevduatlar ise 1 trilyon 454 milyar liraya çıktı.
- **Dolarizasyon:** Sadece döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 53,1 olarak hesaplandı.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 56,4 oldu.
- **Kur korumalı mevduat** uygulaması kapsamında açılan mevduatların da dövize endekli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da dahil edilerek hesaplanan gerçek dolarizasyon oranı ise yüzde 70,6’ya ulaştı.
- **KKM’nin Maliyeti:** *Bu mevduatlara verilen garanti nedeniyle Devletin üstlendiği risk mart ayında gerçekleşmeye başladı. 23 Mart – 30 Eylül günleri arasında vadesi dolanlar için Hazine bütçeden 84,9 milyar lira ödendi. Merkez Bankasının dövizden dönenler için ne kadar ödeme yaptığı ise gizleniyor.*
- *Kur korumalı mevduatların para kompozisyonu ilgili olarak yapılan en son açıklamalardan yola çıkıldığında bu mevduatların yüzde 51’inin döviz veya altından dönen mevduatlardan yüzde 49’unun ise TL mevduatlardan oluştuğu biliniyor. Döviz ve altından dönenlerin kur farkından kaynaklanan faizini Merkez Bankası ödüyor. Açıklanamamakla birlikte Merkez Bankasının da eylül sonuna kadar 90 milyar lira civarında KKM için ödeme yaptığı tahmin ediliyor.*
- *Döviz mevduatından kur korumalı mevduata geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi avantajı nedeniyle vazgeçilen kurumlar vergisi tutarının ise 18,8 milyar lira olduğu açıklandı. Buna göre sistemin şimdiye kadar kamuya toplam maliyetininin 194 milyar lirayı bulduğu tahmin ediliyor.*
- **Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, sürekli KKM’nin dolarizasyonu kırdığını ve Türk lirası mevduatları artırdığını ileri sürüyor. Ancak Merkez Bankası, şirketlerin kur riskini hesaplarken, bu mevduatları “döviz varlığı” olarak kabul ediyor. Bu açıdan da bakıldığında KKM’nin ekonomideki dolarizasyon eğilimini kırmayıp aksine artırdığını ve bu kesimlerin kur riskinin Hazine ve Merkez Bankasının üzerine yıkıldığını görüyoruz.**
- TL mevduatı gibi gözüken aslında döviz kuruna endekslenen 76 milyar dolarlık (faiz ve kur farkı getirisiyle birlikte bu tutar çok daha yüksek bir rakama denk geliyor) bir mevduatın dövize geçme potansiyeli bulunduğu hesaplanıyor.

Krediler

- Kredi stoku da 14 - 21 Ekim günleri arasında 21,9 milyar lira artarak 6,90 trilyon liraya yükseldi. TL krediler 26,6 milyar lira artarken, döviz kredilerinin TL karşılığında 4,6 milyar liralık azalış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden 292 milyon dolar azalarak 132,2 milyar dolara geriledi.
- *Kredi stokunda geçen yılın sonuna göre yüzde 41 oranında artış yaşandı. Türk lirası krediler yüzde 57,5 oranında artarken, döviz kredilerinde ise dolar cinsinden yüzde 15,6 oranında azalma oldu.*
- *Kredi stokundaki gelişmeler, iktidarın faiz oranlarını düşük tutarak bankaların yatırıma ve üretime daha fazla kredi vermelerini sağlama hedefinin de gerçekleşmediğini gösteriyor. Hem krediler reel olarak azalıyor hem de bankaların topladığı mevduatın krediye dönüşüm oranı düşüyor. Örneğin 2020 yılında bankacılık sistemi*

topladığı mevduatın yüzde 103,5'i kadar kredi kullandırmıştı. BU oran 2021 yılı sonunda yüzde 92,4'e, 21 Ekim 2022 itibariyle ise yüzde 83,1'e düştü. İktidarın bankaları Hazine borçlanma kağıdı almaya zorlayan politikaları, kredi stokunun reel olarak azalmasına neden oluyor.

- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 161 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

VATANDAŞIN BANKALARA BORCU 1,4 TRİLYON

- Vatandaşların bankalara olan borcu 14 -21 Ekim haftasında da 1,3 milyar lira azalırken son 5,5 ayda (6 Mayıs – 21 Ekim arasında) 260 milyar liralık artış yaşandı.

- Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 21 Ekim itibariyle 1 trilyon 371 milyar lira olarak gerçekleşti.

- Vatandaşların bu borcunun 1 trilyon 13 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 358 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 1,6 milyar liralık artış, kredi kartı borçlarında ise 2,9 milyar liralık azalış oldu.

- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen ve henüz varlık yönetim şirketlerin devretmedikleri takipteki borçları ise 30,3 milyar liraya yükseldi. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.

- **Toplam Borç:** Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine 32,9 milyar, TOKİ'ye ise 27 milyar lira borcu bulunuyor. Vatandaşların, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) toplam borcu 1 trilyon 431 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

- Vatandaşların bankalara olan borcunda yıl başından bu yana 346 milyar liralık, toplam borçlarında ise 348 milyar liralık artış yaşandı.

FAİZ ORANLARI

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- 14 - 21 Ekim günleri arasında açılan **vadeli TL cinsinden mevduata** bankaların uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 15,84'ten yüzde 15,40'a geriledi.

- Merkez Bankasının 1,5 puan faiz indirdiği söz konusu hafta kullanılan tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 0,25 puan azalarak yüzde 30,15'e inerken ticari kredi faizleri ise 0,15 puanlık artışla yüzde 18,44'e yükseldi.

- Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 31,35, taşıt kredisini yüzde 26,15, konut kredisini ise yüzde 20,74 yıllık faiz oranıyla kullandırdı.

- Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 9,02, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 8,63 oldu.

Merkez Bankası Faizi

- *Merkez Bankası, bankaları geçen hafta yüzde 10,5 faiz oranıyla fonladı.*

RİSK PRİMİ (CDS) 700'ÜN ALTINA İNDİ

- Dolar cinsinden 5 yıl vadeli yurt dışı borçlanma tahvillerinin yıllık faizi geçen hafta sonunda yüzde 9,53 oldu. Başta FED olmak üzere diğer ülkelerin faiz artırımını Türkiye'nin dış borçlanma maliyetlerini artırıyor.

- Merkez Bankası ve BDDK'nın bankaları ticari kredi faizlerini düşük tutmaya yönelik yukarıda sıralanan önlemleri bankaları kredi vermek yerine Hazine iç borçlanma kağıtları almaya zorladığı için, piyasada iç borçlanma kağıtlarının faizi önemli ölçüde geriledi. Geçen hafta TL cinsinden 5 yıllık Hazine kağıdının faizi yüzde 10,03'le, dolar cinsinden Hazine borçlanma kağıdının faizine yakın seyretti. Yıllık enflasyonun yüzde 80'in üzerinde seyrettiği bir dönemde bankaları yüzde 10 faizle TL cinsinden iç borçlanma kağıdı almaya zorlamanın bankacılık sektörü açısından sistemik bir risk unsuru oluşturmaya başladığı dillendiriliyor.

- Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 9,22 oranında azalarak 663,44 oldu. CDS bir ay öncesine göre yüzde 14,9 oranında düşerken bir yıl öncesindeki düzeyinin ise yüzde 51,7 üzerinde seyrediyor.

HİZMET ÜRETİCİ FİYATLARI SON BİR YILDA YÜZDE 107 ARTTI

- TÜİK hizmet üretici fiyatlarının (*ulaştırma ve depolama hizmetleri, konaklama ve yiyecek hizmetleri, bilgi ve iletişim hizmetleri, gayrimenkul hizmetleri, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetler ile idari ve destek hizmetlerinde, KDV ve benzeri vergiler hariç üreticiden - işletmelere, üreticiden - tüketiciye ve üreticiden - yurt dışına tüm satışları kapsıyor*) Eylülde bir önceki aya göre yüzde 2,55 oranında arttığını hesapladı.

- Hizmet üretici fiyatlarında bu yılın ilk dokuz aylık döneminde yüzde 72,26, son bir yıllık dönemde ise yüzde 107,01 oranında artış kaydedildi.

- TÜİK'e göre son bir yılda posta ve kurye hizmetleri yüzde 177,3, havayolu taşımacılığı yüzde 163,88, su yolu taşımacılığı yüzde 141,01, kara ve boru hattı taşımacılığı yüzde 136,4, depolama hizmetleri yüzde 131,7 oranlarında zamlandı.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kurunda bir önceki hafta sonuna göre yüzde 0,1 oranında, euro kurunda yüzde 3,1 oranında artış yaşandı. Kurlar sırasıyla 18,59 TL ve 18,68 TL oldu. Dolar kurunda yıl başından bu yana yüzde 43,2, Euro kurunda yüzde 27,3 oranında artış oldu.

- Ortalama dolar kuru (1 Ocak- 28 Ekim 2022 ortalaması) 2021 yılının ortalamasına göre yüzde 81,5 oranında artarak 16,13 TL'ye çıktı.

- Gecen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 0,7 oranında azalarak 981,72 lira oldu. Altın fiyatı geçen yılın sonuna göre ise yüzde 26,1 oranında arttı.

- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 1,4 oranında değer kaybetti. Endekste yıl başına göre artış ise yüzde 109,5 oldu.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,6 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak – 28 Ekim günleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 7 milyon 42 bin yeni dosya geldi. Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 905 adet bin arttı. Bu dönemde 6 milyon 88 bin dosya da sonuçlandırıldı.

- **Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 14,8 oranında arttı.**

- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise son bir yılda 450 bin adet artarak 28 Ekim itibariyle 23 milyon 520 bine çıktı.

AÇLIK VE YOKSULLUK SINIRLARI

- Türk-İş, Ekim ayı için dört kişilik bir ailenin açlık sınırının bir önceki aya göre 180 lira daha artarak 7 bin 425 liraya yükseldiğini, yoksulluk sınırının da 586 liralık artışla 24 bin 186 lira olduğunu açıkladı.

- Birleşik Kamu -İş Konfederasyonu ise ekimde açlık sınırının 556 lira artarak 8 bin 223 liraya, yoksulluk sınırının da 2 bin 136 liralık artışla 24 bin 513 liraya çıktığını hesapladı.

EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ

- TÜİK'e göre ekonomik güven endeksi ekimde bir önceki aya göre yüzde 3 oranında artarak 97,1 oldu. 100'ün altındayken güvensizliğe işaret eden güven endeksinin artmasında tüketici güven endeksindeki yüzde 5,2 oranındaki artış etkili oldu.

- Yıllardır güvensizlik konumunda bulunan tüketici güven endeksi ekimde 76,2'ye çıktı. Reel sektör güven endeksi yüzde 1,8 artarak 102, hizmet sektörü güven endeksi yüzde 0,9 artarak 119,3, perakende sektörü güven endeksi yüzde 3 artarak 119,4, inşaat sektörü güven endeksi de yüzde 2,7 artarak yüzde 90,5 oldu.

TARIM ÜRETİM TAHMİNLERİ

- Tarım ve Orman Bakanlığının hazırlayıp. TÜİK'in yayımladığı **yılın ikinci bitkisel üretim tahminlerine** göre 2022 yılında üretim tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerde (yem bitkileri hariç) yüzde 14,3, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinde yüzde 3,8 oranında artarken sebzelelerde ise aynı kaldı.

- Buna göre, üretim miktarı tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerde 70 milyon ton, sebzelelerde 31,7 milyon ton, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinde 25,8 milyon ton olarak gerçekleşecek.

- 2022 yılına ilişkin ilk üretim tahminlerinde ise tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerde (yem bitkileri hariç) yüzde 10,4, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinde yüzde 4,6 üretim artışı, sebzelelerde ise yüzde 1 oranında azalma olacağı açıklanmıştı.

- Ürün bazında bakıldığında ise 2021 yılında 17 milyon 650 bin tona inen buğday üretiminin bu yıl 19 milyon 750 bin tona, arpa üretiminin 5 milyon 750 bin tondan 8 milyon 300 bin tona, mısır üretiminin 6 milyon 750 bin tondan 8 milyon 300 bin tona yükseldiği tahmin ediliyor.
- Ayçiçek üretiminin yüzde 5,6 artarak 2 milyon 550 bin tona, kütlü pamuk üretiminin yüzde 22,2 artarak 2 milyon 750 bin tona çıktığı çay üretiminin yüzde 14 azalarak 1 milyon 250 bin tona indiği ileri sürülüyor.
- Pancar üretiminin 18milyon 250 bin tondan 19 milyon tona, patates üretiminin 5,1milyon tondan 5,2 milyon tona, nohut üretiminin yüzde 22,1 artarak 580 bin tona çıktığı, kuru fasulye üretiminin yüzde 11,5 azalarak 270 bin tona gerilediği tahmin edildi.

119 BİN YEENİ ŞİRKET KURULURKEN 46 BİN ŞİRKET KAPANDI

- Bu yılın ocak-eylül döneminde Türkiye’de 118 bin 670 yeni şirket ve gerçek kişi ticari işletmesi kurulurken, 46 bin 441 şirket ve ticari işletme ise kapandı. Yeni kurulan şirket sayısının yüzde 18 arttığı bu dönemde kapanan şirket ve ticari işletme sayısında ise yüzde 28,8 oranında artış yaşandı.
- Aynı dönemde 222 bin 818 esnaf ve sanatkar esnaf siciline kayıt yaptırırken, 85 bin 181 esnaf ve sanatkar ise kapandı. Yeni tescil edilen esnaf ve sanatkar sayısı geçen yıla göre yüzde 6 oranında artarken, kapananların sayısındaki artış ise yüzde 19,4 olarak gerçekleşti.

OTOMOBİLDE ÜRETİM YERİNDE SAYARKEN İHRACAT VE İÇ SATIŞLAR AZALDI

- Türkiye’nin bu yıl ocak-eylül dönemindeki otomobil üretimi geçen yılın aynı döneme göre değişmeyerek 571 binde kalırken, yurt içi otomobil satışlarında yüzde 8,2 oranında daralma yaşandı. 399 bin yeni taşıtın satıldığı bu dönemde, satışların 153 bini yerli otomobillerden, 245 bini ise ithal otomobillerden oluştu. Yerli otomobil satışlarında yüzde 11,6, ithal otomobil satışlarında ise yüzde 5,9 oranında azalma yaşandı.
- Türkiye’nin otomobil ihracatı ise yüzde 1,2 oranında azalarak 397 bin olarak gerçekleşti.

BEYAZ EŞYADA ÜRETİM VE İÇ SATIŞLAR AZALIRKEN İHRACAT YERİNDE SAYDI

- Türkiye’nin beyaz eşya üretimi de ocak-eylül döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3,8 oranında azalarak 24 milyon 550 bine geriledi.
- Aynı dönemde beyaz eşya yurt içi satışları yüzde 5,4 oranında daralmayla 6 milyon 359 bine inerken, 19 milyon olan ihracat ise geçen yıla yaklaşık aynı sayıda kaldı.
- İthalat ise yüzde 45,2 azalarak 229 bine geriledi.

ELEKTRİKTE ÜRETİM AZALDI TÜKETİM İSE YÜZDE 0,7

- Türkiye’nin bu yılın ocak-eylül dönemindeki elektrik üretimi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,6 oranında azalarak 246 milyar kilovatsaate gerilerken, aynı dönemdeki tüketim ise (kayıp ve kaçak da dahil) sadece yüzde 0,7 oranında artarak 247 milyar kilovat saat oldu.
- Elektrik üretimi azalan, tüketimi ise az da olsa artan Türkiye bu dönemde elektrik ithalatını yüzde 226,5 oranında artırarak 4,2 milyar kilovatsaate çıkarırken, ihracat ise yüzde 5,4 azalarak 2,9 milyar kilovatsaat oldu.

MÜTEAHHİTTEN VE FAİZCİDEN YANA İKTİDAR

Cumhurbaşkanlığı 2023 Yıllık Program hedefleri, iktidarın yeni ekonomi modeliyle ilgili kamuoyu önünde dile getirdiği söylemlere kendilerinin de inanmadığını sergiliyor. Geçmiş yıllardaki tüm programlar gibi 2023 program hedefleri de tutarsız ve hesapsızca hazırlanmış!

2023 Bütçe Yasa Teklifi TBMM’ye gönderildikten sonra yasa gereği yayınlanması gereken Yıllık Program, 25 Ekim’de resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. Programda 2023 bütçe giderlerinin yüzde 154 artırılması iktidarın kamu kaynaklarını seferber ederek devletin kasasını boşaltıp, seçimi kazanmak için her yolu mubah gördüğünü ortaya koyuyor. 2018’de bütçe giderlerindeki artış sadece yüzde 17 idi. 2023 yılında ise 9 kat fazla harcama yapılacak. Kamuoyu önünde Yeni Ekonomi Modeline övgüler düzen iktidarın gerçekte bu modele ve sonuçlarına kendisinin de inanmadığı, 2023 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı ile somutlaşıyor. İhracat artışı ve cari fazla hedefli yeni ekonomi modeline karşılık programda ortaya konulan hedefler bu yılın son aylarında ve gelecek yıl ihracatta artış hızının düşeceğinin öngörüldüğünü açığa çıkartıyor. 2023 programına göre 2021’de 46,2 milyar dolar olan dış ticaret açığı, 2022 sonunda yaklaşık yüzde 100 artışla 105 milyar dolara çıkacak ve

2023'te 80 milyar dolara düşecek. Eylül sonu itibarıyla dış ticaret açığının 9 ayda 90 milyar dolara yaklaşmış olması bile bu hedeflerin tutarsızlığının ve masa başında hazırlandığının göstergesi.

2021'de TL bazında 7 trilyon 248 milyar 789 milyon lira olan GSYH'nin 2022 sonunda 13 trilyon 429 milyar 497 milyon lira, 2023'te ise 18 milyar 654 milyar 263 milyon lira olması öngörülüyor. ABD doları bazında 816 milyar dolar olan 2021 GSYH'si bu hedeflere göre 2022 sonunda 808 milyar dolara düşecek. 2023'te ise 867 milyar dolar olacak. 2021'de 9592 dolar olan kişi başına düşen milli gelir (KBMG) 2022'de 9485 dolara inecek ve 2023'te 10 bin 71 dolar olacak. İktidarın 2012'de açıkladığı 'Hedef 2023 Vizyon Belgesi'nde vaat ettiği KBMG 25 bin dolardı. Şimdi bunun yarısından daha az bir hedefi yeni ekonomi modelinin başarısı diye pazarlıyorlar. 2023 programına göre 2022 Ocak ayına kadar sözleşmesi imzalanan Kamu Özel İş Birliği (KÖİ) projelerinin sayısı 262, proje tutarı 88,5 milyar dolar. Ulaştırma yatırımları bu tutar içinde 52,6 milyar dolarla ilk sırada yer alırken, 19,9 milyar dolarla enerji, 11,9 milyar dolarla sağlık sektörü yatırımları sıralanıyor. Şu ana kadar sözleşmesi imzalanan KÖİ projelerinin 241'i işletmeye alınırken, 21 projenin yapımı sürüyor.

Programdaki rakamlara göre, 2023'te KÖİ kapsamındaki otoyol, köprü, hastane vb. projelerin garanti ödemelerine 102 milyar TL, faiz ödemelerine 565,6 milyar TL ayrılacak. Toplam 667,6 milyar TL iktidar müteahhitlerine ve faizcilere ödenecek. **2023 Programı, iktidarın kamu kaynaklarını aktarma, servet transferi konusundaki tercihini yine bir avuç müteahhit ve faizciden yana yaptığının resmi belgesi!**

DIŞ TİCARET 'KIRMIZI ALARM' VERİYOR!

Dış Ticaret açığındaki aylık artış yüzde 300'e dayandı. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 83,2'den yüzde 69,4'e indi. Dış ticaret 'kırmızı alarm' veriyor. İktidar, doğalgaz ödemelerinin 2024'e ertelenmesi, enerji faturasının 1 yıl ötelenmesi için taviz vermeye hazır şekilde, Rusya'nın kapısında bekliyor!

Ticaret Bakanlığı'nın iki hafta önce açıkladığı Eylül 2022 geçici dış ticaret verilerindeki vahim tablo, TÜİK'in açıkladığı rakamlarla teyit edildi. Ocak-Eylül dönemi 9 aylık dış ticaret açığı 83 milyar dolara ulaştı. İhracat, eylülde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,2 artarak 22 milyar 612 milyon dolar olurken, ithalattaki artış oranı yüzde 38,1 ve tutar 32 milyar 208 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 268,1 artarak 2 milyar 607 milyon dolardan, 9 milyar 595 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Eylül ayında yüzde 88,8 iken, 2022 Eylül ayında yüzde 70,2'ye indi.

Dokuz aylık gerçekleştirmelere bakıldığında; ihracat, 2022 yılı Ocak-Eylül döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 17 artarak 188 milyar 152 milyon dolar, ithalat yüzde 40,4 artarak 271 milyar 249 milyon dolar tutarında gerçekleşti. Ocak-Eylül döneminde 9 aylık dış ticaret açığı yüzde 156,3 artarak geçen yılın aynı dönemindeki 32 milyar 423 milyon dolardan, 83 milyar 97 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Ocak-Eylül döneminde yüzde 83,2 iken, 2022 yılının aynı döneminde yüzde 69,4'e geriledi. TÜİK'in açıkladığı kesinleşmiş dış ticaret rakamlarıyla modelin başarısızlığı ve halka yalan söylendiği bir kez daha doğrulandı.

✓ **İhracat artış hızının ivme kaybetmesine karşılık ithalatın aynı hızla yükselişini sürdürmesi, yılbaşından bu yana devam eden dış ticaret açığında makasın açılmasının yarattığı riskin 'kırmızı alarma' dönüştüğünü gösteriyor.**

İhracatın ithalata karşılama oranında 20 puana varan sert düşüş, tehlikenin boyutlarının büyüdüğünü, **ithalat kalemlerinin sürdürülebilmesi için gerekli ve yeterli dövizin temininde güçlükler yaşanması ihtimalini** ortaya çıkarıyor! İktidarın Rusya ile yürüttüğü ve Cumhurbaşkanlığı sözcüsü tarafından da doğrulanan doğalgaz ithalatında ödemelerin 2024'e ertelenmesi müzakerelerinin gerisinde, bu ihtimal yatıyor. Türkiye'nin ithalatında ilk sırayı alan Rusya'dan Ocak-Eylül döneminde yapılan 44 milyar 683 milyon dolarlık ithalatın yaklaşık yüzde 80'i enerji ithalatı.

Seçime gidilen süreçte iktidar, Rusya'nın BOTAŞ'tan doğalgaz alacaklarını 2024'e erteleme sözü olarak dış ticarete artan açıkları, büyüyen riskleri ve ithalat için gerekli dövizin bulunamaması ihtimalini bir yıl ötelemek on milyarlarca dolarlık enerji faturasını 2024'e yığarak önümüzdeki 6-7 ayı kurtarmak istiyor. **Rusya'nın kapısında borç erteletmek için boynu bükük bekleyen iktidarın tüm bunların karşılığında hangi tavizleri vermeyi vaat ettiği gizleniyor!**

ENFLASYON RAPORLARI KURUMSAL İTİBARSIZLAŞMANIN ZİRVE NOKTASINI GÖSTERİYOR!

Merkez Bankası (MB) 2022 yılının son enflasyon raporunda yılsonu enflasyon hedefini yaklaşık 5 puan daha artırarak yüzde 65,2'ye yükseltti. Ekonomi yönetiminin plan-program-bütçe hedefleri birkaç ay içinde çöpe dönüşüyor. Merkez Bankası'nın enflasyon raporları kurumsal itibarsızlaşmanın zirve noktasını gösteriyor!

Merkez Bankası Başkanı, 2022 yılının dördüncü ve son enflasyon raporunu geçen hafta açıkladı. Temmuz raporunda yüzde 60,4 olan yılsonu enflasyon hedefi, 4,8 puan daha artırılarak yüzde 65,2'ye yükseltildi. Halen yüzde 84 düzeyindeki enflasyonun daha önce de vurguladığım gibi 'baz etkisiyle' aralık ayında düşeceği hesabını da içeren bu yeni hedef, Merkez Bankası'nın bugüne kadarki enflasyon hesaplarındaki olağanüstü sapmaların örtülmesini amaçlıyor. **Şöyle bir geriye dönüp baktığımızda;**

Merkez Bankası 2021'in ilk raporunda yıllık enflasyonu yüzde 9,4 olarak öngörmüştü. 2021'in son raporunda ise bu hedef ikiye katlanarak yüzde 18,4'e yükseltmişti. Yılsonunda TÜİK'in açıkladığı resmi enflasyon Merkez Bankası'nın ikiye katladığı yılsonu hedefini de ikiye katlayarak yüzde 36 oldu! Merkez Bankası geçen yılın ocak ayındaki ilk raporunda 2022 enflasyonunu yüzde 7, 2021 Ekim'inde açıkladığı son raporunda ise yüzde 11,8 oranında hedeflemişti. 2022 yılına gelindiğinde ocak ayındaki ilk enflasyon raporunda yüzde 23,2 olan yılsonu hedefi ikinci raporda yüzde 42,8'e yükseltildi. 2022 yılının 3. Enflasyon raporunda yüzde 60,4 ve geçen hafta açıklanan son raporda yılsonu hedefi yüzde 65,2'ye yükseltilen yılsonu hedefleri her seferinde 20 puana varan artışlara rağmen hiç tutmadı ve hep büyük sapmalara uğradı.

Bu yılın raporlarında 2023 yılı için hedeflenen enflasyon oranları sırasıyla; yüzde 8,2, 12,9, 19,2 ve son raporda yüzde 22,3 oldu. Orta Vadeli Program ve 2023 bütçe yasa teklifinde 2022'nin yılsonu enflasyonu yüzde 65, gelecek yılın enflasyon hedefi yüzde 24 olarak öngörüldü. Merkez Bankası'nın 2022 yılı son enflasyon raporunda 2024 yılında tek haneli enflasyon için öngörülen oran yüzde 8,8 olarak yer aldı. Dolayısıyla Merkez Bankası Para Politikası Kurulu'nun (PPK) aylık toplantılarında yıllardan bu yana her ay yinelediği yüzde 5 oranındaki hedef yine kâğıt üzerinde kaldı. Bu kadar rapor, plan-program ve resmi belgelerde yer alan enflasyon öngörülerinin geçmiş yıllardan bugüne bir tekinin bile tutmaması, iktidarın ekonomi yönetimindeki liyakatsizliğinin, neredeyse 6 ayda bir ya da her yıl değişen ekonomi modellerinin ciddiyetsizliğinin, en somut kanıtı değil mi?

2022 bütçe gerçekleştirmeleriyle ilgili yılsonu öngörülerini ve 2023 bütçesindeki harcamaların yüzde 154 artırıldığı göz önünde tutulduğunda, seçim öncesi patlama yaşanacak kamu harcamaları, açıklanan enflasyon hedeflerinin tutturulmasını olanaksız kılıyor. Merkez Bankası (MB) enflasyon raporlarının üç ayda geçersiz hale gelmesi, ilan edilen hedeflerin değiştirilmeye mecbur kalınması, **Merkez Bankası'nın güvenilirliğini ortadan kaldırdığı gibi kurumsal itibarını da sıfırlıyor!**

BÜTÇE AÇIĞI 9 KAT ARTACAK!

2022 yılsonu bütçe gerçekleştirmeleriyle ilgili hesaplara göre, ekim-aralık döneminde, bütçe açığı 9 kat artacak. Pervasızca meclise sunulan rakamlar; iktidarın gözünü karartarak para basımına hız verdiğini doğruluyor, 'seçimi kaybedersem benden sonrası tufan' zihniyetine geçtiğini gösteriyor!

TBMM'de görüşmeleri devam eden 2023 bütçesiyle birlikte sunulan 2022 bütçe gerçekleştirme hedefleri, yılsonuna kadar olan dönemde iktidarın para basmaya hız vererek her şeyi göze aldığını gösteriyor. Haziranda meclise getirilerek temmuz ayından itibaren yürürlüğe konulan ek bütçeyle bütçe harcamaları 2 trilyon 831 milyara, bütçe gelirleri 2 trilyon 553 milyara yükseltilirken, yılsonu bütçe açığı başlangıçtaki düzeyinde tutularak 278,4 milyar TL tutarında olacaktı. Eylülde açıklanan Orta vadeli Program (OVP) ve 17 Ekim'de TBMM'ye getirilen 2023 bütçe teklifi ve 2022 bütçe gerçekleştirmelerinde ise yılsonu bütçe harcamaları tutarı 3 trilyon 133 milyar liraya, bütçe açığı gerçekleştirme hedefi 461 milyar 188 milyon liraya, faiz giderleri 180 milyardan 329,8 milyara yükseltildi. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın son açıkladığı Eylül 2022 bütçe gerçekleştirme rakamlarına göre;

✓ 9 aylık harcamalar toplamı 2 trilyon 20 milyar TL,

✓ Faiz giderleri 207,1 milyar TL,

✓ 9 aylık bütçe açığı toplamı 45,5 milyar TL!

Yılsonu gerçekleştirme hedeflerine bakıldığında **ekim-aralık döneminde 1,1 trilyon lira harcama** yapılacak. Diğer deyişle 9 ayda yapılan harcamaların yarısından fazlası, yüzde 55'ine varan bir bütçe harcaması sadece 3 ayda

yapılacak. **Son üç ayda** 9 aydaki faiz ödemesinin yarısından fazla **122 milyar TL faiz** ödenecek. Daha da vahim olan, meclise sunulan 2022 yılsonu gerçekleşme rakamlarına göre, 9 ayda 45,5 milyar lira olan **bütçe açığı son üç ayda 415,7 milyar TL artarak 461,1 milyara çıkacak**. Bunun anlamı üç ayda, 9 aydaki bütçe açığının 9 katı bütçe açığı gerçekleşecek. Böyle bir bütçe tablosu, kamu kaynaklarının böylesine keyfi harcanması hiçbir hükümet döneminde görülmedi! Milletle alay edercesine ortaya konulan hesaplar iktidarın bugüne kadar örneği görülmemiş bir seçim ekonomisine yöneldiğini gösteriyor. Son üç ayda 1 trilyonu aşan tutarda bütçe harcaması, yüzde 50 artacak faiz gideri ve dokuza katlanması göze alınan bütçe açığıyla, ülke ekonomisi başta enflasyon ve para basılarak TL'nin değersizleştirilmesi olmak üzere, fiyatların katlanarak artması, ödemeler dengesi ve döviz kurları, cari açık, alım gücünün sıfırlanması vb. her alanda, tüm olumsuzluklara, artan risklere ve tehlikelere açık hale getiriliyor.

Öncesinde dile getirdiğim gibi **2023 Bütçe Yasa Teklifi**; seçim, borç, faiz ve iflas bütçesidir. 2022 yılsonu bütçe gerçekleşme hedefleri ve resmi rakamları, **ülke hazinesinin, devlet kasasının boşaltılması sürecinin bu yılın ekim ayından itibaren başlatılacağını ortaya koyuyor!**

MAZOT SON 1 YILDA YÜZDE 220 ZAMLANDI

Akaryakıt fiyatlarındaki zamlar vatandaşın hayatını daha da zorlaştırmaya devam ediyor. AK Parti iktidarının yaşattığı enerji buhranı mazot fiyatlarının son bir yılda yüzde 220 zamlanmasına neden oldu. Vatandaşın son bir yılda 1 litre mazota ödediği vergideki artış ise yüzde 383.

Geçen yıl 29 Ekim'de Brent petrol 75 dolardı. Bu yıl 29 Ekim 2022'de ise 95 dolar. Yani Brent petrol bir yılda yüzde 26 arttı. Türkiye'de 1 litre mazot fiyatı ise 8.27 TL/LT'den 26.50 TL/LT'ye çıktı. Yani yüzde 220 zamlandı. Dünyada yaşanan enerji krizi Brent petrol fiyatını bir yılda yüzde 26 artırsa bile ülkemizde motorin fiyat artışı yüzde 220 artışı dünyada yaşanan enerji krizinin dışında Türkiye'de yaşanan enerji buhranından ve ekonomik buhrandan kaynaklanmaktadır. Çünkü geçen yıl ithal ettiğimizi petrolü 9 lira 45 kuruş olan dolar kuruyula çarparken şimdi 18.60 TL ile çarpıyoruz. Dolar kurunda bir yılda yüzde 100 artışa neden olan AK parti ekonomi politikaları başta çiftçimiz olmak üzere taşımacılık sektöründe ve dolmuş ve taksi esnafının mazot fiyatının yüzde 220 zamlanmasının sorumlusudur.

Geçen yıl 1 litre mazotta toplam vergi 1 lira 26 kuruştur. 2022'de ise vatandaş 1 litre mazota 2 lira 5 kuruş ÖTV, 4 lira 6 kuruş da KDV ödemek zorunda. Bir yılda 1 litre mazota ödediği vergideki artış yüzde 383.

Son bir yılda mazota gelen zamlar tüketimi düşürdü. 2021'in ilk 10 ayında 18 milyar litre olan motorin tüketimi bu yılın aynı döneminde yüzde 20'ye yakın düşüşle 15 milyar litre olarak gerçekleşti.

SGK'NİN FİNANSMAN AÇIĞI REKOR KIRDI

SGK'nin Ocak-Temmuz dönemindeki 25,6 milyar TL'lik açığı, son 20 yılın 14'ündeki yılsonu açıklığından yüksek gerçekleşti. Kurum, AKP döneminde Kılıçdaroğlu döneminden tam 102 kat daha fazla tutarda açık verdi.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) 2022 yılının Ocak-Temmuz döneminde toplam 25 milyar 667 milyon TL açık verdi. Bu açık şimdiden son 20 yılda gerçekleşen yılsonu açıklarının 14'ünden daha yüksek tutarda. SGK'nin içinde bulunduğu batağı değerlendiren CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba, "SGK, AKP iktidarları döneminde Kemal Kılıçdaroğlu döneminden tam 102 kat daha fazla açık vermiş oldu" dedi. 2021 yılında 21 milyar 613 milyon TL açığı olan SGK'nin finansman açığı, 2022'nin henüz Ocak-Temmuz döneminde 25 milyar 667 milyon TL'yi buldu. Yedi aylık finansman açığı, 2021 yılının tamamındaki açıklığın 4 milyar 54 milyon TL üzerine çıktı. CHP'li Ağbaba, "AKP iktidarı SGK'yi her ay adım adım iflas bataklığına sürüklemektedir" diye konuştu.

İddia Boşa Düştü

SGK'nin AKP iktidarı döneminde verdiği açıklığın toplamı 472 milyar TL'yi geçti.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın hemen her fırsatta, "SGK, Kemal Kılıçdaroğlu döneminde iflas etti" dediğini anımsatan Ağbaba, "Erdoğan'ın bu iddiası bizzat SGK tarafından boşa düşürülmektedir" ifadesini kullandı.

Verilere göre, AKP iktidarının ilk dönemi olan 2002-2007 arasındaki SGK açıkları dahi Kılıçdaroğlu'nun yıllık görev süresini aştı.

2003- 2007 yılları arasındaki SGK'nin toplam açığı 113 milyar 987 milyon TL olurken 2003-2007 yılları arasındaki toplam açık Kılıçdaroğlu döneminin yedi yıllık toplam açıklığının ise 24,7 katı oldu.

Bütçe transferlerine karşın SGK'nin açıklarının kapanmadığını vurgulayan Ağbaba, SGK'deki rekor açığa yönelik şu değerlendirmelerde bulundu: "2008 yılında bütçeden SGK'ye 35 milyar TL transfer yapılmasına rağmen 2008 yılının sonunda toplam açık 25 milyar 901 milyon TL olmuştu. 2008 ile 2022'nin Ocak-Temmuz aylarını kapsayan dönemde SGK'ye bütçeden yapılan toplam transfer miktarı 1 trilyon 566 milyon TL olurken toplam açık ise 381 milyar 324 milyon TL'ye çıktı. 2022 Ocak-Temmuz'da SGK'ye 225 milyar TL transfer yapılırken yıl bitmeden SGK açığı 25 milyar 667 milyon TL oldu. Bütçeden yapılan transferler SGK açıklarını kapatmak bir yana SGK'nin açıklarını daha fazla artırdı."

SGK ADIM ADIM İFLASA SÜRÜKLENİYOR

Bu Yılın İlk 7 Ayındaki Toplam Açık 20'nin 14'ündeki Yılına Toplam Açıktan Daha Fazla

Bu yılın sadece ilk 7 ayındaki 25 milyar 667 milyon TL'lik toplam açık son 20 yılın 14'ündeki yılına toplam açıktan daha yüksek oldu. 2003 yılından bu yılın ilk 7 ayına kadar aradan geçen sürede bütçeden SGK'ya 1 trilyon 905 milyarlık transfer yapılırken açık miktarı 472 milyar 445 milyon TL oldu. SGK, AKP iktidarları döneminde Kemal Kılıçdaroğlu döneminden tam 102 kat daha fazla açık vermiş oldu.

YILLARA GÖRE AKP DÖNEMİ SGK AÇIKLARI(MİLYON TL)		
YIL	FİNANSMAN AÇIĞI	BÜTÇEDEN YAPILAN TRANSFER
2003	-13.419.538	15.883.617
2004	-15.932.374	18.830.000
2005	-18.692.268	23.322.000
2006	-18.036.589	22.892.000
2007	-25.040.419	33.060.241
2008	-25.901.978	35.016.403
2009	-28.702.655	52.599.691
2010	-26.724.118	55.244.258
2011	-16.235.312	52.772.218
2012	-17.294.948	58.728.293
2013	-19.675.361	71.263.763
2014	-20.071.505	77.335.890
2015	-11.443.621	79.038.817
2016	-20.655.602	108.073.487
2017	-24.174.748	128.182.906
2018	-15.750.645	150.530.375
2019	-39.944.593	196.797.506
2020	-67.469.343	248.846.194
2021	-21.613.013	252.083.979
2022 (7 Ay)	-25.667.000	225.482.927
TOPLAM	-472.445.391	1.905.984.566

Bu Yılın İlk 7 Ayındaki Toplam Açık Son 20 Yılın 14'ündeki Yılına Toplam Açığını Geride Bıraktı.

SGK Finansman açığı bu yıl bitmeden geçen yılki toplam açığı geçmiş durumda. 2021 yılında 21 milyar 613 milyon TL olan SGK finansman açığı bu yılın henüz ilk 7 ayında 25 milyar 667 milyon TL'yi buldu. Bu yılın ilk 7 ayındaki toplam açık geçen yılın tamamına göre 4 milyar 54 milyon TL daha fazla açık verdi. **Ayrıca bu yılın ilk 7**

ayındaki toplam açık son 20 yılın 14'ündeki yılsonu toplam açığını geride bırakarak rekor kırdı. AKP iktidarı SGK'yı değil her yıl artık her ay adım adım iflas bataklığına sürüklemektedir.

AKP İktidarı Dönemindeki Toplam Açık 472 Milyar TL'yi Geçti.

AKP Genel Başkanı Erdoğan her defasında Kemal Kılıçdaroğlu döneminde SGK'NIN iflas ettirildiğine dair söylemlerde bulunsa da Erdoğan'ın bu iddiası bizzat SGK tarafından boşa düşürülmektedir.

2003 yılında 2022 yılının ilk 7 ayına kadar geçen toplam sürede SGK'NIN toplam açığı 472 milyar 445 Milyon TL'ye yükseldi. Kemal Kılıçdaroğlu'nun SSK Genel Müdürü olduğu yedi yıllık dönemde Sosyal Güvenlik Kurumu'nun toplam açığı 4,6 milyar lira olmuştu. **SGK, AKP iktidarları döneminde Kemal Kılıçdaroğlu döneminden tam 102 kat daha fazla açık vermiş oldu.**

AKP'nin iktidarlarının ilk dönemi olan 2002- 2007 arasında ise SGK açıkları Kemal Kılıçdaroğlu'nun yıllık görev süresini kat be kat aştı. 2003- 2007 yılları arasındaki SGK'NIN toplam açığı 113 milyar 987 milyon TL olurken, 2003-2007 yılları arasındaki toplam açık Kemal Kılıçdaroğlu döneminin 7 yıllık toplam açığının ise 24,7 katı oldu.

Bütçe Transferlerine Rağmen SGK Açıkları Kapanmıyor, Rekor Üstüne Rekor Kırıyor.

AKP, Sosyal Güvenlik sisteminde değişikliğe gittiği 2008 yılında SGK'ya yapılan bütçe transferlerinde azalma yaşanacağını iddia ederken aradan geçen 14 yılda gerçekler tam tersi oldu.

2008 yılında 35 milyar bütçeden SGK'ya transfer yapılmasına rağmen 2008 yılının sonunda toplam açık 25 milyar 901 milyon TL olmuştu. 2008-2022 ilk 7 ay arasında SGK'ya bütçeden yapılan toplam transfer miktarı 1 Trilyon 566 Milyon TL olurken 2008-2022 ilk 7 ay arasındaki toplam açık ise 381 milyar 324 milyon TL'ye çıktı. Sadece bu yılın ilk 7 ayında bütçeden SGK'ya 225 milyar TL transfer yapılırken, bu yıl bitmeden SGK açığı 25 milyar 667 milyon TL oldu. Bütçeden yapılan transferler SGK açıklarını kapatmak bir yana SGK'nın açıklarını daha fazla arttırdı.

VARLIK FONU YOK EDİYOR

Türkiye Varlık Fonu'na devredilen kamu işletmelerinin mali yapısı altüst oldu. Varlık Fonu'na devrinden önce 82,1 milyon TL kâr açıklayan ÇAYKUR, 2021 itibarıyla 503,8 milyon TL zarar etti.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın raporları, Türkiye Varlık Fonu'na devredilen kamu işletmelerinin mali dengelerinin altüst olduğunu ortaya koydu. Kuruluşundan bu yana Türkiye'nin tüm varlıkları için tehdit haline geldiği belirtilen Varlık Fonu'na devirlerinin gerçekleştiği 2017 yılından önce kâr açıklayan ÇAYKUR, BOTAŞ ve PTT'nin dönem zararı 2018, 2019, 2020 ve 2021 yıllarında katlanarak arttı.

Varlık Fonu'na devredilen kamu iktisadi teşebbüslerinin bozulan mali dengesi, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca yayımlanan mali raporlar ile bir kez daha gözler önüne serildi.

ÇAYKUR'da Hep Zarar

Dünyanın kişi başına en fazla miktarda çay tüketilen ülkesinde faaliyet gösteren ÇAYKUR'un mali tablosu, içler acısı hali gün yüzüne çıkardı. 2015 yılında 22,7 milyon TL dönem kâr elde eden ÇAYKUR, 2016 yılında 82,1 milyon TL kâr açıkladı. Bakanlar Kurulu kararı ile Şubat 2017'de Türkiye Varlık Fonu'na devredilen ÇAYKUR, o tarihten sonra düzenli olarak zarar etti.

ÇAYKUR'un 2017, 2018, 2019 ve 2020 yıllarındaki dönem zararı sırasıyla 267,7 milyon TL, 657 milyon TL 635 milyon TL ve 547,3 milyon TL olarak kaydedildi. Kurumun 2021 yılı dönem zararı ise 503,8 milyon TL olarak açıklandı.

KÂR ZARAR TABLOSU

Kurum	Devirden önce kârı	2021 zararı
ÇAYKUR	82,1 milyon TL	503,8 milyon TL
BOTAŞ	7,9 milyon TL	17,9 milyar TL
PTT	216 milyon TL	387 milyon TL

BOTAŞ Batağa Saplandı

2016 yılını 7,9 milyar TL kâr ile tamamlayan BOTAŞ'ın mali yapısı da Varlık Fonu'na devrinin ardından giderek bozuldu. Kârlılığa 2017 yılı sonu itibarıyla 2016 yılına göre yüzde 62,7 oranında azalarak 3,33 milyar TL'ye gerileyen BOTAŞ'ın 2021 yılı zararı dudak uçuklattı. BOTAŞ'ın 2018 ve 2019 yıllarında açıkladığı zarar sırasıyla 2,5 milyar TL ve 5,6 milyar TL olarak gerçekleşti.

Zararını 2020 yılında büyük oranda düşüren ve 26,8 milyon TL'ye kadar indiren BOTAŞ, 2021 yılında ise rekor zarara imza attı. Kurumun 2021 yılı dönem zararı, 17 milyar 911 milyon TL olarak hesaplandı. BOTAŞ'ın zararı 2020 yılına oranla 2021 yılında yüzde 66 bin 885 oranında artış gösterdi.

PTT'nin Mali Yapısı Bozuldu

Hisselerinin bir bölümü 2018 yılında Varlık Fonu'na devredilen PTT de mali yapısı bozulan kamu kurumları arasında yer aldı. 2018'de 216 milyon TL kâr elde eden PTT'nin 2021 yılı zararı 387 milyon TL olarak kaydedildi.

TARIM GİRDİ FİYATLARI ENDEKSİ'NDEKİ ENFLASYON ARTIŞI YILLIK YÜZDE 135'İ AŞTI.

Tarım Girdi Fiyatları Endeksi'ndeki (Tarım-GFE) enflasyon artışı yıllık yüzde 135'i aştı. Tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksindeki enflasyon artışı ise yüzde 142'ye ulaştı. Tarımsal girdi maliyetlerindeki olağanüstü artışlar dizginlenemezken, gıda fiyatlarının düşmesine dönük beklentileri de olanaksız hale getiriyor!

TÜİK'in geçen hafta açıkladığı **Tarım Girdi Fiyatları Endeksi'nde** (Tarım-GFE) yıllık enflasyon artışı Ağustos 2022 itibarıyla yüzde 135,06'ya yükselirken bazı kritik temel girdilerdeki yıllık artış yüzde 200'ün de üzerine çıktı. Gıda enflasyonundaki yükselişin en önemli etkenlerinden birisi olan Tarım-GFE artışı uzun süredir üç hanede ve yakın gelecekte düşmesi ihtimali görünmüyor. Girdi fiyatlarındaki bu yükseliş üreticiyi üretimini sürdürmez noktaya sürüklüyor ve temel gıda fiyatlarındaki yükselişi tetikliyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ekonomi yönetiminin aralık ayından itibaren enflasyonda düşüşün başlayacağı yönündeki iddialarına karşılık, resmi enflasyon baz etkisiyle düşse de bunun hayat pahalılığına, fiyat etiketlerine ve üreticinin maliyetlerine yansımayaacağı, Tarım-GFE'deki tabloyla netleşiyor.

Ağustos ayına ait Tarım-GFE artışının eylülde yürürlüğe konulan elektrik ve doğalgaz zamlarıyla daha da hızlandığını ve yükseldiğini eylül ayı Tarım-GFE verileri açıklandığında göreceğiz. Kış mevsimi turfanda gıda ürünlerinin şimdiden çift haneli fiyatlarla pazar ve marketlerde yerini alması, pek çok gıda maddesinin ücretli, dar gelirli, emekliler açısından erişilemez olacağını bugünden öngörebilirim.

TÜİK'in açıkladığı resmi rakamlara bakıldığında Tarım-GFE ağustosta, temmuz ayına göre yüzde 1,64, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 135,06 arttı. Endekste ana gruplardan 'tarımda kullanılan mal ve hizmet endeksi' aylık yüzde 1,25, 'tarımsal yatırıma katkı sağlayan mal ve hizmet endeksi' yüzde 4,81 yükseldi. Geçen yılın aynı ayına göre bu iki ana gruptaki yıllık artış sırasıyla yüzde 90,40 ve yüzde 142,28 oranında gerçekleşti. Tarım-GFE'de yıllık artışın yüksek olduğu diğer alt gruplar, yüzde 234,48 oranıyla gübre ve toprak geliştiriciler, yüzde 184,77 ile enerji ve yağlar oldu.

Tarımın temel girdisi olan gübre, ilaç vb. toprak geliştiricilerdeki yıllık enflasyonun yüzde 200'ü aşması, üreticinin gübre kullanımını azaltmasına ya da tümüyle vazgeçmesine zemin yaratıyor. Alınan ürün miktarı geriliyor, ürün açığı büyüyor. Buna paralel olarak pazarlara, marketlere arz edilen ürünün azalması, ürün kıtlığına ve fiyatların yükselmesine ortam yaratıyor.

Ağustosta tarımsal üretimde kullanılan enerjideki, mazottaki yıllık artışın yüzde 185'e yaklaşması, üreticiye sübvansiyonlu, ÖTV-KDV'siz enerji desteğinin hayati önemde olduğunu gösteriyor. İktidar, bu gerçeği görmek, sorunu çözmek yerine, eylülde elektrik ve doğalgaza zam yaptı. Muhtemelen kasım-aralıkta kur farkı gerekçesiyle tekrar zam yapılacak ve **kışın sebze-meyve-temel gıdada fahiş fiyat artışlarıyla gıdaya erişim sorunu yakıcı hale gelecek!**

TARLADAN SOFRAYA 3,5 KAT PAHALILIK

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) verilerine göre, ekim ayında üreticide 1,64 TL olan maydanoz tüketiciye 5,79 TL'ye, 4,45 TL olan elma 14,6 TL'ye ve 4,32 TL olan marul 13,5 TL'ye satıldı.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, ekim ayında üretici ile market arasındaki fiyat farklılıklarını açıkladı.

Buna göre, ekim ayında üretici ile market arasındaki fiyat farkı en fazla yüzde 253 ile maydanozda görüldü.

Maydanozdaki fiyat farkını yüzde 216 ile elma, yüzde 212,5 ile marul, yüzde 170 ile limon, yüzde 163,3 ile havuç, yüzde 159,2 ile salatalık takip etti.

Maydanoz 3,5 kat, elma 3,2 kat, marul 3,1 kat, limon 2,7 kat, havuç ve salatalık ise 2,6 kat fazlaya tüketiciye satıldı.

Eylül ayında da maydanoz 3,5 kat, marul 3,3 kat, domates ve limon 3,2 kat, elma ise 3 kat daha pahalıya tüketiciye satılmıştı.

Üreticide 1 lira 64 kuruş olan maydanoz 5 lira 79 kuruşa, 4 lira 45 kuruş olan elma 14 lira 6 kuruşa, 4 lira 32 kuruş olan marul 13 lira 50 kuruşa, 8 lira 17 kuruş olan limon 22 lira 6 kuruşa, 4 lira 25 kuruş olan havuç 11 lira 19 kuruşa, 6 lira 25 kuruş olan salatalık ise 16 lira 20 kuruşa markette satıldı.

En Çok Kabak Zamlandı

Bayraktar'ın aktardığına göre, ekim ayında markette 37 ürünün 31'inde fiyat artışı, 6'sında ise fiyat azalışı görüldü.

Markette fiyatı en fazla artan ürün yüzde 33,4 ile kabak oldu.

Kabaktaki fiyat artışını yüzde 30,6 ile salatalık, yüzde 29,3 ile kuru fasulye, yüzde 28,8 ile yeşilsoğan, yüzde 26,7 ile kuru soğan, yüzde 23 ile kuru üzüm takip etti.

Markette fiyatı en fazla azalan ürün ise yüzde 10,2 ile sivri biber oldu.

Sivri biberdeki fiyat düşüşünü yüzde 6,9 ile domates, yüzde 4 ile pirinç, yüzde 3,3 ile vayçiçek yağı, yüzde 3,1 ile toz şeker izledi.

'Girdi Maliyetleri Düşmeden Ucuzluk Olmaz'

Bayraktar, ziraat odaları aracılığıyla girdi piyasalarından aldıkları verilere göre, son bir yılda üre gübresinin yüzde 83, kalsiyum amonyum nitrat gübresinin yüzde 92,7, kompoze gübresinin yüzde 153 ve DAP gübresinin de yüzde 133 zamlandığını anlattı.

Mazot fiyatının aylık olarak yüzde 14, son bir yıla göre ise yüzde 221 oranında arttığı bilgisini veren Bayraktar, "Besi yemi ekim ayında eylül ayına göre yüzde 1,3, süt yemi yüzde 1,4, son bir yılda besi yemi yüzde 107, süt yemi ise yüzde 109 oranında arttı. Elektrik fiyatları son bir yılda yüzde bazda yüzde 95 artış gösterdi" dedi.

Tarım üretici fiyatlarında görülen artışların girdi fiyatlarının yüksekliği nedeniyle artan maliyetlerden kaynaklandığını anlatan Bayraktar, şu uyarıyı yaptı:

"Tarımsal üretici fiyatlarındaki artışların çok üzerinde seyreden tarımsal maliyetlerdeki artışlar, çiftçilerimizin gelirlerinin düşmesine sebep oldu.

Diğer yandan, tüketicinin tarım ürünlerine ödediği fiyatlardaki artışın önemli bir kısmı üretici ile market arasındaki farktan kaynaklanıyor.

Üreticilerimizin maliyetlerini düşürmeden, üretici ile tüketici arasındaki fiyat makasını daraltmadan ve üreticilerimiz ürünlerinin pazarlamasında daha çok söz sahibi olmadan tüketicilerin de ucuz gıdaya ulaşması mümkün değildir."

ET KOKTU, SÜT BOZULDU

ESK'de zarar yarım milyar

Özkaynaklarının tamamını yitiren ve iflasın eşğine gelen Et ve Süt Kurumu, 2021 yılında 521 milyon TL zarar etti. Satışların ise sadece yüzde 20'si vatandaşa yapıldı.

Görevinden alınan eski Genel Müdür Osman Uzun'un, "Uzun kuyrukları bitirmek için ete zam yaptık" açıklaması ile gündeme gelen Et ve Süt Kurumu, 2021 yılında rekor zarara imza attı. Toplam 429 milyon 540 bin 757 TL'lik özkaynak ile girdiği 2021 yılının sonunda özkaynakları eksi 91 milyon 479 bin 728 TL'ye düşen kurumun dönem zararı yarım milyar lirayı buldu.

Et ve Süt Kurumu'nun 2021 yılı brüt satış hasılatı, 2020 yılına göre yüzde 26,7 gerileyerek 1,8 milyar TL olarak gerçekleşti. Satışları düşen ancak faaliyet giderleri katlanarak artan kurumun 2021 yılındaki faaliyet zararı, 262,5 milyon TL oldu.

Stoklar Eridi

Kurumun dönem zararı ise 521 milyon TL olarak hesaplandı. Kurumun dönen varlıklarında yüzde 38,1'lik erime meydana geldi. Et ve Süt Kurumu'nun stokları ise yüzde 67,9 oranında eridi. Kurumun, kısa vadeli borçlarını karşılayabilme oranı 0,5 seviyesinde kaydedildi.

Zarar Katlandı

Kurum, 2019 yılı itibarıyla düzenli olarak zarar ederken, zarar her yıl daha da katlandı. Et ve Süt Kurumu'nun 2019-2021 döneminde yıllara göre zararı kayıtlara şöyle geçti:

- 2019: 34,7 milyon TL
- 2020: 223 milyon TL
- 2021: 521 milyon TL

Özkaynaklar Ekside

Kurumun özkaynaklarında yıllar itibarıyla yaşanan erime de dikkati çekti. 2019 yılında 652,5 milyon TL özkaynağı bulunan Et ve Süt Kurumu'nun özkaynakları 2020 ve 2021 yıllarında ise sırasıyla 429,5 milyon TL ve eksi 91,5 milyon TL olarak tespit edildi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre, Et ve Süt Kurumu 2021 yılında toplam 34 bin 998 ton et satışı gerçekleştirdi. Satışların yüzde 57'lik kısmını büyükbaş gövde et ve büyükbaş parça et satışları oluşturdu. Kurum, satışların yaklaşık yüzde 56'sını kamuya, yüzde 24'ünü özel sektöre, yüzde 20'lik kısmını ise mağazaları aracılığıyla yurttaşa yaptı.

İHALE PASTASINA KİM DAVET EDİLECEK?

Kamuoyunda, 'davet usulü' olarak bilinen ihaleler TBMM gündemine taşındı. CHP Milletvekili Murat Emir'in açıklamasına göre, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü, 12-15 Aralık tarihleri arasında altı farklı ihale gerçekleştirecek. O ihaleler şöyle:

- Üç ihale Ankara-İzmir YHT hattının çeşitli kesimlerine yönelik müşavirlik ve danışmanlık hizmet alımına yönelik olacak.
- 12 Aralık'ta gerçekleştirilmesi planlanan bir ihale ise tüm tepkilere rağmen iktidarın ısrarla hayata geçirmek istediği Kanal İstanbul Projesi'ne yönelik düzenlenecek. Bakanlık, 'Kanal İstanbul geçişi' olarak adlandırdığı Halkalı-Ispartakule arasına inşa edilecek demiryoluna yönelik kontrollük, danışmanlık ve mühendislik hizmet alacak.
- Bandırma-Bursa-Yenişehir-Osmaneli Yüksek Standartlı Demiryolu Hattı'nın iki farklı kesimine ilişkin danışmanlık hizmeti alımı için de iki ihale yapılacak.

Müteahhidi Zenginleştirme Aracı

İhalelerin tamamının 'belli istekliler arasında' yöntemiyle gerçekleştirileceğinin altını çizen CHP'li Emir, iktidarın kamu ihalelerini "Müteahhidi zenginleştirme aracına" dönüştürdüğünü savundu: "Bizler projelere değil, milyonlarca vatandaşımız yatağa aç girerken kamunun parasının ihale yoluyla iktidara yakın şirketlere aktarılmasına karşıyız. 2021'in ilk yarısında 408,5 milyon TL'lik alımı belli istekliler arasında düzenlenen ihaleler ile yapan kamu, 2022 yılında bu tutarı 1,2 milyar TL'ye çıkardı. Belli istekliler arasında yöntemli ihaleler ile gerçekleştirilen kamu alımlarının tutarı 2021'in ilk yarısına göre 2022'nin ilk yarısında yüzde 28,54 arttı. Aralıkta yapılacak altı ihaleye hangi firmalar davet edilecek?"

AKILLARA ZARAR, ZARAR!

Zamlara rağmen doğalgazda rekor zarar! Botaş 2021'de 17,9 milyar TL zarar etti, borcu 151 milyar TL'ye yükseldi

Botaş 2021'de bütçe transferlerine rağmen 17,9 milyar TL'lik rekor zarar açıkladı. Kuruluşun borcu da 2021'de üçe katlanarak 151,2 milyar TL'ye ulaştı.

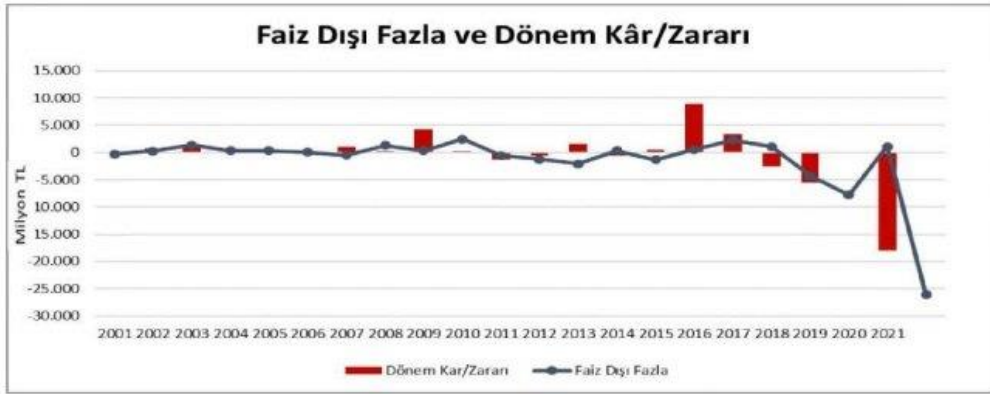
Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2021 yılına ilişkin Kamu İşletmeleri Raporu'nu açıkladı. 19 kamu iktisadi teşebbüsünün (KİT) 2021 yılı toplam net zararı 24,3 milyar lira olarak gerçekleşti.

Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş., 2021 yılında 17,9 milyar TL'lik net zararla dikkat çekti. Bu zarar rekor olarak kayıtlara geçti.

Doğalgaz ithalatçısı ve satıcısı Botaş'ın 2021 yılı brüt satış geliri yüzde 160,7 oranında artışla 173,4 milyar TL'ye yükselirken, satışların maliyeti yüzde 192,5 artışla 186,9 milyar TL'ye yükseldi.

2020'de 2,4 milyar TL'lik faaliyet kârına imza atan kuruluş, 2021'de 13,7 milyar TL'lik faaliyet zararı açıkladı. 2020'de 4,4 milyar TL olan Botaş'ın finansman giderleri, 2021'de yüzde 199 artışla 13,2 milyar TL'ye yükseldi.

2021'de Botaş, doğalgaza konutlarda yüzde 18,8, sanayide yüzde 158 oranında zam yapmıştı. 2021 yılına 7,43 seviyesinde başlayan, yıl içinde 18,36'ya kadar yükselen ve yılı 13,35'te kapatan dolar/TL'deki artış, sübvansiyonlarla birlikte Botaş'ın zararının ve borçlarının katlanmasında etkili oldu.

Borcu Üçe Katlandı

Raporda, Botaş'ın borçlarındaki artış da dikkat çekti. 2020'de 54,8 milyar TL olan Botaş'ın toplam borcu, 2021'de yüzde 176'lık artışla 151,2 milyar TL'ye yükseldi.

Bu dönemde Botaş'ın kısa vadeli borçları yüzde 200 artışla 90,7 milyar TL'ye yükselirken, uzun vadeli borçları 148 artışla 60,5 milyar TL oldu.

2020'de 2 bin 761 olan Botaş'ın personel sayısı, 2022'de yüzde 4,8'lik artışla 2 bin 892'ye yükselirken, istihdam gideri yüzde 19,7 artışla 781,6 milyon TL oldu.

Bütçeden 30,3 Milyar TL'lik Transfer

Sermaye ve görevlendirme gideri olarak merkezi bütçeden Botaş'a bütçe transferi 2020'de sıfır iken 2021'de 30,3 milyar TL oldu.

Muhasebat Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2021'de Botaş'a Hazine'den 19 milyar TL'lik görevlendirme gideri, 50,3 milyar TL'lik de borç transferi yapılmıştı.

Botaş'ın 2020'de 3,3 milyar TL olan yatırım harcaması, 2021'de yüzde 41 artışla 4,6 milyar TL'ye yükseldi.

Raporda, Botaş'ın brüt satışlarının, temelde kuraklık nedeniyle doğalgazdan elektrik üreten santrallerin talebindeki artışa bağlı olarak 2021 yılında bir önceki yıla göre yüzde 160,7 oranında arttığı, pandemi sonrası toparlanma süreciyle ekonomik faaliyetler artışa geçmiş olup arz yönlü teknik problemler nedeniyle uluslararası doğalgaz fiyatlarının önemli bir şekilde yükseldiği belirtildi.

Botaş'ın tamamını ithal ettiği doğalgaz fiyatlarında yaşanan artışlar sonucunda kuruluşun satışlarından dolayı oluşan maliyetinin 2020 yılına göre yüzde 192,5 artış gösterdiği, makroekonomik gelişmelere bağlı olarak, kuruluşun tüketicileri korumak ve enflasyondaki artışı sınırlandırmak amacıyla katlandığı maliyetleri satış fiyatlarına yansıtamaması neticesinde 2021 yılında 17,9 milyar TL dönem zararı oluştuğu da raporda belirtildi.

Döviz kurlarındaki artışın, Botaş'ın maliyet artışındaki etkisine ise raporda değinilmedi.

1 Yıllık Bütçe Yükü 179 Milyar TL

Hükümet artan doğalgaz ithalat maliyetlerinin bir kısmını bütçeden karşılamaya devam ederken, BOTAŞ'ın merkezi bütçeye yükü de giderek artıyor.

Merkezi bütçeden BOTAŞ'a aktarılan borç miktarı eylülde 18 milyar TL, ocak-eylül döneminde 114,9 milyar TL, son 1 yılda 160 milyar TL oldu.

Geçen sene aralık ayında 'görevlendirme gideri' olarak aktarılan 19 milyar TL de dahil edildiğinde BOTAŞ'ın merkezi bütçe yükü 179 milyar TL'ye ulaştı.

KRİZ SOFRAYI SİLDİ SÜPÜRDÜ

Ekonomik kriz ile birlikte giderek artan hayat pahalılığı, yurttaşın sofrasından 653 kilo şekeri, 157 paket makarnayı, 798 yumurtayı ve 64 kilo çayı götürdü. CHP'li Bulut: İşçi, emekli ve memur ay sonunu getiremiyor.

Yüksek enflasyon karşısında azalan satın alma gücü sofralardan en temel ürünleri eksiltti. Aralık 2021 ile Ekim 2022 arasında temel gıda maddelerinin fiyatlarında yaşanan değişim, krizin sofradaki etkisini ortaya koydu. Aralık 2021'de 17,90 TL olan ayçiçek yağının litresi Ekim 2022'de 48,50 TL'ye, pirincin kilosu 31,90 TL'den 53,29 TL'ye fırladı.

Bu yıl iki kez zam yapılan asgari ücretin fiyat artışları karşısında kuşa döndüğünü söyleyen CHP'li Burhanettin Bulut, "Enflasyonu yenmeden, 'Vatandaş enflasyona ezdirmeyeceğiz' sözü boş laftır" dedi.

Aralık 2021'de 2 TL'ye satın alınabilen ekmeğin fiyatı Ekim 2022 itibarıyla 5 TL'ye yükseldi. Aralık'ta belirlenen 4 bin 253 TL'lik asgari ücretle 2 bin 127 adet ekmek alınabilirken bu sayı 5 bin 500 TL'lik asgari ücret ile Ekim ayında bin 100'e kadar düştü.

Benzer bir tablo ayçiçek yağı ile yumurtada da yaşandı. Aralık 2021'de maaşı ile 237,5 litre ayçiçek yağı alabilen bir asgari ücretli Ekim 2022 itibarıyla maaşıyla ancak 113,4 litre ayçiçek yağı alabilecek duruma geldi.

	Aralık 2021 Fiyatı (TL)	Ekim 2022 Fiyatı (TL)	Fiyat artışı (%)	4.253 TL ile alınan miktar	5.500 TL ile alınan miktar	Enflasyonun Yuttuğu
 EKMEK (200 G)	2	5	150	2.127	1.100	1.027
 MAKARNA (500 G)	6,25	10,5	68	680	523	157
 YUMURTA (ADET)	1,45	2,6	79,3	2.913	2.115	798
 GÜNLÜK SÜT (L)	16,95	30,95	82,6	251	178	73
 BENZİN (L)	12,37	20,8	68,1	343,8	264	79,8
 ŞEKER (KG)	5	27,9	458	850	197	653
 AYÇİÇEK YAĞI (L)	17,9	48,5	170,9	237,5	113,4	124,09
 TEREYAĞ (KG)	59,9	145	142,1	71	37,93	33
 ÇAY (KG)	30	71,49	138,3	141,7	76,93	64,7
 PİRİNÇ (KG)	31,9	53,26	67,0	133,3	103,26	30
 K. FASULYE (KG)	20	70,3	251,5	212,6	78,2	134

Bu yıl iki kez zam yapılan asgari ücret fiyat artışları karşısında kuşa döndü.

Dar Gelirli Enflasyona Ezildi

Fiyatlarda yaşanan değişim ve giderek artan hayat pahalılığıyla ilgili değerlendirmelerde bulunan Bulut, şu ifadeleri kullandı: "Asgari ücretliler, dar gelirli, enflasyonun altında ezildi. İşçi, memur, emekli ayın sonunu zor getiriyor. Faturalarını, kirasını ödeyemiyor, en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamıyor. Geliri giderini karşılamayan vatandaş da mecburen bankaların kapısını çalıyor. Vatandaşların bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu ekim ayı itibarıyla 1 trilyon 371 milyar TL'ye yükseldi. İcra dairelerinde milyonlarca dosya var. İktidar her fırsatta, 'Vatandaş enflasyona ezdirmedik, ezdirmeyeceğiz' diyor. Bu mu ezdirmemek?"

TEK ADAM REJİMİNİN KAZANANLARI “TEFECİLER”

“En büyük mücadelem” diyerek faize savaş açtığını ilan eden AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın bu iddiasının aksine Adalet Bakanlığı verileri faiz vurguncularının mücadeleyi kazandığına işaret ediyor. Zira Türkiye’yi sözde “teğet geçen” 2008 krizinden, yurttışı enflasyon canavarı karşısında diz çöktüren 2021 buhranına kadar olan süre zarfında ülkede fahiş faiz oranlarıyla tefecilik yaptığı iddiasıyla hakkında suç duyurusunda bulunulan **şüpheli** sayısı **yüzde 79**, mahkemeye sevk edilen **sanık** sayısı **yüzde 1044**, yargılama sonucunda **mahkûm** olan kişi sayısı **yüzde 1396** arttı. Bu da yoksulluk sınırının **23 bin 600** liraya yükseldiği Türkiye’de, geçinemeyen, borçlarını ödeyemeyen ve çocuğunu okula aç göndermek zorunda kalan yüzbinlerce kişinin tefecilerin insafına terk edildiği anlamına geliyor.

Cezalar Önlemiyor

Türk Ceza Kanunu’nda tefecilere verilen cezaların artırılması da suçun yaygınlaşmasını önleyemedi. Adalet Bakanlığı verilerine göre savcılık koridorları vatandaşın cebine göz diken sahtekarlara ev sahipliği yaptı. Türkiye’de 2009-2021 yılları arasında toplam **117.939** kişi hakkında tefecilik suçlamasıyla Cumhuriyet savcılıklarınca **şüpheli** sıfatıyla işlem yapıldı.

Sosyal Devlet Bitti Tefecilik Geri Geldi

Adalet Bakanlığı’na göre 2009’da **6.529** olan **şüpheli** sayısı 2021’de yaklaşık **2 kat** artışla **11.707**’ye ulaştı. Diğer bir ifadeyle 2009-2021 yılları arasında hazineyi beşli çetenin çıkarları doğrultusunda eriten AKP iktidarları gözetiminde **her hafta** en az **174 tefeci** sosyal devletten aradığı desteği bulamayan yüzbinlerce kişinin helal lokmasına ortak oldu.

Faize Savaş Açan Tek Adama Duacılar

2017 Referandumuyla birlikte, her alanda tüm yetkinin Recep Tayyip Erdoğan’ın elinde toplandığı Şahsım Hükümetinin yanlış ekonomi politikası tefecilere adeta can suyu oldu. Ekonomik sıkıntıya düşen ve ağır borç yükü altında ezilen yüzbinlerce kişi çareyi savcılıklarda hakkında şüpheli sıfatıyla işlem yapılan **42.689** tefeciden yüksek faizle borç para almakta buldu. Adalet Bakanlığı verilerine göre krizin etkisini artırdığı 2018-2021 yılları arasında tefecilik yapanların sayısında **yüzde 77** artış yaşandı.

Mahkeme Salonları Doldu Taştı

Tefecilik artık gizli saklı değil alenen yapılıyor. Haliyle ana paraya işlettikleri yüksek faizle vatandaşın adeta “kanını emen” tefecilerin yolu mahkeme salonlarından da geçiyor. 2006-2021 yılları arasında mahkemelerde yargılanan sanık sayısı **55.135**, mahkûm olan kişi sayısı ise **34.460** olarak kayıtlara geçti.

Kat Kat Arttı

2008 yılında tefecilik suçlamasıyla sanık olan **1340** kişi varken bu sayı 2021’de **5 kat** artarak **7037**’ye ulaştı. Aynı şekilde yargılama sonucu mahkûm olanların sayısında da **4 kat** artış yaşandı. Bu suçtan ceza alan kişi sayısı **2008**’de **853** iken, **2021**’de **3740**’a yükseldi.

Çocuk Tefeciler

Adalet Bakanlığı verilerinde dikkat çeken bir diğer konu ise tefecilik yapanlarının yaşının 12’ye kadar düşmüş olması. Buna göre 2008-2021 yılları arasında 12-14 yaş arasında **13** çocuk tefecilik yaptığı gerekçesiyle mahkemelerde sanık oldu. Sanık olan çocuklardan **8’i** hakkında ise suçu sabit görüldüğü için mahkûmiyet kararı verildi.

Yenik Lider

İktisadi düşünceler tarihine “Gözlerdeki Işıltı Teorisi”ni kazandıran şahsım hükümeti liderinin “en büyük savaşım faizle” söyleminin aksine krizden krize savrulan ve devletten umudunu kesen vatandaş tefecilerin eline düştü. Devletin resmi kayıtlarına göre ekonomik krizin günbegün derinleştiği Türkiye’de, darda kalan milyonlarca yurttaşın kanını emerek tefecilik yapanların sayısı her geçen yıl katlanarak artıyor.

Çaresiz insanların sırtından milyarlarca lira haksız kazanç elde edenlerin, Türkiye’nin dört bir yanına yayıldığını görüyoruz.

Şahsım hükümeti ise yoksullaşma cenderesi içinde boğulan ve evine ekmeğ götüremeyen, faturalarını ödeyemeyen, çocuklarının beslenme çantasını dolduramayan milyonların yarasına merhem olmak yerine sosyal devletin güvencesi olan refah payını beşli çete başta olmak üzere yandaşlarına akıtıyor.

Yaşanan krizin faturasını ise işçisi, çiftçisi, memuru, esnafı ödüyor.

Yasadışı yöntemleri ya da yasal boşlukları kullanan tek kuruş vergi ödemeyen tefeciler, bankaların 1 yılda aldığı faizi 1 ayda alıyorlar. Başvurdukları hukuk dışı ve çirkince yöntemlerle tahsilat yapan tefeciler aynı zamanda başka suçların da oluşması için uygun bir ortam yaratmaktadırlar. Artık neredeyse her mahallede, her kahvede bir tefeci bulunuyor. Tıpkı okul köşelerinde uyuşturucu satıcıları gibi tefeciler de köşe başlarında para satıyorlar.

Kriz nedeniyle ekonomik suçlar artıyor, ahlaki çöküşle birlikte kısa yoldan zenginleşmenin yolları aranıyor. İktidar odaklarıyla iç içe geçmiş yolsuzluk ve soygun düzeni yaygınlaşıyor.

Devletin içine çöreklenen ve belli çevrelerden güç alan rant odaklarının mafyalaştıklarını hep birlikte görüyoruz.

Şurası bir gerçek ki, ikinci dünya savaşının hüküm sürdüğü yıllarda bile tefecilik bu kadar yaygın ve örgütlü yapılmamıştı. AKP iktidarı döneminde ortaya çıkan yeni tip tefeciler, geleneksel yöntemlerin yanı sıra yeni ve modern yöntemler kullanıyorlar. Üstelik, bu yöntemler devlet eliyle destekleniyor.

TOKİ'NİN DERDİ REKLAM

Halkın konut ihtiyacı için kurulsun da 4 milyar TL'nin üzerinde para harcadığı millet bahçeleri ile gündeme gelen TOKİ'nin reklam harcamaları da belli oldu. İdarenin, Aralık 2017-Mart 2022 döneminde reklam ve tanıtım için AKP referanslı şirketlere toplam 36,4 milyon TL harcadığı ortaya çıktı.

Dar gelirlilere ucuz konut sağlamak amacıyla kurulan ancak millet bahçeleri başta olmak üzere fahiş harcamaları nedeniyle tartışılan TOKİ, reklam ve tanıtım için kesenin ağzını açtı. TOKİ'nin Aralık 2017 ile Mart 2022 arasındaki dönemde reklam ve tanıtım harcaması toplamı 36,4 milyon TL olarak hesaplandı. TOKİ'nin reklam panoları giydirme, TV tanıtımları ve gazete ilanlarını da içeren reklam ve tanıtım harcamaları dudak uçuklattı. BirGün, Aralık 2017 itibarıyla TOKİ'nin reklam ve tanıtım için harcadığı toplam paranın detaylarına ulaştı.

AKP Referanslı Şirket

Aralık 2017 ve Mart 2022 arasındaki dönemde TOKİ tarafından reklam ve tanıtıma yönelik toplam beş ihale sonuçlandırıldı. Sözleşme bedelleri toplamı 36,4 milyon TL olan ihalelerden en maliyetlisi ise referansları arasında AKP'yi gösteren TAB Tanıtım Organizasyon Dijital Reklam Güvenlik Sistemleri İnşaat Sanayi Limited Şirketi'ne gitti. Şirket ile TOKİ arasında tanıtım ihalesi kapsamında 13 Ocak 2022 tarihinde 8,4 milyon TL'lik sözleşme imzalandı.

TOKİ'nin reklam ve tanıtım ihalesi verdiği diğer şirketler ve ihalelerin sözleşme bedelleri ise şöyle sıralandı:

Dinamik Event	9,5 milyon TL
Pera Etkinlik	8,9 milyon TL
Ces Grup Görüntü	5,7 milyon TL
Medya Yönetim Merkezi	3,7 milyon TL

Para Bahçeye Gömülüyor

Reklam için on milyonlarca lira harcayan TOKİ, millet bahçesi inşaatlarına da para döküyor. 2022'nin Ocak-Temmuz döneminde millet bahçeleri için 4 milyar TL'nin üzerinde para harcayan TOKİ'nin inşa ettirdiği yüksek maliyetli millet bahçelerinden bazıları şöyle sıralanıyor:

İstanbul Atatürk Havalimanı

2,1 milyar TL

İstanbul Bayrampaşa

77,2 milyon TL

Malatya Yeşilyurt

83,2 milyon TL

Kayseri Melikgazi 2. Etap

108,8 milyon TL

GENÇLİK HAYALLERİ ERKENDEN TÜKENDİ

Yapılan son araştırmalara göre gençliğin durumu iç açıcı değil. Katılımcıların %70'ten fazlası Türkiye'de gelecek göremiyor. Yarıdan fazlasının hane halkı geliri 5 bin TL altında. Çalışanların yarısı asgari ücret dahi almıyor. En çok burs ve psikolojik desteğe ihtiyaçları var.

Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)'un gençlerin ihtiyaçlarını analiz etmek için gerçekleştirdiği "Gençlerin İhtiyaçları Araştırması" tamamlandı. KONDA Araştırma ve Danışmanlık A.Ş. tarafından yapılan araştırmaya göre; gençler "En çok burs ve psikolojik desteğe ihtiyacım var" diyor.

Araştırmaya 17-30 yaş aralığındaki 1.542 genç katıldı. Katılımcıların % 57'sinin kadın, %41,3'ü erkek olduğu görülüyor. % 81,7'si devlet üniversitesinde okuyor. Aylık hane gelirlerine bakıldığında; 10.000 TL ve üzeri hane gelirine sahip gençlerin oranı sadece % 17,3. % 20'si ise düzenli olarak 500 TL dahi gelirlerinin olmadığını söyledi.

Katılımcı gençlerin tek başına yaşarken, dörtte biri 3 kişi, üçte biri ise 4 kişi ile beşte biri ise 5 ve üzerinde kişi ile birlikte yaşıyor.

Barınma Sorunu Büyük

TOG Vakfı Genel Müdürü Ayşe Kırımlı araştırma sonuçlarına yönelik olarak; "İçinde bulunduğumuz ekonomik koşullarda gençlerin ihtiyaçları değişti. Yaptığımız araştırmaya göre; gençlerin eğitimlerine devam edebilmek için burs ve konaklama konusunda desteğe ihtiyaçları var. Ayrıca psikolojik destek ve kültür-sanat faaliyetlerine erişim konusunda da gençlerin ihtiyaçlarına kulak vermemiz gerekiyor" dedi. Kırımlı, TOG olarak mentorluk programıyla gençleri güçlendirilmesinin de önemine dikkat çekerek şöyle konuştu: "100'den fazla burs fonuyla her yıl 1.500'den fazla gence burs desteği veriyoruz. Bu dönem Konaklama Burs Fonu ile gençlerin barınma sorununa da çözüm bulmayı amaçlıyoruz. Bunun yanı sıra Zorlu PSM, İKSV gibi kültür sanat faaliyetleri yürüten kurumlarla iş birliği yaparak gençlerin kültür sanat etkinliklerine katılımlarını artırmayı amaçlıyoruz. Herkesi gençleri daha fazla duymaya ve desteklemeye davet ediyoruz."

Sinema Ve Tiyatro İçin Para Ayırma İmkânları Yok

Katılımcıların yaklaşık 3'te 1'i kitap, dergi, online kültür-sanat içerikleri için para harcamıyor. % 42,5'isi ise tiyatro, sinema gibi aktivitelere para harcamıyor veya harcamıyor.

Aylık hane gelirleri

% 17,3

% 30,5

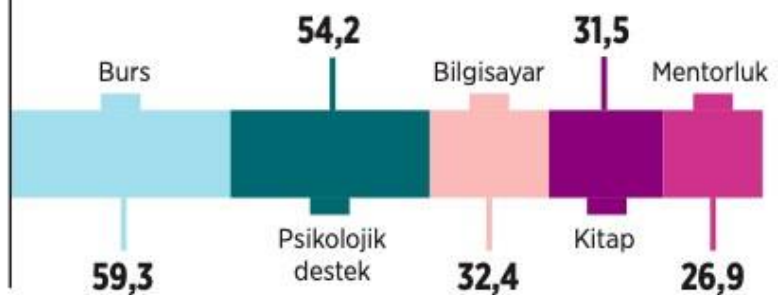
% 20

5000 TL altı

5.000-10.000 TL arası

10.000 TL ve üzeri

Nelere ihtiyaç duyuyorlar?

Yüzde 40'ının Bilgisayarı Yok

- %48.9'u ekonomik sebeplerden ötürü tedavisini ertelemiş.
- % 66'sı mobil internete ve sadece % 64,5'u bilgisayara sahip.
- % 71,3'ü Türkiye'de bir gelecek hayal etmiyor.
- % 81,6'sı imkânı olsa yurtdışında yaşamak istediğini söylüyor.

Yüzde 70'i Yaşadığı Yeri Güvenli Bulmuyor

- Gençlerin % 38'i burs, geri ödemeli veya geri ödemesiz KYK almıyor
- % 26.1'i geri ödemesiz, % 18.9'u geri ödemeli KYK bursu alıyor
- % 5'i STK'lardan burs alıyor
- Her 5 katılımcıdan 1'inin aylık hane geliri 500 TL'den az
- Yarıdan fazlası aylık hane geliri 5000 TL'den az.
- % 37'si ailesinden harçlık almıyor
- Çalışanların yaklaşık yarısı asgari ücretten daha düşük ücret alıyor.
- % 37'si devlet yurdunda kalıyor/kalacak
- % 34.2'si aile yanında, % 19.1'i öğrenci evinde kalıyor.
- % 44.7'sinin kendisine ait bir odası bulunmuyor.
- 5'te 1'i barındıkları ev/yurttaki şartları insani bulmuyor.
- Sadece % 30,6'sı yaşadığı çevreyi güvenli buluyor.

ÖĞRENCİLER 'TEKNOLOJİ ETKİNLİĞİ' YERİNE "İLK OYUM ERDOĞAN'A" ETKİNLİĞİNE GÖTÜRÜLDÜ

İzmir Menderes Şehit Mehmet Kıvık Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'teknoloji' etkinliği diye AKP Gençlik Kolları tarafından düzenlenen "İlk Oyum Erdoğan'a" programına götürüldüğü öğrenildi.

İzmir'in Bornova ilçesinde Bornova Kültür Merkezi'nde, 1 Kasım'da AKP Gençlik Kolları tarafından düzenlenen "İlk Oyum Erdoğan'a" isimli etkinliğe Menderes Şehit Mehmet Kıvık Anadolu Lisesi öğrencilerinin götürüldüğü ortaya çıktı. Etkinlik için öğrenci velilerine, teknoloji etkinliği için izin kağıdı gönderildiği öğrenildi. Öğrenciler ise salona girdiğinde "İlk oyum Erdoğan'a" afişleri ve pankartlarıyla karşılaştı.

CHP İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç, "İzmir Menderes Şehit Mehmet Kıvık Anadolu Lisesi öğrencilerini bugün teknoloji etkinliğine gidiyoruz diye götürüyorlar ancak öğrencilerimiz karşısında 'İlk Oyum Erdoğan'a' Recep Tayyip Erdoğan sloganları ve AKP bayraklarıyla karşılaşıyorlar. Gençlerin iradesi dışında, ellerinden seçim yapma hakkı alınarak parti propagandası yapılmasını da böyle bir siyaset anlayışını da kabul edemeyiz. Okulda dersinin başında olması gereken gençlerin Erdoğan propagandasında ne işi var?" dedi.

CHP'li Kılıç, olaya ilişkin Milli Eğitim Bakanı Sayın Mahmut Özer tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için soru önergesi verdi. Kılıç'ın verdiği soru önergesi şu şekilde:

"İzmir Menderes Şehit Mehmet Kıvık Anadolu Lisesi öğrencileri, "teknoloji etkinliğine gidiyoruz" denilerek, Bornova Kültür Merkezindeki AKP toplantısına götürülmüşler midir?

-Bu toplantıya katılım kararı kim tarafından, neden verilmiştir?

-Lise öğrencilerinin ders saatinde bir siyasi partinin toplantısına katılması hakkında sorumlular ile ilgili idari soruşturma açılmış mıdır?

-Açıldı ise sonucu ne olmuştur? Açılmadı ise açılması düşünülmekte midir?

-Buna benzer şekilde, bir siyasi parti toplantısına öğrenci katılımı sağlanmış mıdır? Sağlandı ise sorumlular hakkında idari soruşturma açılmış mıdır? Açıldı ise nasıl sonuçlanmıştır?"

BÜTÇESİZ EĞİTİM

2023 yılı merkezi yönetim bütçesinin 4.469.570.019.000 TL olması öngörülmüştür. **Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu, Kredi ve Yurtlar Kurumu-Diğer bütçeleri toplamı 2023 yılı için 649,8 milyar TL, Milli Eğitim Bakanlığı bütçesi ise 435 milyar 351 milyon TL olarak öngörülmüştür.**

Tablo 1: 2023 Yılı Eğitim Bütçesi

EĞİTİM BÜTÇESİ	
Milli Eğitim Bakanlığı	435.351.082.000 TL
YÖK ve Üniversiteler	134.692.983.000TL
ÖSYM	1.544.369.000 TL
Diğer-KYK(Yaklaşık)	77,976.000.000TL
TOPLAM	649.800.000.000 TL

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

Eğitim bütçesinin dağılımı

2023 yılında toplam eğitim bütçesi 649.800.000.000 TL olarak belirlenmiştir. Toplam eğitim bütçesinin; yüzde 66,99'unu MEB, yüzde 20,72'sini YÖK ve üniversiteler, yüzde 0,23'ünü ÖSYM bütçeleri, yüzde 12,06'sını ise KYK ve diğer bütçeler oluşturmuştur.

Eğitim bütçesi 2023 yılı için,

649.800.000.000 TL olarak belirlenmiştir. **2023 eğitim bütçesinin Gayri Safi Yurt İçi Hasılaya (GSYH) oranı yüzde 3,48; merkezi yönetim bütçesine oranı ise yüzde 14,53 olarak gerçekleşmiştir.**

Millî Eğitim Bakanlığı 2023 yılı bütçesi,

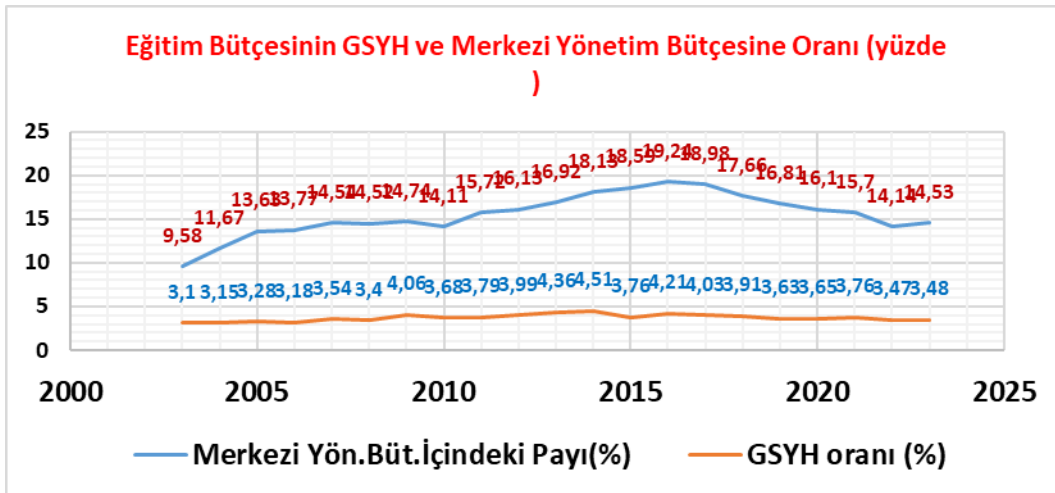
435.351.082.000 TL olarak belirlenmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı 2023 yılı bütçesinin Gayri Safi Yurt İçi Hasılaya (GSYH) oranı yüzde 2,33; merkezi yönetim bütçesine oranı ise yüzde 9,74 olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2023 yılı MEB bütçesinin;

Yüzde 68,31'i personel giderlerine, yüzde 10,37'si sosyal güvenlik kurumu devlet primi giderlerine, yüzde 8,95'i mal ve hizmet alım giderlerine, yüzde 9,17'si sermaye giderlerine, yüzde 3,1'i cari transferlere, yüzde 0,1'i ise sermaye transferlerine ayrılmıştır.

2023 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinden yatırımlara ayrılan pay (sermaye giderleri) 39.964.000.000 TL olmuştur.

Grafik 1. Eğitim bütçesinin GSYH ve merkezi yönetim bütçesine oranı.

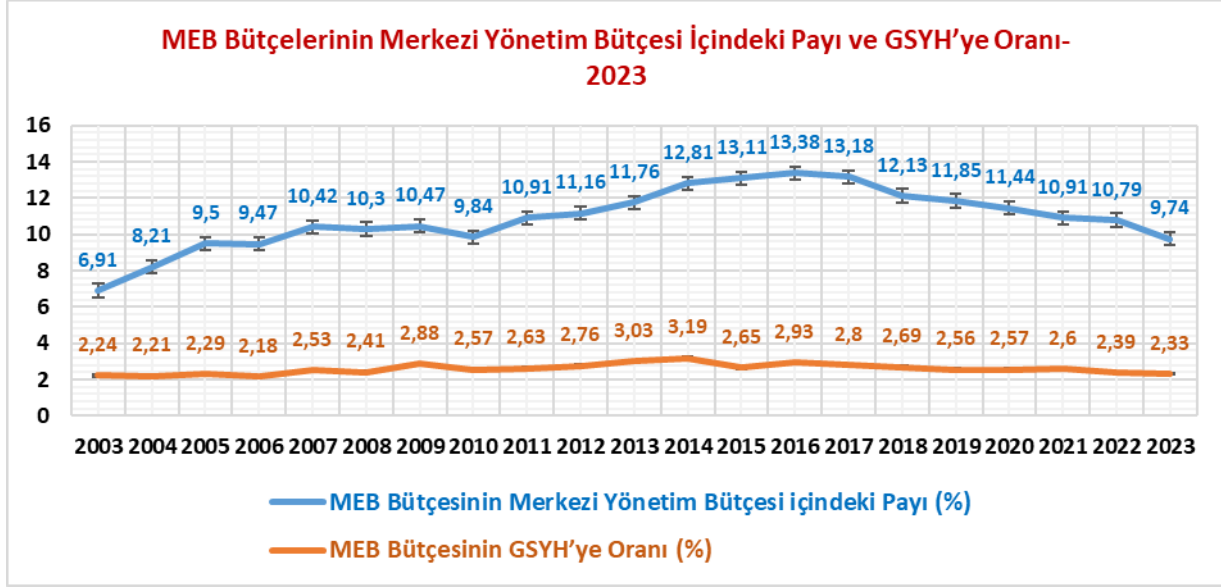
***2009 Bazlı Yeni Milli Gelir Serisine Göre Hesaplanmıştır.**

Tabloya göre eğitim bütçesi 2016'dan bu yana GSYH içerisinde ve Merkezi Yönetim Bütçesi içerisinde azalma eğilimine girmiştir.

2016 yılında eğitim bütçesinin GSYH içerisindeki payı yüzde 4,21 iken 2023 yılında bu oran yüzde 3,48 olmuştur. 2016 yılında merkezi yönetim bütçesinden eğitime yüzde 19,24 oranında pay ayrılırken bu oran 2023'te yüzde 14,53'e gerilemiştir. Bu veriler eğitime ayrılan bütçenin sürekli azaldığını ortaya koymaktadır. **Eğitime ayrılan pay 4+4+4 eğitim modeli öncesinin gerisinde kalmıştır.**

MEB Bütçesi

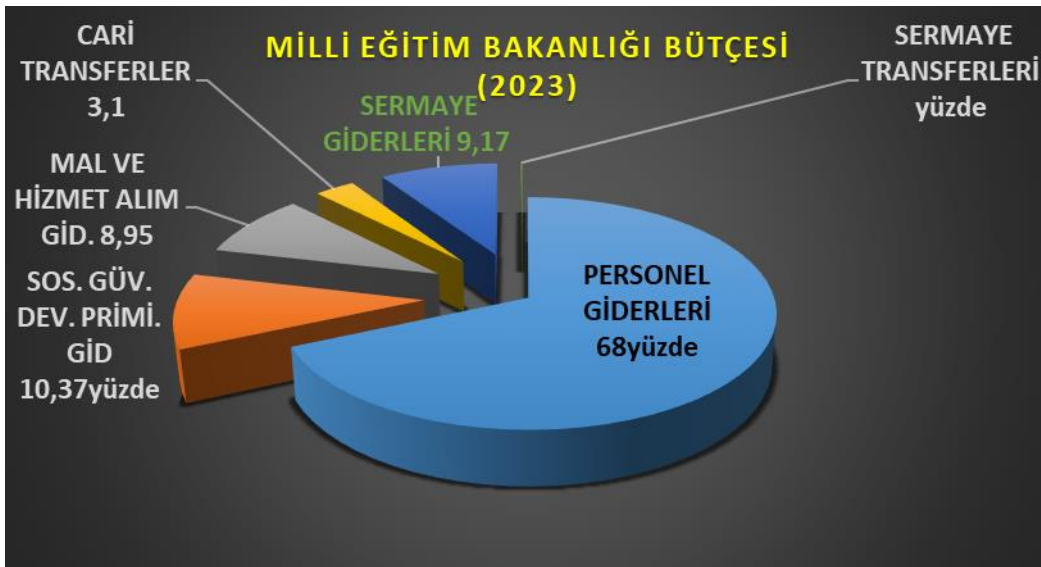
Grafik 2. MEB bütçelerinin merkezi yönetim bütçesi içindeki payı ve GSYH'ye oranı.

MEB bütçesini objektif olarak değerlendirmek için Merkezi Yönetim Bütçesi ve GSYH içerisindeki payına bakmak gerekmektedir. 2016 yılından buyana MEB bütçesinin merkezi yönetim bütçesi içerisindeki payı azalmıştır.

2016 yılında MEB'in payı yüzde 13,38 iken 2023 yılında bu oran yüzde 9,74'e gerilemiştir. Aynı şekilde 2016 yılında MEB bütçesinin GSYH'ye oranı yüzde 2,93'iken 2023 yılında bu oran yüzde 2,33'e gerilemiştir.

Grafik 3. MEB bütçesinin ekonomik sınıflandırılması.

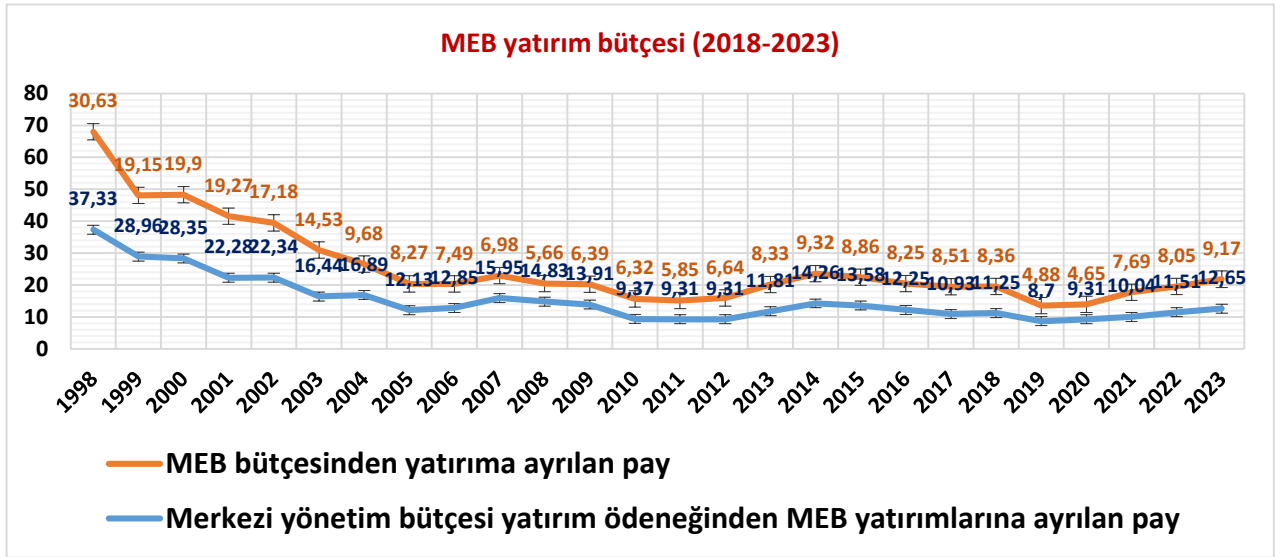

2023 yılı MEB bütçesinin;

Yüzde 68,31'i personel giderlerine, yüzde 10,37'si sosyal güvenlik kurumu devlet primi giderlerine, yüzde 8,95'i mal ve hizmet alım giderlerine, yüzde 9,17'si' sermaye giderlerine, yüzde 3,1'i cari transferlere, yüzde 0,1'i ise sermaye transferlerine ayrılmıştır. MEB bütçesinin yüzde 78,68'i personel için harcanmaktadır. Kamuda en çok personel istihdamı Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindedir. **Ancak eğitim hizmetleri alanında çalışanların tamamı yoksulluk sınırının altında, bir kısmı ise açlık sınırının altında gelir elde etmektedir.**

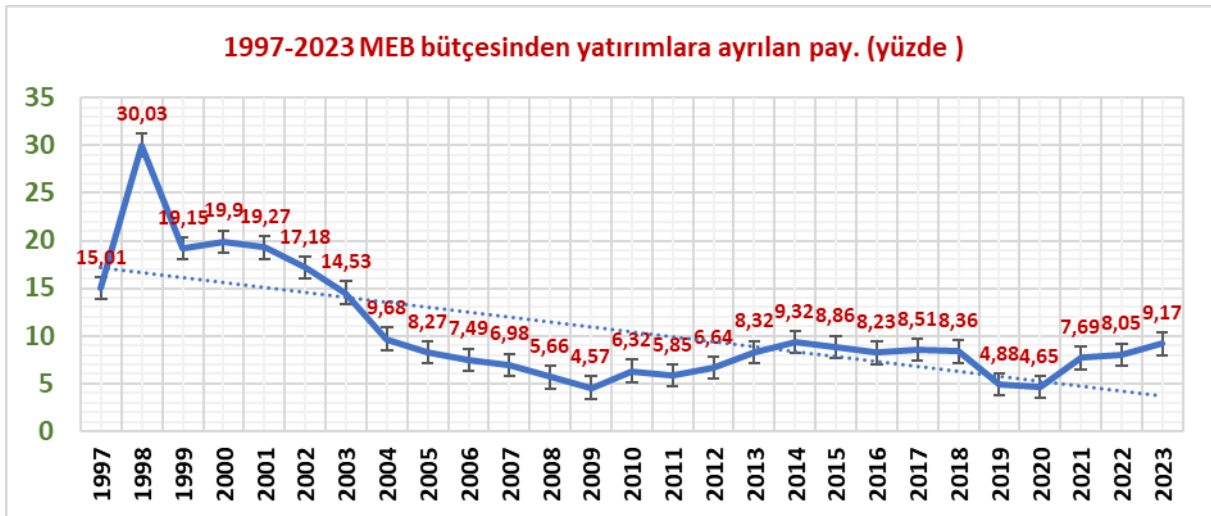
Eğitim bütçesi yıllar içinde sayısal olarak artıyor gibi görünse de personel ve SGK giderlerinin bütçenin yüzde 79'unu kapsamaması, eşit eğitim imkânına erişmeyi engelleyecek önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. İkili eğitimin sonlandırılması, okullaşma oranlarının artırılması ve eğitimin niteliğinin geliştirilmesi gibi politika ve hedeflerin gerçekleştirilmesi için daha fazla kaynak ayrılması, en azından orta vadede yatırım maliyetlerinin karşılanması açısından bir zorunluluk olarak görülmektedir. **Ancak, MEB bütçesinden 2023 yılında yatırıma ayrılan pay kısmen artsa da hedefleri gerçekleştirmek için yeterli olmayacağı ortadadır.**

Grafik 4. Merkezi yönetim bütçe ödeneğinden MEB yatırımlarına ayrılan pay.

Merkezi bütçe yatırım ödeneğinden MEB yatırımlarına 2002 yılında ayrılan pay yüzde 22,34 iken bu oran 2023 yılında yüzde 12,65 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca MEB bütçesinden yatırımlara ayrılan pay 2002 yılında yüzde 17,18 iken, 2023 yılında bu oran yüzde 9,17'ye gerilemiştir. **Merkezi bütçe yatırım ödeneğinden ve MEB bütçesinden yatırımlara ayrılan payın düşüş eğiliminde olması taşınmalı eğitim, ikili eğitim gibi alanlardaki sorunların 2023 yılında da artarak devam edeceğini göstermektedir.**

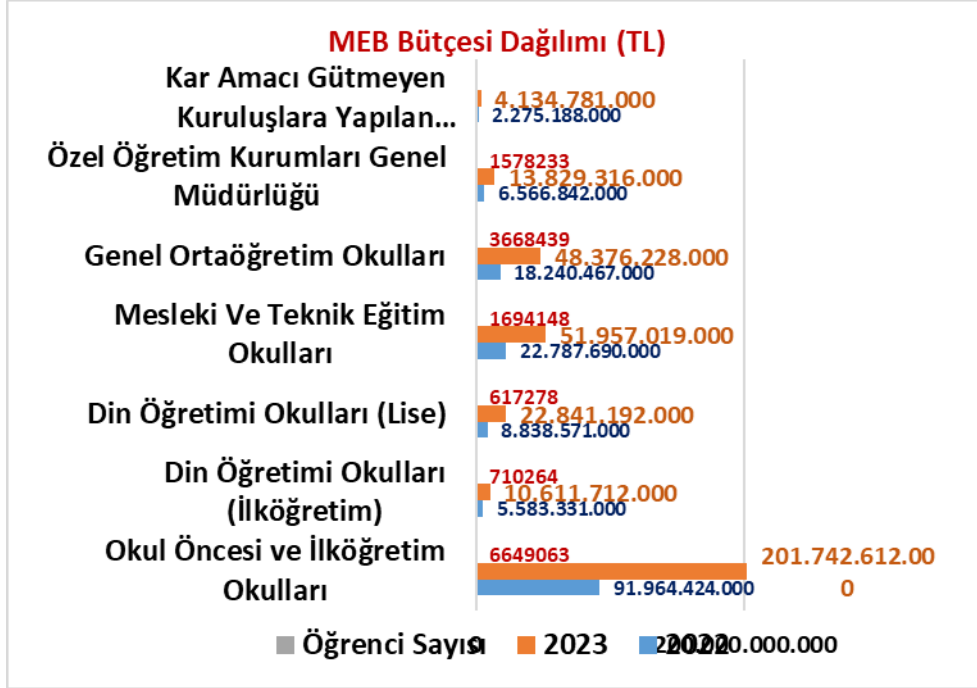
Grafik 5. MEB yatırım bütçesi

AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında MEB bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay yüzde 17,18 iken, 2023 yılı itibarıyla bu oran yüzde 9,17'ye gerilemiştir. Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden yatırımlara ayrılan pay AKP iktidarı döneminde sürekli azalma eğilimi göstermiştir. 2022 yılına göre kısmi bir artış söz konusu olsa da yeterli oranda bir artış gerçekleştirilmemiştir. MEB bütçesi içerisinde yatırımlara ayrılan payın en az yüzde 20 seviyesinde olması sorunların çözümü açısından önem arz etmektedir. Yatırım bütçesinin AKP iktidarı ile düşmeye başlaması siyasi iktidarın eğitime bakışını yansıtmaktadır.

MEB Bütçesinin Dağılımı

Grafik 6.MEB Bütçesinin dağılımı.

2023 MEB bütçesinden kar amacı gütmeyen çeşitli vakıf ve derneklere 4,1 milyar, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne 13,8 milyar, Genel Orta Öğretim Kurumlarına 48,3 milyar, Mesleki ve Teknik Eğitim Okulları 51,9 milyar, Din Öğretimi Okullarına 31,5 milyar, Okul Öncesi ve İlköğretim Okullarına ise 201 milyar TL kaynak ayrılmıştır.

Kar amacı gütmeyen kurumlara (Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı ve diğer vakıf ve dernekler) aktarılan bütçe geçtiğimiz yılın iki katına çıkmıştır. Türkiye Maarif Vakfı MEB'in dış ilişkilerle ilgili yetkisinin neredeyse tamamını kendi himayesine almıştır. MEB kar amacı gütmeyen diğer vakıf ve derneklerin hangileri olduğunu açıklamalıdır.

Ayrıca özel öğretim kurumlarına ayrılan bütçe de iki katına çıkmış, AKP'nin kamusal eğitimden ne kadar uzaklaştığını ortaya koymuştur. MEB yatırımlarına 39,9 milyar lira ayrılırken, özel öğretim kurumlarına ise 13,8 milyar lira ayrılması manidardır. MEB yatırımlarının üçte biri kadar özel okullara kaynak ayrılmıştır.

AKP'YLE EĞİTİM YATIRIMLARI AZALDI

AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında MEB bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay yüzde 17,18 iken 2023 yılında yüzde 9,17'ye geriledi. Maarif Vakfı gibi vakıf ve derneklere 4,1 milyar TL aktarılması öngörüldü.

Eğitime 2023 yılı için ayrılan bütçe, eğitimin güncel gereksinimlerini karşılamada çok uzağında kaldı. MEB, YÖK, üniversiteler, ÖSYM ve KYK yurtları için 2023 yılında toplam 649 milyar 800 milyon TL bütçe öngörülürken, eğitim için ayrılması planlanan bütçenin merkezi yönetim bütçesine oranı ise yalnızca yüzde 14,5 oldu.

Toplam 649,8 milyar TL olarak öngörülen eğitim bütçesi toplamından MEB'in payına ise 435,3 milyar TL düştü. MEB bütçesinin yüzde 68'inin personel gideri için harcanması planlanırken 2023 yılında eğitim yatırımları için ayrılması planlanan pay ise yalnızca 39,9 milyar TL ile ifade edildi.

Eğitim Bütçesi Eriyor

CHP Grup Başkanvekili Engin Altay'ın, "2023 Eğitim Bütçesi" isimli çalışması da eğitim için ayrılması planlanan bütçenin yetersizliğini bir kez daha gözler önüne serdi. Çalışmada, eğitim bütçesinin 2016 yılından bugüne GSYH ve merkezi yönetim bütçesi içinde eridiği kaydedilerek, "2016 yılında eğitim bütçesinin GSYH içerisindeki payı yüzde 4,21 iken 2023 yılında bu oran yüzde 3,48 olmuştur. 2016 yılında merkezi yönetim bütçesinden eğitime yüzde 19,24 oranında pay ayrılırken bu oran 2023'te yüzde 14,53'e gerilemiştir. Eğitime ayrılan pay 4+4+4 eğitim modeli öncesinin gerisinde kalmıştır" denildi.

Veriler İç Karartıcı

Çalışmada yer alan ve eğitim için öngörülen bütçenin yetersizliğini ortaya koyan değerlendirmeler şöyle sıralandı:

- Merkezi bütçe yatırım ödeneğinden AKP'nin iktidarı öncesi MEB yatırımlarına 2002 yılında ayrılan pay yüzde 22,34 iken bu oran 2023 yılında yüzde 12,65 olarak gerçekleşti.
- 2023 MEB bütçesinden kar amacı gütmeyen çeşitli vakıf ve derneklere 4,1 milyar TL kaynak ayrıldı.
- Yükseköğretim düzeyinde KYK'ye bağlı 800 yurt ve 825 bin yatak kapasitesi bulunurken yurt ihtiyacı olan 4 milyona yakın öğrencinin sadece yüzde 20,6'sına yurt sağlanabildi.
- 2021-2022 eğitim öğretim döneminde genel ortaöğretimdeki öğrencilerin sadece yüzde 19,66'sı bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif en az bir faaliyete katıldı.

Kaygıyla İzleniyor

Çalışmada, eğitim alanındaki tartışmaların merkezine yerleşen Öğretmenlik Meslek Kanunu'na yönelik değerlendirmelere de yer verildi. MEB'in kanuna yönelik çalışmalarının eğitimciler tarafından kaygıyla izlendiğini belirten çalışmada, şunlar kaydedildi:

"Öğretmenlik mesleği ile ilgili tüm hususlar bu kanunda düzenlenmesi gerekirken sadece ilk atamalar ve kariyer basamakları düzenlenmiştir. Kanun 13 maddeden oluşmaktadır. 1995 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan taslak ise 150 maddeden oluşmaktaydı. Bu nedenle yürürlükte olan 7354 Sayılı Kanun'un kapsam açısından meslek kanunu olma özelliği bulunmamaktadır. Eğitim emekçileri siyasi iktidarın ve MEB'in yanlış uygulama ve tutumlarını sorgulayarak uygulamalara sık sık itiraz etmekte, sendikaları aracılığıyla da hakkını aramaktadır. Ekonomik krizin derinleştiği bu dönemde eğitim emekçilerinin ekonomik ve özlük hak kazanımlarının kariyer basamaklarına ve sınavlara endekslenmesi asla kabul edilebilecek bir uygulama değildir. Tüm eğitim emekçileri için hiçbir ayırım yapılmadan yoksulluk sınırının üzerinde insanca yaşanabilir bir ücret düzenlemesi ve özlük haklarının iyileştirilmesi çalışması ivedi biçimde hayata geçirilmelidir."

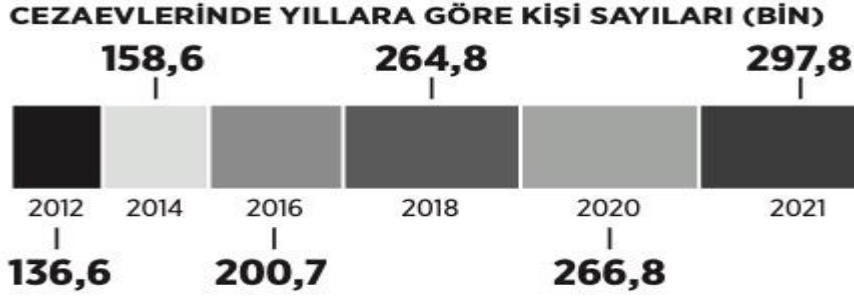
CEZAEVLERİ 20 İLDEN KALABALIK

Cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin sayısı 2021'de yüzde 11,6 artışla 297 bin 860 oldu. Cezaevindeki kişi sayısı Türkiye'nin nüfus sıralamasında en sonda bulunan 20 ilden daha kalabalık.

Avrupa Konseyi üyesi ülkeler arasında cezaevi nüfusu birinciliğini yıllardır hiçbir ülkeye kaptırmayan Türkiye'deki cezaevlerinde bulunanların sayısı nüfus hızının on katı artıyor. 2021 yılı sonu itibarıyla cezaevlerindeki 20 ilin ayrı ayrı nüfuslarından daha yüksek bir sayıya ulaştı.

Ceza İnfaz Kurumu istatistiklerine göre, Türkiye'deki cezaevi nüfusu ülkedeki bozulmaya paralel hızla artıyor. Nüfus artış hızı 2021 yılında 1,2 olan Türkiye'de cezaevine girenlerin sayısındaki artış bunun yaklaşık on katı artarak yüzde 11,6 oldu. Ceza infaz kurumlarındaki kişi sayısı Türkiye'nin Yalova'dan itibaren ülkenin nüfus sıralaması açısından son 20 kentinden daha kalabalık bir sayıya ulaştı.

31 Aralık 2021 tarihindeki cezaevi nüfusunun yüzde 87,2'sini hükümlüler, yüzde 12,8'ini tutuklular oluşturdu. Türkiye'de 100 bin kişi başına düşen ceza infaz kurumundaki kişi sayısı 2011'de 172 iken 2019'da 351, 2020'de 319, 2021 yılında ise 352'ye çıktı. Geçen yıl 12 ve yukarı yaştaki her 100 bin kişiden 390'ı ceza infaz kurumuna girdi.

Uyuşturucu Patladı

Yüzde 96,1'i erkekler, yüzde 3,9'u ise kadınlardan oluşan tutuklu ve hükümlülerin en çok işlediği suçlar önceki yıllara göre dikkati çekici bir farklılık gösterdi. Önceki yıllarda yaralama suçundan cezaevine girenler ilk sırada yer alırken ekonomik krizin büyüdüğü 2021 yılında daha çok hırsızlık suçu işlendi.

Uyuşturucu ile suçlananların ve hüküm giyenlerin oranı da arttı. 2020'de cezaevindekilerin yüzde 4,7'si uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ile suçlanıyor ya da hüküm giyiyorken bu oran 2021'de yüzde 7,3'e çıktı.

2021 yılında ceza infaz kurumlarına giren hükümlüler arasında yüzde 14,7 ile hırsızlık suçu ilk sırada geldi. Yüzde 13,5'i kasten yaralama, yüzde 7,3'ü kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak, yüzde 5,8'i trafik güvenliğini tehlikeye sokma, yüzde 5,4'ü ise tehdit suçunu işlemekten hüküm giydi.

Suç Sayısı 900 Bin

Cezaevinde bulunanların işledikleri toplam suç sayısı 907 bin 327 oldu. Bunun 223 bin 327'si hırsızlık, 80 bin 81'i konut dokunulmazlığının ihlali, 64 bin 796'sı kasten yaralama, 58 bin 213'ü uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, 38 bin 298'i de uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek, bulundurmak ya da kullanmak olarak açıklandı.

999'u Çocuk

2021'de 12-17 yaş grubunda 999 çocuk cezaevine girdi. Bu kurumlara hükümlü statüsünde girişi sırasında çocuk yaşta (12-17 yaş grubu) bulunanların sayısı, 2020'de toplam bin 283 iken 2021 de bin 817'ye yükseldi. Bunların 122'sini 12-14 yaş grubundakiler oluşturdu.

TÜRKİYE, 2022 HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ ENDEKSİ'NDE DİBE VURDU!

Dünya Adalet Projesi (WJP), '2022 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde Türkiye dibe vurdu. Türkiye'yi 100 yıl geriye götüren iktidarın 20 yıl sonra 'DAHA FAZLA ADALET' vaadi, ülkeyi hukuksuz-adaletsiz yönelttiklerinin itirafıdır!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'Türkiye Yüzyılı' diyerek 'Daha Fazla Adalet' vaadiyle tüm ekranlardan seslendiği anda, Dünya Adalet projesi (WJP) tarafından yayınlanan 2022 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde Türkiye dünya ülkeleri arasında adalet ve hukuk devleti kriterlerinde dibe vurdu. Küresel sıralama listesinde hukukun üstünlüğü açısından 140 ülke arasında 116'ncı sıraya gerileyen Türkiye, Avrupa ülkeleri, ABD, Güney Amerika ülkelerinin yanı sıra Birleşik Arap Emirlikleri gibi Ortadoğu ülkelerinin, Ruanda, Namibya, Botsvana, Senegal, Gana gibi Afrika ülkelerinin, Malezya gibi Uzak Doğu ülkelerinin ve Moğolistan, Burkina Faso gibi az gelişmiş ülkelerin de gerisinde.

WJP raporunda; dünyada giderek artan sayıda otoriter yönetimlerin iş başına geldiğine dikkat çekilirken, 'hukuk tanımazlık, cezasızlık ve yargıda siyasallaşmanın' yaygınlaşma eğiliminde olduğu tespitine yer verildi. Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 61 ülkede 'yasaların adil bir şekilde uygulanması, insan haklarının korunması, siyasal gücün yargısal denetimi ve keyfi şekilde kullanılmasının önlenmesi' açısından kurumsal mekanizmaların zayıflama eğilimine girdiği belirtiliyor.

Hukukun üstünlüğü ülkesine en çok özen gösteren ülkeler Danimarka, Norveç, Finlandiya, İsveç, Hollanda ve Almanya olarak sıralanıyor. Küresel sıralamada adaletsizliğin katmerleştiği sondaki üç ülke Afganistan, Kamboçya ve Venezuela. Türkiye hukukun üstünlüğünün gerilediği ülkeler arasında puan kaybediyor.

Dünya sıralamasında 140 ülke içinde 116'ncılığa düşen Türkiye, coğrafi açıdan yapılan sıralamada ise yer aldığı Güney Avrupa-Orta Asya-Orta Doğu bölgesindeki ülkeler arasında hukukun üstünlüğü kriterinde sonuncu. Türkiye'nin yer aldığı bölgede Gürcistan en başta yer alırken Kosova, Kuzey Makedonya, Moldova, Bosna-Hersek, Kazakistan, Ukrayna, Sırbistan, Arnavutluk, Belarus, Kırgızistan ve Rusya'dan sonra en sonda Türkiye yer alıyor.

Özellikle 'hükümetlerin ve ülkeyi yönetenlerin, hukuka bağlılıkları' kriterine göre yapılan sıralamada Türkiye'nin 140 ülke içinde 135'inci olması, iktidarın yargı üzerindeki siyaset gölgesini, yargının siyasi talimatlarla yönlendirildiğini teyit ediyor. **Temel hakların yargı güvencesi** kriterinde Türkiye'nin 134'üncü sırada yer alması, hak ve özgürlüklerin kısıtlanması, siyasi talimatla yargı üzerinden baskılanması uygulamalarının teyidi anlamına geliyor. WPJ Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde Türkiye'nin geldiği nokta, **iktidarın yargı bağımsızlığı, hukuk devleti ve demokrasiden hızla uzaklaştığını doğruluyor! Demokrasi-özgürlük vaadiyle halkı aldatanlar şimdi Türkiye Yüzyılı yalanına sarılıyor.**

YILIN İLK 10 AYINDA 275 KADIN CİNAYETİ

19'u uzaklaştırma kararı aldırılmış

İktidar "Cinayetler azaldı" iddiasında bulunurken yılın ilk 10 ayında 275 kadın öldürüldü. Bu kadınların 19'u, hakkında uzaklaştırma kararı bulunan erkekler tarafından hayattan koparıldı. Cinayetler göz göre geldi.

İktidar yetkilileri kadın cinayetlerinde azalış olduğunu iddia ederken veriler, bu iddiaları yalanlıyor. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP) ekim ayı verilerini paylaştı. Verilere göre geçen ay 34 kadın erkekler tarafından katledildi. Yılın ilk 10 ayında 275 kadın erkekler tarafından katledildi. Her gün en az bir kadın cinayeti meydana gelirken 2021 Ekim'e göre bu senenin aynı ayında kadın cinayetlerinde yüzde 88 artış gerçekleşti.

34 kadının 20'sinin ateşli silahlarla öldürülmesi kontrolsüz bireysel silahlanmanın geldiği boyutu gözler önüne serdi. KCDP'nin verilerine göre;

- Erkeklerin cinayet bahanesinde ilk sırayı evlenmeyi-ilişkiyi reddetme yer aldı.
- Geçen ay 18 kadın evli olduğu erkek tarafından hayattan koparıldı.
- Kadınların 20'si evinde, 7'si sokakta öldürüldü.

26 Şüpheli Ölüm

Ekim ayında 26 şüpheli kadın ölümü meydana gelirken platformdan yapılan açıklamada, "İçişleri Bakanlığı ise kaç kadının, neden, nasıl, kim tarafından öldürüldüğünü açıklamak yerine, kadın cinayeti verilerinin yanlış hazırlandığını söyleyerek gerçekleri çarpıtıyor" ifadeleri yer aldı. Kadınların devlet tarafından korunmadığını vurgulanan açıklamada, "Kadınlar, kendilerini koruması için devlete başvuruyor fakat yetkililer görevlerini yerine getirmiyor. 2022 yılında öldürülen kadınların yüzde 7'si (19 kadın) faileri hakkında uzaklaştırma kararı aldığı halde katledildi" denildi.

Her gün 1 kadın cinayeti

10 ayda öldürülen kadın sayısı **275**

Ekim ayında öldürülen kadın sayısı **34**

Ekim ayında şüpheli kadın ölümü **26**

Ekimde evli olduğu erkekler tarafından katledilen kadınların oranı **%53**

İstanbul'da Cinayet

Platformun bu verileri açıkladığı dakikalarda bir başka kadın cinayeti haberi ise İstanbul'dan geldi. Bağcılar'da 38 yaşındaki Faruk Karabülak adlı erkek evli olduğu 32 yaşındaki Kudret Karabülak'ı uyuduğu sırada ateşli silahla öldürdü. Cinayet sonrasında evden ayrılmayan Faruk Karabülak gözaltına alındı. Kudret Karabülak'ın cenazesi Adli Tıp Kurumu morguna götürüldü. Cenazenin bugün Bağcılar Cemevi'nde düzenlenen törenin ardından Küçükçekmece'de toprağa verileceği öğrenildi.

Kocaeli'nin Gölcük ilçesinde bindiği takside Seyhan Gözer adlı kadını öldüren Ali Akbaba müebbet hapis cezasına çarptırıldı. Katil erkek 28 Ekim 2021'de takside tartıştığı Gözer'i katletti. Akbaba hakkında 'tasarlayarak kasten öldürme' suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası istemiyle dava açıldı. Bir önceki duruşmada savcı, sanığın 'kasten öldürme' suçundan müebbet hapis ile cezalandırılmasını talep etti. Dün görülen karar duruşmasında mahkeme heyeti, sanığın yargılama boyunca herhangi bir pişmanlık ifadesi göstermediğini vurguladı. Sanığa ayrıca 'ruhsatsız silah bulundurma' suçundan 2 yıl, E.K.'yi silahla tehdit ettiği gerekçesiyle de 3 yıl hapis cezası verildi.

TTK'DA NE İŞ GÜVENLİĞİ VAR NE DE YETERLİ İŞ GÜVENLİĞİ YATIRIMI

Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun yıllar içinde değiştirilen yapısının kazalara davetiye çıkarmaktadır. Türkiye Taşkömürü Kurumu'nda; Amasra faciasına kadar 5 yılda 12 bin 966 iş kazası meydana geldi. Söz konusu iş kazalarında binlerce işçi yaralandı, 13 işçi de hayatını kaybetti. Yalnızca bu verilere baktığınızda büyük bir facianın gelmekte olduğu anlaşılmalıdır. Aynı zamanda kurum bünyesinde iş güvenliği için de yeterli yatırım yapılmadığı ortadadır.

Amasra'da 41 maden emekçisinin hayatını kaybettiği facianın üzerinden 13 gün geçtikten sonra kurumdaki mühendis şefler gözaltına alınırken, tek bir üst düzey yöneticinin ifadesinin bile alınmaması manidardır.

Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun Amasra işletmesinde meydana gelen grizu patlamasında 41 madencinin hayatını kaybettiği facianın üzerinden 13 gün geçtikten sonra 25 kişi için gözaltı kararı alındı.

AK Parti iktidarının başta Soma ve Ermenek facialarında olduğu gibi Amasra faciasında da yöneticileri koruyarak cezasız bırakmak istediğine işaret olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun yıllar içinde değiştirilen yapısının kazalara davetiye çıkarmaktadır. Türkiye Taşkömürü Kurumu'nda; Amasra faciasına kadar 5 yılda 12 bin 966 iş kazası meydana geldi. Söz konusu iş kazalarında binlerce işçi yaralandı, 13 işçi de hayatını kaybetti. Yalnızca bu verilere baktığınızda büyük bir facianın gelmekte olduğu anlaşılmalıdır. Aynı zamanda kurum bünyesinde iş güvenliği için de yeterli yatırım yapılmadığı ortadadır. TTK bünyesindeki 5 işletmeye son 12 yılda yapılan iş güvenliği yatırımlarının tutarı 677 milyon lirayken bu yatırımın yalnızca yüzde 33'ü iş güvenliğine ayrılmıştır. Başka bir deyişle 5 kuruma 12 yıl boyunca yapılan iş güvenliği yatırımı yaklaşık 224 milyon lira tutarındadır. Buna göre bir kuruma yıllık 3,7 milyon lira tutarında iş güvenliği yatırımı yapılmıştır. Sarayın 10 milyon lirayı aşan bir günlük masrafıyla TTK bünyesindeki bir madenin ortalama üç yıllık iş güvenliğinin sağlanması için harcama yapılmıştır. Başka bir deyişle TTK'da ne iş güvenliği ne de iş güvenliği yatırımının yapılması AK Parti iktidarının zaten maden emekçilerinin güvenliğini düşünmediğinin açık bir göstergesidir.

KADERDE ÖLÜM YOK

İSİG Meclisi'nin raporuna göre, AKP'nin ülkeyi yönettiği son 20 yılda en az 30 bin işçi hayatını kaybetti. İSİG Meclisi'nin açıklamasında "Kaderde ölüm yok" denildi.

İşçi Sağlığı ve İşçi Sağlığı Meclisi'nin (İSİG), ekim ayı için hazırladığı iş cinayeti raporuna göre her gün 5 işçi hayatını kaybetti. Raporda yer alan verilere göre bu yılın ilk 10 ayında her gün yine 5 emekçi iş cinayeti sonucu katledilirken, AKP'nin ülkeyi yönettiği son 20 yılda en az 30 bin kişi çalışırken canından oldu. Ekim ayında 158, bu yıl en az 1521 işçi yaşamını yitirdi.

Ölüm Kaçınılmaz

İSİG'in açıklamasında, AKP iktidarının 20'nci yılı olduğuna dikkat çekilirken işyerlerinde işçilere karşı neredeyse savaş açıldığı aktarıldı. Açıklamada, şu ifadelere yer verildi: "Hangi savaşta bu kadar arkadaşımızı kaybediyoruz? Tehlikeli işlerde çalışanlar ailesiyle vedalaşmadan işe çıkamıyor. Başta Cumhurbaşkanı olmak üzere iktidar, bürokrasi, patronlar ve onların aklı ne diyor? Kaza, kader, fitrat, güvensiz davranış, eğitimsizlik vs. Bizler ise bu

anlayışa 'Hayır' diyoruz: Bu cinayetlerin nedeni neoliberal düzenin ucuz ve güvencesiz istihdam politikaları ve sermaye birikim stratejisidir. İşçi sınıfı bu şartlarda çalıştırılırsa ölüm kaçınılmazdır!"

Bartın Amasra'daki Türkiye Taşkömürü Kurumu Amasra TİM'de 14 Ekim'de meydana gelen grizu patlamasında 41 madenci hayatını kaybettiği hatırlatılan açıklamada, şu değerlendirmelere yer verildi: "Havza madenciliğinden ödün verilerek, -400 kot altındaki kömür Hattat Holding'e verilmiş ve TTK dar bir alanda sıkıştırılarak, gerekli mali ve teknik yatırımlar yapılmayarak katliamın oluşmasına davetiye çıkarılmıştır. 2016 yılında TTK Faaliyet Raporu'nda işçi yetersizliği belirtilerek bakanlıklardan yeni işçi kadrosu açılması talep edilmiştir. Kamu kurumlarındaki üst düzey yönetici atamaları bilimsel ve teknik liyakata göre değil, mensup olduğu cemaate ve AKP üyeliğine göre yapıldığı herkesçe bilinen bir gerçek. Bu durum da iş cinayetlerinin daha da artmasına yol açmaktadır. Havzalardaki iş cinayetleri 'kader, fitrat' denilerek normalleştirilmektedir. Madenciliğin kaderinde ölüm yoktur. -300/-350 kotlarında meydana gelen grizu patlaması, kömür tozu patlamasına dönüşerek zincirleme bir katliama dönüştü."

CİNAYET TARİHİ

2003		2006
811		1601
2017		2020
2006		2427
2021		2022/10
2170		1521

İSİG Meclisi'nin verilerine göre AKP döneminde iş cinayetleri.

Şiddet Yaygınlaşıyor

Açıklamada, sağlık ve eğitim emekçilerine yönelik işyerlerinde yaygın bir şiddet yaşandığına değinilirken şöyle denildi: "Eylemlerde çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve gerekli önlemlerin alınması talepleri öne çıkıyor. Ancak yaygın şiddet sadece bu iki işkolunda sınırlı değil, hizmet sektörünün farklı alanlarında (eğlence, belediye, taşımacılık, büro, özel güvenlik, basın vs.) ortaklaşan bir sorun."

TEHLİKE BÜYÜK

Saray rejimi uyuşturucuyla mücadelenin başarılı olduğunu ileri sürse de Emniyet'in verileri tehdidin ne kadar büyük olduğunu gösteriyor. Sadece yılın ilk yedi ayında 8,6 ton metamfetamin yakalandı. Uyuşturucudan kaynaklı ölümlerde ise büyük artış var.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun "Saray'ın düzeni metamfetamin salgınına besliyor" şeklindeki sözleri sonrası iktidar ile muhalefet arasında başlayan söz düellosu sürüyor. AKP iktidarı Kılıçdaroğlu'na karşı topyekûn bir saldırıya geçerken CHP Grup Başkanvekili Engin Altay, "Türkiye neden gri listede Erdoğan" diye sordu. Altay, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'ya da "SBK'nin uçağına binersen ona yaptırım uygulayamazsın" sözleriyle yanıt verdi.

İktidar ve muhalefeti karşı karşıya getiren metamfetamin sorunu son yıllarda giderek artan büyük bir girdaba dönüştü. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ülke genelindeki metamfetamin yakalama miktarındaki artış sorunun büyüklüğünü gösterdi. Emniyet'in yakın zamanda yayımladığı raporlara da yansıyan tespitlere göre, diğer uyuşturucu türlerine göre daha kolay ulaşılabilir olan metamfetamin maddesi giderek daha yaygın kullanılıyor.

Emniyet'in narkolog verileri çerçevesinde metamfetamin sorunu ve kullanıcı profili ile ilgili tespitleri şöyle:

Tonlarca metamfetamin: Türkiye’de ilk metamfetamin yakalaması 2009’da İstanbul’da ve İran kaynaklı olarak görüldü 2016-2021 döneminde her geçen yıl metamfetamin yakalama miktarlarında artışlar yaşandı. En keskin artış 2020 yılında yaşandı ve metamfetamin yakalama miktarı bir önceki yıla göre dört kat artış göstererek 4 bin 168 kg’a ulaştı. 2021’de ise metamfetamin yakalama miktarı 5 bin 528 kg oldu. 2022’de ilk yedi ayında görülen metamfetamin yakalama miktarı ise 8 bin 600 kilograma ulaştı. Bu yakalama verisi metamfetaminin önümüzdeki dönemde de tehdit unsuru olarak kalacağına bir göstergesidir.

Kadınların oranı yüksek: Genel olarak uyuşturucu kullanımı ve suçlarında erkek egemen bir durum söz konusudur. Ancak metamfetamin kullanıcılarında kadınların oranının diğer madde kullanıcılarına göre yüksek olduğu görülmektedir.

Daha ileri yaşta başlanıyor: Metamfetamin kullanıcılarında ortalama başlama yaşı diğerlerine göre daha yüksektir.

Eğitim düzeyi düşük: Diğer maddelerde uyuşturucu suçlarına karışanların eğitim düzeyi düşüktür. ‘Metamfetamin’ kullanıcılarında ise eğitim düzeyinin diğer madde kullanıcılarına oranla daha da düşük olduğu söylenebilir.

İşsizler arasında yaygın: Bu grupta göze çarpan bir diğer nokta da iş durumu itibarıyla “işim yok çalışmıyorum/geçimimi başkaları sağlıyor” diyenlerle özellikle işçi, inşaatçı ve esnaf meslek gruplarındaki oranların yüksekliğidir.

Aile içi ilişkilerin etkisi: Metamfetamin kullanıcılarında diğer maddeleri kullananlara göre yalnız yaşayanların, boşananların ve ilk madde deneğinde evlilerin oranı yüksektir. Aynı şekilde başlama nedenlerinde “aile içi sorunlar” ile kullanım sürecinde “aile ilişkilerim bozuldu” diyenlerin oranı çok yüksektir.

Yine “anne ve baba arasında şiddet” ve “aile içinde şiddet” oranlarının diğer madde kullanıcıları profiline göre yüksekliği sağlıklı aile yapısı ile metamfetamin kullanımı arasında ilişki olup olmayacağı konusundaki soruyu akıllara getirmektedir.

Bağımlılık gücü yüksek: Metamfetamin kullanıcılarında “bağımlı değilim” diyenlerin oranının düşüklüğü, “tedavi olmak isteyenlerin” oranının yüksekliği bu maddenin potansiyel bağımlılık gücünün fazlalığının göstergesidir.

Metruk Binalar Ve Arabalarda

Kullanılıyor: Metamfetamin kullanıcılarında bu maddeyi “metruk binalarda/arabada” kullananların daha fazla olması da göze çarpmaktadır.

Öldürüyor: 2021’de yüzde 16,1 olan tek başına metamfetamin kaynaklı ölümler 2022 yılında yüzde 25’e çıktı.

SUÇ RAPORU

CHP’li Başarır, hazırladığı ‘suç raporu’nu kamuoyuyla paylaştı. Raporda uyuşturucu, rüşvet ve tefecilik suçlarına yönelik açılan soruşturmalarda büyük bir artış yaşandığı görüldü.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun ülkede artan uyuşturucu kaçakçılığı söylemlerine yönelik tartışmalar devam ediyor. Bu kez de Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Adalet Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) verilerinden yola çıkarak 'suç raporu' hazırladı.

İlgili kurumların 2020 ve 2021 yılları arasındaki verilerine dayandırılan raporda, kamu güvenliğine karşı işlenen suçlar, toplum sağlığına karşı işlenen suçlar ile ekonomik ve mali suçlara yer verildi.

Soruşturmalar Katlandı

Raporda, uyuşturucu madde ticareti ve suçlarındaki veriler dikkat çekti. MASAK raporlarına yansıyan verilere göre toplum sağlığına karşı suçlardan olan uyuşturucu madde ticareti hakkında 2021 yılında 54 dosya sonuçlandırıldı ve bu 54 dosya kapsamında 1331 kişi incelendi. 2020 yılında 13 dosya sonuçlandırıldı ve 168 kişi incelendi. Bu çerçevede dosya sayısının 5 kat ve incelenen kişi sayısının ise neredeyse 10 kat arttığı kaydedildi.

Raporda, rüşvet soruşturmalarında da artış yaşandığı görüldü. Adalet Bakanlığının 2020 ve 2021 istatistiklerinde ise “rüşvet” soruşturmalarının bir yılda 4 bin 877’den 6 bin 237’ye çıktığı görüldü. Bakanlığın verilerine göre, “zimmet” soruşturmaları da 4 bin 459’dan 4 bin 806’ya, “görevi kötüye kullanma” dosyalarının da 88 bin 276’dan 99 bin 357’ye çıktı.

Tefecilik suçlarına da yer verilen raporda, 2020 yılında tefecilik suçlamasından MASAK tarafından sonuçlandırılan dosya sayısının 179 olduğu ifade edildi. 2021 yılında ise 458 kişinin MASAK tarafından incelendiği, sonuçlandırılan dosya ve inceleme oran-orantısı yapıldığında her iki senenin birbirine benzer olduğu belirtildi.

Adalet Bakanlığı'nın istatistiklerinde ise tefecilik suçundan 2020 yılında 10 bin 615 adet soruşturma açıldığı; bu soruşturmalardan 4 bin 536 adetine kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verildiği, 3 bin 751 soruşturmanın kamu davasına dönüştürüldüğü görüldü.

Raporda, suç örgütü lideri Sedat Peker'in ifşalarıyla ortaya çıkan rüşvet iddialarına da yer verildi. Usulsüz halka arz ve izinsiz sermaye piyasası faaliyetine dikkat çekilen raporda, AKP'li vekilin de adının geçtiği olaya dikkat çekilerek "Ünsal Ban, Zehra Taşkesenlioğlu ve Ali Fuat Taşkesenlioğlu hakkındaki iddialar tam da bu konu üzerine oturmaktadır. Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı hakkında böyle iddialar ortada varken MASAK'a bu konuda gelen bir bildirim var mıdır?" sorusu yöneltildi. Devamında, "MASAK'ın yaptığı incelemeler, soruşturmalar neticesinde SPK'daki yolsuzluğun boyutunun ne olduğunun ortaya çıkartılması çok önemli bir 17 konu olarak önümüzde durmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nde gündem her gün değişse de bu konular oldukça önemli ve el üstünde tutulması gereken konulardır" ifadelerine yer verildi.

Kara Para Boyutu

Rapora ilişkin değerlendirmelerde bulunan CHP'li Başarır, Türkiye'de 2020 yılında 2573 adet kokain olayı gerçekleştiğini ve 2573 adet kokain olayından toplamda 1961 kilogram kokain ele geçirildiğini hatırlattı ve söz konusu istatistiklerin önemini vurguladı. Başarır, "Uyuşturucu ticaretinden elde edilen kara paradır. Bununla elbette MASAK, mahkemeler ve savcılar ilgileniyor. Peki 2020 ve 2021 yılında bu kadar uyuşturucu ticaretinden yargılanan varken MASAK ne kadar bildirimini incelemiştir? Sadece 2020 yılında 61 bildirimini 2021 yılında ise 88 bildirimini incelemiştir. Bu durum tam bir rezalettir. Bu tablodan anlaşılacağı üzere Türkiye'de bu işin kara para boyutu ile ilgilenen kimse yok" dedi.

Uyuşturucu ticaretinde hiyerarşi olduğunu da aktaran Başarır, "Uyuşturucu ticaretinde mahalle sorumluları, ilçe sorumluları, il sorumluları, bölge sorumluları ve baronları var. En alttaki yakaladığıyla ilgili MASAK neyi inceleyecek? Banka hesabı yok, o yok, bu yok. MASAK ancak belli bir meblağın üzerini inceleyebiliyor. Demek ki siz MASAK'ın inceleyebileceği bir ölçüde uyuşturucu tacirini, baronunu yakalayamamışsınız. İşte Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun İçişleri Bakanına yapmış olduğu eleştiri tam da budur" ifadelerini kullandı.

MAHKEME, UZMAN GÖRÜŞÜNE İTİBAR ETMEDİ; ORMANDA RES HUKUKA UYGUN

İstanbul 12. İdare Mahkemesi, Çevre Bakanlığı'nın Kuzey ormanlarındaki 'Aydos RES' için hazırladığı imar planını, bilirkişi heyetinin 'olumsuz' görüşüne rağmen hukuka uygun buldu. Üstelik RES kuş göçü yolunda.

Ormanlık alanlara kurulan rüzgâr enerji santralleri (RES) tartışma konusu. İstanbul'un Çatalca ilçesindeki 'Aydos RES' için hazırlanan imar planı, Kuzey ormanlarına zarar vereceği gerekçesiyle yargıya taşınsa da mahkeme davayı reddetti.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Aydos RES projesi kapsamında '4 adet türbin ile bağlantı yollarına' ilişkin imar planını 11 Eylül 2020 tarihinde onayladı. 14 Ekim 2020 tarihinde askıya çıkartılan planlara, İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Meclisi'nin CHP'li üyeleri itirazda bulundu. Ancak bakanlığa bağlı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, söz konusu itirazları reddetti.

Bölgeye Zarar Verecek

Bunun üzerine de CHP Kent Haklarını İzleme Kurulu adına İBB Meclisi üyeleri Ülkü Sakalar ile Hatice Ülkü Özer, Avukat İsa Öztürk aracılığıyla imar planını yargıya taşıdı. Dilekçede projenin bölgedeki tarım alanlarına zarar vereceği ve alanın tamamının ormanlık alanda kaldığı için Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan görüş alınması gerektiği belirtildi. Ayrıca bölge sakinlerinin projeye dair görüşlerinin dahi alınmadığını aktarıldığı dilekçede, ormanlık alanda yapılacak inşaatın flora ve faunayı olumsuz etkileyeceği vurgulandı. Meclis üyeleri, imar planının iptalini talep etti.

İstanbul 12. İdare Mahkemesi'nde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın aleyhinde görülen davaya, projenin sahibi 'Serbest Enerji' isimli şirket de müdahil oldu. Bakanlık projede çok az ağaç kesiminin gerçekleştirildiğini iddia ederken şirket, zorunlu ağaç kesimlerinin karşılığında 'misliyle' ağaç dikildiği ve

ağaçlandırma bedelinin Orman Genel Müdürlüğü'ne ödendiğini bildirdi. 4 türbinin kurumunun tamamlandığını kaydeden şirket, davanın da reddini istedi.

Olumsuz Görüş Sundu

Dosya kapsamında beş uzmandan oluşan bilirkişi heyeti, 14 Ekim 2021'de bölgede keşif yaptı, bu yılın ocak ayında da hazırladıkları raporu mahkemeye sundu. Bilirkişi, planın uygulanmasından doğacak olumsuz durumların net olarak belirtilmediğini vurguladı. Proje sahasının kuş göçü yolu üzerinde olduğuna dikkat çeken bilirkişi heyeti, söz konusu planın, yapım tekniklerine aykırı olduğunun altını çizerek "olumsuz" görüş sundu.

'Hukuki Eksiklik Değil'

Ancak İstanbul 12. İdare Mahkemesi, bilirkişinin bu görüşüne rağmen davanın reddine karar verdi. 12 Eylül tarihinde oybirliğiyle alınan kararda, 'imar planlarında hukuka aykırılık bulunmadığı' belirtilerek, şu ifadelere yer verildi:

"Bilirkişi raporunda proje sahasının kuş göçü yolu üzerinde bulunması sebebiyle yoğun göç dönemlerinde gündüzleri türbinlerin durdurulması ve gün batımı ile doğumu arasında (1,5 aydan 3 aya dek) çalıştırılabileceği belirtilmiş ise de türbinlerin 3 ay süreyle çalıştırılmaması gerektiği yönünde plan notlarında herhangi bir hüküm öngörülmemesinin plana yönelik hukuki bir eksiklik olarak nitelendirilemeyeceği (...) proje alanında RES yatırımı yapılmasını engelleyen bir mevzuat hükmünün bulunmadığı, projenin yaban hayatının, kuş türlerine, kuş göç yollarına olumsuz bir etkisinin ortaya konulmadığı, RES alanı içerisinde yer alan türbinlerin proje alanı çevresinde yer alan yerleşik alanlara (2,6 kilometre) uzaklığı dikkate alındığı gürültü vs. açısından olumsuz etkilerin sınırlı olacağı (...) imar planında açıkça hukuka aykırılık bulunmadığı sonucunda varılmıştır."

'Kuşlar Etkilenecek' İtirafı

Serbest Enerji, 27 Eylül 2018 tarihinde projeyi gerçekleştirmek için bakanlığa başvurdu ve Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecini başlattı. Aydos RES için 4 Ocak 2019 tarihinde "ÇED gerekli değildir" kararı verildi. ÇED dosyasında, rüzgâr türbinlerinin faaliyete geçmesiyle kuşların etkileneceği kabul edildi. "Özellikle bölgedeki kuş türlerinin ve uçan memeli türü olan yarasaların etkilenmesi muhtemel" denilen proje tanıtım dosyasında, şunlar dile getirildi: "RES sahasında gerçekleştirdiğimiz gözlem çalışmasında görülen kuşların çoğunluğunu (%63) ötücü kuşlar oluşturmaktadır. Ötücü kuşlar çok yüksekten uçmayan, ya da açıklık alanlarda beslenen ve yuva yapan kuş türleridir. Bu kuşlar genellikle alçaktan uçarlar ve vücut yapılarının küçük olması nedeniyle manevra kabiliyetleri yüksektir. Bu sebeple türbin kanatlarıyla etkileşime girmeleri çok düşük ihtimaldir. Kuzgun ve karga, sürüler halinde dolaşan, daha açıktan ve yüksekten uçabilen türlerdir. Bu nedenle türbinlerle etkileşime girme ihtimalleri daha yüksektir. RES sahasında kuzgun ve alakarga hariç diğer karga türleri daha çok yerleşim alanlarının içinde veya civarında gözlenmiştir."

Öte yandan RES sahası yaklaşık 3,5 kilometrekarelik bir alanı kapsıyor. Bölge, meşe ağaçlarıyla kaplı. Ayrıca alanda yapılan çalışmada, 40 kuş türü kaydedildi.

SAYIŞTAY'DA ŞAHSA ÖZEL KADRO

Kamuda liyakati bitiren, hemen her kurumu kadrolaşmada araç olarak kullanan iktidar partisi, şimdi yüksek yargı organlarında kadro kıyağına imza atıyor. TBMM Genel Kurulu'nda görüşülen Gelir Vergisi Torba Teklifi'nde bir önerge ile değişiklik yapan AKP, Anayasa Mahkemesi üyelerinin talep etmeleri durumunda doğrudan Sayıştay üyeliğine getirilmelerine imkân sağlıyor.

Kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderlerini TBMM adına denetlemekle görevli Sayıştay'ın yapısı, kişiye özel kadro düzenlemesi ile ciddi oranda değişecek. Bir kısmı TBMM üyelerinin gizli oylama ile seçimi sonucu, bir kısmı ise önerilen adaylar arasından Cumhurbaşkanı'nca atanan Sayıştay üyelikleri için bundan sonra AYM üyeliği yapmış olmak da yetecek. Bu durumdakiler için tek kriter, kişilerin geçiş yapmak istedikleri tarihten bir ay öncesinde başvuruda bulunmaları olacak. Bu durum, daha önce üniversitelerde öğretim üyeliği yapıp AYM üyeliğine geçen kişiler için de geçerli olacak. Bu kişiler, görev süreleri dolmadan bir ay önce başvurularını durumunda üniversitelere dönmek yerine Sayıştay üyesi olabilecek.

TRT SPİKERİNE 'ÜMMET' CEZASI

TRT spikeri Deniz Demir, ekranda okuduğu 29 Ekim mesajında Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ten "Bizi ümmet olmaktan çıkarıp birey olma bilincini armağan eden..." diye bahsetmesi üzerine hedef haline geldi.

Demir, ana haberin sonunda okuduğu mesajında "Bugün Cumhuriyetimizin 99'uncu kuruluş yıldönümüydü. Bizi ümmet olmaktan çıkarıp birey olma bilincini, Cumhuriyet aydınlığını, ilmini armağan eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve tüm şehitlerimizi sevgi ve saygı ile anarken, Cumhuriyet'i zihninde ve kalbinde yaşayan, yaşatan ve bunu gelecek nesillere aktaran siz bu büyük millet, bu büyük devlet... Atatürk'ün kurduğu büyük Türkiye Cumhuriyeti ilelebet yaşasın! 29 Ekim kutlu olsun!" ifadeleri kullandı. Demir'in bu mesajı okuduğu anlara ait görüntüler, İslamcı ve AKP'li sosyal medya kullanıcıları tarafından hızla paylaşılmaya başlandı. Okunan mesajda "dine karşı gelindiği" ve "ümmetin hedef alındığı" iddialarında bulunan sözkonusu çevreler, TRT yönetimine tepki gösterip Demir'in görevden alınmasını istedi.

Daha sonra AKP'ye yakınlığıyla bilinen Haber 7'nin internet sitesinde yer alan habere Demir'le ilgili şikayetlerin ardından TRT yönetimi harekete geçti. 18 yıldır TRT çalışanı olan Demir'in bu görüntülerin ardından ekranlardan çekildiği belirtildi. Demir'in 18 yıllık TRT çalışanı bir memur olduğu öğrenildi.

'SKANDALLAR' HASTANESİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açtığı Etlik Şehir Hastanesi'nde havalandırma sisteminde sorunlar bulunduğu ve bebeklerin risk altında olduğu bildirildi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Her aşamasını bizzat takip ettiğini" söylediği Etlik Şehir Hastanesi'nden gelen görüntüler, "Bu kadarı da olmaz" dedirtti. Görüntüsü itibarıyla dev ve modern bir oteli anımsatan hastanenin bazı tuvaletlerinde akıntı oluştuğu tespit edildi.

Genel Sağlık-İş Sendikası Başkanı Derya Uğur ve beraberindeki heyet, sağlık çalışanları ile yurttaşlardan gelen şikayetler üzerine Etlik Şehir Hastanesi'ni ziyaret etti. Tesiste incelemelerde bulunan heyet, skandal görüntülerle karşılaştı. Hastanene havalandırma sorunu olduğunu kaydeden Uğur, dev tesisin enfeksiyon riski barındırdığını ifade etti.

Havalandırma Sorunu

Sağlık tesislerinde havalandırmanın eksiksiz ve düzgün çalışmasının büyük önem taşıdığını söyleyen Uğur, "Yeni doğan bebeklere yapılan işitme testi için ayarladıkları oda, bodrum katta ve havalandırması olmayan bir yerde bulunuyor. Havalandırma olmazsa hastane enfeksiyonu hızla yayılabilir. Ayrıca hastanenin birçok yerinde klimalar henüz kurulmamış. Havalandırmanın olmadığı yerde enfeksiyon riski oluşur" diye konuştu.

Cihazlar Uygun Değil

Uğur, hastanede birçok işin hala tamamlanmadığını, ciddi ölçüde personel eksikliği yaşandığını, malzeme sıkıntısı yüzünden ortopedi ve eklem içi gözleminde kullanılan artroskopi ameliyatlarının yapılamadığını belirtti. KBB biriminde firmanın temin ettiği odyometre cihazlarının (İşitme duyarlılığının ölçülmesi amacıyla kullanılan elektronik cihazlar) çalışmaya uygun olmadığını belirten Uğur, "Bölümdeki tekerlekli sandalyeler yaşlı hastalar için tehlike arz etmektedir" dedi.

Yüksek Kira Bedeli

Dr. Uğur, kamuoyunun tepkileri üzerine Dr. Sami Ulus, Zübeyde Hanım, Dışkapı ve Ulucanlar Göz hastanelerinin şehir hastanesine taşınmasından vazgeçildiğini, ancak başta Zübeyde Hanım olmak üzere hastanelerdeki personelin yarısının tekrar şehir hastanesinde görevlendirildiğini söyledi. Dr. Uğur, "Şehir hastanesi mevcut kapasitesinin çok altında hizmet üretmekte ama şirketlere kira ve hizmet bedeli yüklü şekilde ödenmektedir" dedi.

BAŞKA BEDENLERE CAN OLUN

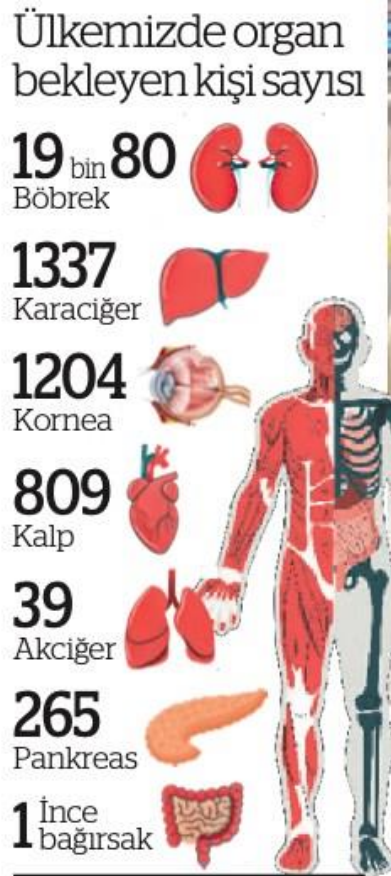
Ülkemizde çoğu böbrek olmak üzere 22 bini aşkın kişi organ nakli bekliyor ancak nakiller yetersiz. Beyin ölümü gerçekleşen vakaların aileleri ile yapılan görüşmelerde bağış için onay alma oranı yüzde 17'ye kadar geriledi. Özellikle koronavirüs pandemisinde bağışların da azaldığına dikkat çekildi. Organ bekleyen hastalar "Yaşamamız için bağışa ihtiyacımız var, başka bedenlere can olun. Organlar toprak olmasın" diyerek çağrıda bulundu.

Organ bekleyen hasta sayısı her geçen gün artarken, bağışların yeteri kadar olmadığı dikkat çekiyor. Canlıdan yapılan nakil oranları yüksekken, kadavra nakil oranlarımızın Avrupa'nın çok gerisinde olması, özellikle kalp, kornea gibi yalnızca kadavradan nakil ile hayata tutunmaya çalışan hastaları ve ailelerini ise çok zor durumda bırakıyor. Bekleme listelerindeki hastaların çoğu, yeterli organ bağışı olmadığı için hayatını kaybediyor.

Vücudumuzda yer alan organların işlevlerini geri döndürülemeyecek şekilde kaybetmesi durumunda bazen tek tedavi şansı organ nakli oluyor. Ülkemizde organ nakli için Sağlık Bakanlığı bekleme listesine kayıtlı olan ve bağışlanacak bir organla hayata tutunmayı bekleyen çok fazla hasta olduğu gibi, bu sayı her geçen yıl daha da artıyor. Uzun yıllardır kadavradan organ bağışının önemi vurgulansa da günümüzde gerçekleşen beyin ölümlerinde organ bağışı yapılma oranı yüzde 25'lerin üzerine çıkamıyor. Diğer bir deyişle saptanan her 4 beyin ölümü vakasının sadece 1'inde organ bağışı yapılıyor.

Nakiller Yetersiz

Kısıtlılık tüm dünyada donör yani vericideki kısıtlılık. Ülkemizde bu, Avrupa ülkelerine, Amerika'ya oranla daha da geride. Özellikle Anadolu bizim bir miktar kadavradan organ verilmesi olayına karşı, Türkiye'de de daha çok kalp veya organ Ege'den, İstanbul'dan çıkıyor. Bizim toplum ölününün parçalanmamasını düşünerek organ bağışında bulunmak istemiyor. Oysa ölmek üzere olan bir kişi dört beş kişiye hayat veriyor" dedi. Kalp ile ilgili hastalıklarda önemli olanın öncelikle kişinin kendi kalbini tedavi etmeye yönelik olduğunu, ardından nakil seçeneğinin değerlendirildiğini kaydeden Sezgin, kalp hastalıklarının doğumsal kalp onomalileri ve kardiyomiyopati (kalp kası hastalıkları) olarak değerlendirdiklerini söyledi. Sezgin "Kalp cerrahisi çok gelişti. Dolayısıyla küçük çocukların doğuştan anomalleri de primer olarak tamir edilebiliyor. Veya palyatif tedavilerle çocukları daha büyütebiliyoruz. Bu önemli. Kalp nakli büyük oranda çözüm ama önemli olan kişinin kalbini mümkün olduğu kadar koruyabilmek" dedi. Sezgin, şöyle devam etti: "Ancak kardiyomiyopati denen kalp kası vakalarında durum biraz daha farklı olabiliyor, kalbin kasılma gücü azaldığı için vakalar nakile gidiyor. Konya'daki Fatih beyin kızının vakası böyle. Burada kalp kası artık kasmıyor. Mutlaka mutlaka kalp nakli olmak zorunda. Bunun düzeltilebilir cerrahi olarak yönü yok. İlaç tedavisiyle bu çocuğu 1-1,5 aydır çocuğu yaşatıyoruz. Zaman zaman solunum cihazına bağlanıyor. Bazen de sonradan enfeksiyon nedeniyle oluşan miyokardit denilen tabloda da kalp yetmezliği gelişebilir. Onlarda da geçici tedaviye cevap vermeyecek olursa sonu kalp nakline gidiyor. Önemli olan nakil aşamasına gelmeden tedavi edebiliyorsak etmek. Kalp nakli gereken vakalarda tabii ki nakil kesin çözümdür.

STK'LARIN YENİDEN DİZAYNI PROJESİ SUSTURMA ÇABASININ YANSIMASI!

Sivil Toplum Kuruluşlarının ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yeniden dizayn edilmesi planı, demokratik alanın teslim alınıp susturulmasına yöneliktir!

Türk Tabipleri Birliği (TTB), Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) başta olmak üzere **Türk Eczacılar Birliği (TEB)** gibi kanunla kurulmuş, kamu kurumu niteliğindeki sivil toplum ve meslek örgütlerinin yönetim, işleyiş, faaliyet ve seçimlerinin yeniden tasarlanmasına dönük yasal düzenleme hazırlıkları iktidarın demokratik toplumun son alanlarını da kapatmayı, baskı ve kontrolüne almayı amaçladığını ortaya koyuyor.

Anayasamızın 135. Maddesinde tanımlanan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının mali ve idari özerkliği yasal güvence altındadır.

Türkiye'nin en köklü ve yasayla kurulmuş Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK), meslek örgütlerinin, meslek odalarının kapatılarak yeniden dizayn edilmesi, işlevsizleştirilmesi, demokratik meslek ve kitle örgütlerinin siyasal kontrol ve baskı altına alınmasının iktidar tarafından planlanması, tıpkı **Dezenformasyon ve Sansür Yasası** gibi demokrasiyi dışlayan bir adımdır.

Daha önce Anayasa Mahkemesinin kapatılması ve lağvedilmesi talebini gündeme getiren iktidar ortakları, ardından Türkiye Barolar Birliği'ni hedef alarak 'çoklu baro' yasası çıkarttılar.

✓ **Kendi yandaşlarına kurdurdukları barolar, iktidar desteğine ve kamu avukatlarının baskı altına alınmasına rağmen umdukları sonucu getirmedi.**

Kamu kurumlarının isimleri önünden 'T.C.' ibaresini kaldırma girişimlerinin ardından şimdi meslek örgütlerinin isimlerindeki 'Türk' sözcüğünü kaldırmak istiyorlar. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Atatürk'ün 'Beni Türk hekimlerine emanet ediniz' talebinde vurguladığı Türk Tabiplerini, köklü ve saygın meslek örgütlerini, üyelerini vatandaşlıktan çıkartma talebinin dile getirilmesi siyasi kindarlık ve ayamazlıktır.

Meslek örgütlerini, meslek odalarını siyasal gücün önünde engel gören iktidar zihniyetinin yeni yasal tasarımlarını, Türk Tabipleri Birliği (TTB), Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), Türk Eczacıları Birliği (TEB) vb. dışında anlaşıldığı kadarıyla isminde 'Türk' ve 'Türkiye' olan Esnaf Odaları (TESK), Ziraat Odaları (TZOB), Sanayi ve Ticaret Odaları'nı da (TOBB) kapsayacak şekilde planlanmaktadır.

Sivil Toplum ve yasayla kurulmuş meslek örgütleri de dahil her alanı kendi kontrolüne almayı, hiç kimseye soluk aldirmamayı hedefleyen **iktidarın bu antidemokratik hamleleri kendi sonunu hızlandıracaktır!**

DEVLETE KARŞI SEÇİM YARIŞI

Tüm kurumlar muhalefet aleyhine seferber edildi

İktidar seçim yaklaşırken devletin tüm kurumlarını seferber etti. Güvenlik güçlerinden bürokratlara, Diyanet'ten medyaya bütün kurumlar aleni şekilde Saray'ın propaganda aparatına dönüştürüldü. AKP'nin devletleşmiş bir parti olduğuna dikkat çeken siyaset bilimciler, "Muhalefet sahici çıkarımlar yapmalı. Brezilya'da benzer koşullarda seçim kazanan solcu lider Lula'nın zaferinden dersler çıkarılmalı" diyor.

Ülke tarihinin en önemli seçimine aylar kala iktidar panikledi. Tüm hesaplar 2023'e göre yapılırken halkın rızasını almakta zorlanan AKP, ülkeyi devletin bütün imkanlarını kullanarak seçime götürmeye hazırlanıyor. Bürokrasiden yargıya, eğitimden Diyanet'e, güvenlik güçlerinden medyaya devlet aygıtları seferber ediliyor. 20 yılda 'devlet partisi' haline gelen AKP için yeni bir durum olmasa da kurumların bu denli aleni şekilde iktidar propagandası yapması seçimlere olağan üstü koşullarda gidileceğine işaret ediyor. Muhalefet cephesi, önümüzdeki seçimde sadece Erdoğan ile değil, iktidar aparatına dönüşen devlet kurumlarıyla da mücadele etmek durumunda. Benzer bir sürecin yaşandığı Brezilya'da halkın taleplerini gündemine alan solcu lider Lula da Silva da seçim öncesi yaptığı konuşmalarda sadece sağcı lider Bolsonaro'ya karşı değil, bütün bir devlete karşı yarışıklarını ifade etmişti. Sosyal yardım ve yakıt sübvansiyonlarına büyük miktarda para harcayan Devlet Başkanı Bolsonaro, seçimden önce 8 milyar dolarlık sosyal yardım dağıtmış, 400 bin kişiye tapu vermişti. Medya, yargı, bürokrasi gibi devlet kurumları da seçim için seferber edilmişti.

Şeklen Bile Tarafsız Değil

Türkiye siyasal geleneğinde iktidar partilerinin devlet olanaklarını mümkün olduğu kadar seçim sırasında kullandığını hatırlatan Siyasal İletişim Uzmanı Suat Özçelebi, "Bunun istisnası neredeyse yok gibidir. Ancak eskiden yine de muhalefet partileri devletle yarışıyor, mücadele ediyor gibi görünmesinler, eşitsizlik yaratacak

görüntüler oluşmasın diye seçim sonuçlarına doğrudan etki edebilecek bakanlar, Anayasal bir hükümle görevlerinden zorunlu olarak çekilirdi. Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlarıydı bunlar. Ancak 2017 yılındaki değişiklikle bu da kalktı. Yani devletin şeklen bile tarafsızlığına son verildi” diye konuştu.

Seçim yarışına iktidar partisinin her zaman bir adım önde başladığının unutturulduğunu söyleyen Özçelebi, “Propaganda dönemlerinde partiler arası eşitliği korumaya yönelik denetim mekanizmaları tamamen kaldırıldı. Seçim kanununda ‘Başbakan’a yapılan tüm atıfların ‘cumhurbaşkanı’ olarak değiştirilmesi gerekirken ‘başbakan’ ifadesinin çıkarılmasıyla sınırlı kaldı. Önceden ‘Başbakan’a uygulanan yasaklar şu anda ‘Cumhurbaşkanı’na uygulanmıyor. Yani referandum veya seçim hangi konuda olursa olsun görevdeki Cumhurbaşkanı, Anayasa Mahkemesi’ne yapılan itiraz da reddedildiği için her türlü devlet olanağını kullanabilecek durumda. Seçimler muhalefet partileri için eşit koşulda geçmeyi bırakın, bazı devlet olanakları ve kurumlarına karşı mücadele ederek geçecek gibi görünüyor” değerlendirmesini yaptı.

Lula’nın Zaferinden Dersler Çıkarılmalı

Devletin Diyanet, TRT, hatta kimi yargı kurumları başta olmak üzere birçok kurumunun, seçim süresince “İktidarın organik propaganda aygıtları” gibi çalışacaklarını gösteren çok sayıda emare olduğunu vurgulayan Özçelebi, sözlerini şöyle tamamladı: “Popülist otoriter bütün iktidarların ortak bir yönü bu. Dünyada da örneklerini uzun zamandır yaşıyoruz. Bunun son örneği, Brezilya’da Lula’nın kazandığı seçimde yaşandı. Mevcut devlet başkanı Bolsonaro’ya karşı mücadelesinde sadece siyasi rakibini değil devleti de yenmek zorunda kaldı. Lula’nın seçim kampanyası boyunca vurguladığı bu gerçeklik, Türkiye’de de yaşanacak. Muhalefet sadece söylem düzeyinde değil, ‘devleti kullanma’ boyutlarının maddi ve lojistik açıdan çok büyük boyutlarda olacağını görerek, kampanya rasyonelini buna göre kurmak zorunda. Halka bu eşitsizliği, propaganda gücünü anlatmanın ötesine geçerek, kendi tezlerini bu büyük baskıya rağmen nasıl stratejik hamlelerle ortaya koyabileceğini planlamalı.”

AKP Rejim İnşa Eden Bir Parti

Siyaset Bilimci Akademisyen Fatih Yaşlı ise AKP’nin rejim inşa eden ve devletleşmiş bir parti olması nedeniyle Türkiye’de seçimlerin daha en baştan ‘serbest’ nitelikli olmaktan çıktığını hatırlatarak şunları söyledi: “AKP, bir yandan seçim söylemini ‘devletin sahipliği’ üzerine kurmakta ve kendisine oy vermeyen kesimleri düşmanlaştırmakta, onları ‘terörist, vatan haini, bölücü vs.’ diye damgalamakta, öte yandan devletin bütün olanaklarını kullanmakta, bütün kurumlarını seferber etmekte, bürokrasiyi seçim kampanyasında işe koşturmaktadır.”

Önümüzdeki seçimde de benzer işlere girişileceğinin işaretlerinin şimdiden görüldüğüne değinen Yaşlı sözlerini şöyle sürdürdü: “28 Ekim günü, bilinçli bir şekilde Cumhuriyet’in kuruluş yıldönümüne denk getirilen ve ‘Türkiye Yüzyılı’ adıyla başlatılan seçim kampanyası, parti ile devletin özdeşleşme ve bütünleşmesinin ete kemiğe bürünmesi olarak görülmelidir. AKP’nin kampanyası hem ‘devletli’ bir söylem üzerine inşa edilmiştir hem de devletin kaynakları, olanakları ve kurumlarıyla desteklenmektedir.”

Muhalefet Durumu İyi Analiz Etmeli

Bu desteğin ‘en uç nokta’ denilebilecek bir yere taşınmasının son derece manidar olduğuna vurgu yapan Yaşlı, şu değerlendirmeyi yaptı: “Erdoğan’ın da katıldığı Polis Akademisi Mezuniyet Töreni’nde, polislerden oluşan orkestra AKP’nin seçim kampanyası şarkısını seslendirmiş, sadece partililer değil devlet ricali de bu gösteriyi izlemiştir. Asgari bir demokrasinin bulunduğu herhangi bir ülkede devletin polisinin bir siyasi partinin seçim kampanyası şarkısını okuması da devlet ricalinin buna eşlik etmesi de olabilecek şeyler değildir.

Başka bir örneğini jandarma ve emniyet teşkilatlarının Kılıçdaroğlu’na dava açmasıyla gördüğümüz şekilde, devletin güvenlik aygıtı giderek rejimin güvenlik aygıtına dönüşmektedir. Tüm bunlar ise Türkiye’nin 2023 seçimlerine nasıl bir atmosferde ve hangi koşullarda götürüleceğinin işaretleri olarak görülmelidir. İktidardaki partinin niteliğine ve neler yapabileceğine dair sahici çıkarımlar yapmaktan kaçınan, parti ile devlet bütünleşmesini görmeyen ve ona göre bir strateji geliştirmeyen muhalefet, bunu yapmadığı sürece seçimi kazanma şansını da azaltmış olacaktır.”

RTÜK’ten AKP Propagandası

RTÜK Üst Kurul Üyesi Okan Konuralp, sosyal medya hesabından RTÜK’ün AKP’nin siyasi propagandası olarak kurgulanmış bir tanıtım filminin tüm TV ve radyolarda “ücretsiz ve zorunlu” olarak yayınlatılması kararı aldığını paylaştı. Konuralp, “Sağlık Bakanlığı’nın ‘HealthTürkiye’ adlı tanıtım filmi, Ak Parti’nin ‘Türkiye Yüzyılı’ belgesine doğrudan atıfla başlıyor” dedi. Konuralp şu değerlendirmeyi yaptı: “Belli ki benzer kararlar artacak; TV ve

radıolar 'ücretsiz ve zorunlu' olarak AK Parti'nin propagandası için kullanılacak. 'Ücretsiz ve zorunlu' yayınlatılacak propaganda filmlerinden fayda ummak, AK Parti için hazin bir durum!"

Kurumlar İktidarın Gölgesi Oldu

Devlet kurumlarının iktidarın lehine sahaya nasıl sürüldüğünü son birkaç ayda yaşanan şu örneklerle hatırlatalım:

Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı, sosyal medya hesabından yayınladığı video ile Türkiye'deki uyuşturucu tehlikesinin boyutlarına değinen ve iktidar politikalarını eleştiren CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu hakkında suç duyurusunda bulundu. Kılıçdaroğlu, açıklamasında İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'yu eleştirmişti. Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı da "Tarafımıza atılan dış destekli iftiraları asla kabul etmiyor, hakkımızı helal etmiyoruz" ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Bakan Soylu'nun katıldığı Saray'da düzenlenen Polis Akademisi Mezuniyet Töreni'nde AKP'nin 'Türkiye Yüzyılı' programı için bestelenen şarkı seslendirildi.

Geride bıraktığımız yaz dönemi valilikler eliyle pek çok festival, konser, toplantı ve yürüyüş etkinliğine sahne oldu. Valilikler yasakların gerekçesini 'kamu güvenliği' olarak açıkladı.

Diyanet'in müftülerle düzenlediği toplantıda, "Seçime 9 ay kaldı. Herkes sahaya insin, çalışma yapsın. Kazanımları önümüzdeki seçimde kaybetmemeliyiz" mesajı verildiği iddia edildi. Diyanet iddiaları yalanladı. Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş da AKP etkinliklerinde dua okumasıyla sık sık gündeme geldi.

Devlet memurları Erdoğan'ın mektubunu ve sözlü selamını iletmekle görevlendirildi. Aralarında sosyal hizmet uzmanları, sağlıkçılar ve sosyologların da yer aldığı binlerce memur, hane ziyaretlerin bulundu. CHP Milletvekili Ömer Fethi Gürer iddiaları Meclis'e taşıdı.

Baskıyı artıran hükümet yargı eliyle muhalefeti susturmaya çalıştı. Mahkemeler AYM ve AİHM kararlarını dahi tanımadı.

Pek çok okulda öğrenciler, öğretmenler veya okul yöneticileri tarafından 'Tarih gezisi' adı altında AKP mitinglerine, açılış törenlerine, gençlik buluşmalarına ya da iktidara yakın vakıfların etkinliklerine götürüldü.

AKP ve MHP'nin Meclis Başkanlığı'na sunduğu 'Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Cumhurbaşkanı seçim yasaklarından muaf tutuldu. Erdoğan, seçim döneminde devlet imkanlarını kullanabilecek.

TRT Haber spikeri Deniz Demir, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı yayınında "Bizi ümmet olmaktan çıkarıp birey olma bilincini armağan eden" ifadelerini kullandığı gerekçesiyle hedef gösterilerek görevden alındı. AKP MKYK Üyesi Mücahit Birinci, Demir ile ilgili "Gereği yapıldı" dedi.

Seçim öncesi gazete, televizyon ve sosyal medyayı susturma hamlesine geldi. 'Sansür yasası' ile yalan bilgiyi aleni şekilde yaydığı iddia edilen herkes 3 yıla kadar hapis cezası alabilecek. İletişim Başkanlığı da haftalık 'Dezenformasyon Bülteni' yayımlamaya başladı. Sayıştay'ın Bartın'da yaşanan maden faciasına ilişkin raporlarından yapılan haberlerin dezenformasyon olduğu iddia edildi. Ayrıca iktidar Basın İlan Kurumu ve RTÜK sopasıyla gazete ve televizyon kanallarına cezalar kesti.

CHP Lideri Kılıçdaroğlu TÜİK, Et ve Süt Kurumu ve MEB ziyaretlerinde kurumların kapısından içeri alınmadı. Pek çok kez bürokratlara 'tarafsız olun' çağrısında bulundu.

AKP İçin Yeni Bir Durum Değil

İktidar, Türkiye siyasetinde kırılmalar yaratan seçim ve referandumlarda da devletin tüm imkanlarını seferber etti. Seçim güvenliğinden oyların sayılmasına dek pek çok skandal peş peşe geldi. Mitinglere kamuya ait araçlarla insanlar taşınırken resmi basın organlarından propagandalar yapıldı. 2018 Yerel Seçimleri'nde İstanbul seçimleri AKP'nin itirazının ardından YSK eliyle iptal edildi. AKP'li yöneticiler hile iddialarını "Hiçbir şey olmasa bile bir şey oldu" şeklinde komik gerekçelere dayandırdı. Ankara Barosu, YSK karşısında bulunan binasına "Hukuksuzluğun tam karşındayız" pankartı astı.

Yasa İlk Kez Kılıçdaroğlu İçin Kullanıldı

Sansür Yasası'nın en çok tartışılan ve AYM'ye taşınan ve hapis cezası da öngören 'halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak' maddesi gerekçe gösterilerek, siyasetler arasında ilk kez CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu hakkında dava açılması istendi. Suç duyurusu, Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) tarafından Kılıçdaroğlu'nun Türkiye'de

artan uyuşturucu kaçakçılığına yönelik, "Kirli parayı yani milyar dolarları, yani uyuşturucu paralarını Türkiye'nin cari açığının finansmanında kullandılar" sözleri nedeniyle yapıldı.

EGM'nin suç duyurusuna ilişkin konuşan Kılıçdaroğlu'nun avukatı Celal Çelik şunları söyledi: "Bizim haklılığımızı açığa çıkarıyor. O yasa maddesinin, o aparatın; tamamen siyasilere, ifade özgürlüğüne yönelik olarak kısıtlama anlamında uygulanacağını ortaya koymuş oldular. Söylenen tam da buydu. Bizim argümanların haklılığını bütünüyle açığa çıkarmış oluyor bu adım."

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün suç duyurusunu şikâyet edeceğini belirten Çelik, "Siyasileştiler. Kurumların siyasileşmesi tarihte görülmüş bir şey değil. Yani bir siyasiyi, ana muhalefet partisi genel başkanını; siyasi mülahazalarla şikâyet etme cüretini ortaya koymuş olmaları görevlerini kötüye kullandıklarını açığa çıkarıyor" ifadelerini kullandı.

PROMPTER'DAN OKUNAN MASAL; TÜRKİYE YÜZYILI

29 Ekim Cumhuriyet Bayramında açıklanan "Vizyon" belgesinin adında "Cumhuriyet" yok, metinde kutlamalara atfen 19 kez Cumhuriyet sözü geçse de "Türkiye Cumhuriyeti" konuşma metninin hiçbir yerinde yer almıyor.

35 sayfalık Türkiye yüzyılı metninde sadece 1 kez "İnsan Hakları" sadece 3 kez "kadın" sözcüğü yer alıyor.

Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet tanımı hiç kullanılmıyor.

10 kez adalet, 10 kez özgürlük, 15 kez demokrasi diyen Rte; tahakküm siyasetinden kurtulma, pozitif özgürlük, köklendirilmiş demokrasi vaatleri veriyor.

"Cumhur" Değil "Başkan" Dayatması

CHP İnsan Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı olarak; Kızıl elmadan anti tahakkümcülüğe, kökleştirilmiş demokrasiden insan haklarının "sahip"lenilmesine, geçtiğimiz yıl açıkladığı İnsan Hakları Eylem Planı masalının devamı niteliğindeki RTE'nin 29 Ekim'de açıkladığı Cumhurbaşkanlığı sitesinde de yayımlanan Türkiye Yüzyılı Belgesi'ni "RTE Masalı Volume 2" olarak değerlendiriyoruz. Yıpranmış ve halk nezdinde itibar kaybetmiş bir AKP iktidarının ve liyakatsiz kadrolarının beceriksizliğini örtmek için "asrın lideri" imajıyla RTE'yi öne çıkararak, metnin adı ve merkezine ise "Türkiye"yi koyarak bir RTE güzellemesi yapılmak istenmiş. Yazık! Seçim öncesi son Cumhuriyet Bayramı'nı 85 milyonun Bayramı olarak değil "ben"merkezci şahsım hükümetinin beyannamesine indirgeme tercihi Cumhursuz Bayram hevesindeki Tek Adam Rejimi olarak yorumlanmalı... Türkiye Yüzyılı Belgesi; BİZ değil BEN dayatmasının apaçık örneğidir.

"Türkiye Cumhuriyeti" Tanımı Hiç Yer Almıyor

10 kez adalet, 10 kez özgürlük, 15 kez demokrasi sözcüklerinin yer aldığı belgede; tahakküm siyasetinden vazgeçme, pozitif özgürlük, köklendirilmiş demokrasi vaatleri veriliyor. 29 Ekim Cumhuriyet Bayramında açıklanan "vizyon" belgesinin adında "cumhuriyet" yok, metinde kutlamalara atfen 19 kez cumhuriyet sözü geçse de "Türkiye Cumhuriyeti" yayınlanan konuşma metninin hiçbir yerinde yer almıyor. "Türkiye Yüzyılı" vizyonsuzluk örneği olarak; Cumhuriyetin 99 yılını "vesayet" ile tanımlama gafletinde bulunan, ülkenin içinde bulunduğu hak ihlallerini ve yoksulluğunu, bugünün gerçeklerini tüm rakam ve verilere, uluslararası endekslerle rağmen yok sayan, nasıl bir "Türkiye" sorusunu "yarın"a öteleyerek yanıtlayamayan bir manzumedir.

İkiliklerle Sınırlı Argüman: Kimlik değil Birlik, İnkâr değil Kucaklama, Nefret Değil Sevgi retoriği

"Türkiye Yüzyılı; kimlik siyaseti yerine birlik siyasetidir, kutuplaştırma siyaseti yerine bütünleştirme siyasetini, inkâr siyaseti yerine kucaklama siyasetini, tahakküm siyaseti yerine özgürlük siyasetini, nefret siyaseti yerine sevgi siyasetini ikame etmenin adıdır." Bölümüyle kendini bulan ikiliklerden yararlanma stratejisinde RTE; kutuplaştırma, tahakküm, inkar ve nefret tanımlarını, negatifikleri "kendi" karşıtı olarak muhalefete ve kendi dışında kalan "öteki"lere özgülerken "Türkiye yüzyılı" belgesi üzerinden kendini bütünleştirme, kucaklama, özgürlük ve sevgi gibi pozitif kavram ve duygularla özdeşleştiriyor.

RTE'nin Veda Metni

Ülkede derin yoksulluk yokmuş, çocuklar yatağa aç gitmiyormuş, genç işsizliği, açlık ve yoksulluk artmıyormuş gibi "Ekonomiyi büyüterek refahı tabana yaymak suretiyle ülkemizi tüm fertleriyle birlikte zenginleştirdik." ifadeleri yer alan "Türkiye Yüzyılı" belgesi; bu ülkeye ve yoksullaştırdıkları halka ihanetin belgesidir. Türkiye, 2021 yılında 'dünyanın en büyük 20 ekonomisi' liginden düşerek, 21. sıraya geriledi. Türkiye'yi daha geçtiğimiz bir kaç sene içinde 16. sıradan 21'e indiren ve ilk yirmi ekonomi arasından çıkaran kişi, dalga geçer gibi ilk 10

sözü veriyor. Ekonomik buhranın baş mimarı RTE hızını alamıyor, hedef ilk 10 diyor! *“Türkiye Yüzyılını, ülkemizi siyasi, ekonomik, teknolojik, askerî, diplomatik, her alanda dünyanın en büyük 10 devleti arasına çıkartarak yükselteceğiz.”* Elektrikten doğalgaza, sudan akaryakıtta zamlar AKP iktidarında ard arda sıralanmamış, insanlar faturaları ödeyemediği için yaşam hakkını sonlandırmamış, çadırlarda yoksullar soğuktan donarak ölmüyormuş gibi utanmadan sıkılmadan doğalgaz konforundan söz ediyor: *“Evinin doğal gazın kolaylığı, temizliği ve ekonomikliğiyle ısıtan, mutfağında, banyosunda aynı imkâna sahip kardeşlerimiz hayatlarını konforla sürdürmektedir.”*

Çelişen, Uçuşan Vaatler Kolajı

Partili Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 29 Ekim 2022'de açıkladığı **“Türkiye Yüzyılı”** Belgesi bir vaatler ve taahhütler manzumesi olarak değerlendirilmekten öteye geçemiyor. Tek başına iktidarları döneminde yaşanan hak ihlallerini ve siyasal iktidarın ödev ve sorumluluklarını yok sayarak demokrasi ve özgürlüklerden söz eden “vaat” belgesi bir “kolaj”dan, çelişkiler bütününden ibaret... Tüm topluma hitap etme kaygısıyla hazırlanan Türkiye Yüzyılı; Cumhuriyetin 99 yılını “vesayet” ile tanımlayan, ülkenin içinde bulunduğu durumu, bugünün gerçeklerini tüm rakam ve verilere, uluslararası endekslere rağmen yok sayan, nasıl bir “Türkiye” sorusunu “yarın” a öteleyerek yanıtlayamayan bir manzume...

Bu Bayram “Cumhur” un Bayramı, Benmerkezci Şahsım Devletinin Değil

Kızıl Elmadan anti tahakkümcülüğe, kökleştirilmiş demokrasiden insan haklarının “sahip” lenilmesine, geçtiğimiz yıl açıkladığı İnsan Hakları Eylem Planı masalının devamı niteliğindeki bu konuşmayı “RTE Masalı Volume 2” olarak değerlendirmek mümkün... Yıpranmış ve halkın nezdinde itibar kaybetmiş bir AKP iktidarının ve liyakatsiz kadrolarının beceriksizliğini örtmek için “asrın lideri” imajını öne çıkararak metnin adı ve merkezine ise “Türkiye”yi koyarak bir RTE güzelleme yapıyor. Seçim öncesi son Cumhuriyet Bayramı'nı 85 milyonun Bayramı olarak değil “ben” merkezci şahsım hükümetinin beyannamesine indirgeme tercihi BİZ değil BEN dayatmasının önümüzdeki seçime dek süreceğini içeriyor.

Türkiye Ekonomi Modeli Hayal Satıyor

Ekonomideki buhranı “dalgalanma” diyerek geçiştirmeye çalışan RTE; *“Salgın ve savaşın tetiklediği ekonomik dalgalanmalar küresel düzeyde enerji, sağlık ve gıda krizlerini derinleştirirken, biz bu kötü gidişten ayrışmayı zaten başardık.”* yalanını yüzyılın belgesine koymaktan çekinmiyor! Ucube rejimde yerli ve millcilik algısı yaratmaya sığınan RTE, Türkiye Ekonomi Modeli programı ile hayal satıyor. Vatandaşın sosyal ve ekonomik haklardan yoksun bırakıldığı bir döneme imza atan RTE, Türkiye Yüzyılı ile “vizyon”u nu da misyonunu da tamamladığını, “miyadi” nı da doldurduğunu ilan ediyor.

“Türkiye Yüzyılı” nda Kadının Adı Yok

35 sayfalık metinde sadece 1 kez “insan hakları” tanımı yer alıyor. RTE, sadece 3 kez kadın sözcüğü kullanıyor, o da özveri isteyerek, geleneksel rolleri sürdürerek, aileyle ilintilendirerek... Kadınlardan “özveri” istemeye alışık erkek siyasetçilerin yegane! temsilcisi Recep Tayyip Erdoğan İstanbul Sözleşmesi'nden bir geceyarısı kendi imzasıyla çıkılmasının tüm dünyada nasıl bir eleştiri ile karşılandığını ve ard arda yapılan Sözleşmeye geri dönün çağrılarını unutmuş olacak ki *“Gelin, bir asır önce istiklal mücadelemizi bir ilk adımla nasıl başlatıp zafere ulaştırdıysak, bugün de istikbal mücadelemizin ilk adımını atalım. Bu yolu kadını-erkeğiyle, genci-yaşlısıyla, her kesimden insanımızla hep beraber yürüyalım.”* diyerek utanmadan, çekinmeden kadınlardan destek istiyor. Üstelik kadına şiddetin önlenmesi bir yana kadını birey olarak görmemeyi meşrulaştıran, annelik rolüyle sınırlayan onlarca açıklamasına rağmen *“Bir insanlık suçu olarak gördüğümüz kadına karşı şiddetin önlenmesi konusunda çok önemli mesafe kat ettik.”* diyebiliyor. *“Kadın hakları ile ailenin korunmasını birbirinin alternatifi değil, birbirinin tamamlayıcısı gören bir anlayışla çalışmalarımızı sürdürüyoruz.”* diyerek ve 35 sayfalık metinde tek bir kez dahi cinsiyet, toplumsal cinsiyet eşitsizliği” ne değinmeden ailenin üyesinin sen öyle kal” diyerek kadının yeri ailedir ile Türkiye Yüzyılının eşitsizlik yüzyılı olacağını adeta garantisini veriyor. Sanki Türkiye’de kadın cinayetleri yokmuş, kadına şiddet yokmuş gibi... Faileri cesaretlendirecek bir açıklama daha... Kimse inanmıyor.

İnsan Haklarını “Sahip” lenmekle Eşdeğer Tutan “Tek Adam” In Hak Anlayışı

“Türkiye Yüzyılı” nı küçük ortağı MHP’ye göz kırparak “kızıl elma” doktrini ile tanımlamakla hedef kitlenin “gönlü”nü “aşk”la fethetmeye çalışan RTE; insan haklarına nerede yer veriyor? *“Siyasi istikrarını teminat altına almış, güvenliğini sağlamış, demokrasisini kökleştirmiş, insan haklarını sahiplenmiş, ekonomisini büyütmüş, sosyal devlet uygulamalarını yaygınlaştırmış, krizlere ve tehditlere karşı bünyesini güçlendirmiş, akil, adil ve hâkim bir güç hâline gelmiş, geçmişin tüm korkularından ve yoksunluklarından arınmış ülkemizin gündemine*

yakışan yeni kızıl elması ancak Türkiye Yüzyılı olabilir.” dışında insan hakları tanımına belgede yer vermiyor. İnsan haklarına yer verilirken insan “haklarının sahip”lenilmesi tercihi, tek adamın insan haklarının tesliminden hak ihlallerinin önlenmesinden uzakta, lütfedip takdir buyurduğu haliyle “sahip”lenilerek sahibinin sesi olacağını gözler önüne seriyor.

yine yeniden “dava adamı RTE” den medet umma parodisi

Tek adamın açıkladığı 35 sayfalık metinde sadece bir kez “insan hakları” tanımı geçiyor, 27 kez içinde “hak” geçen sözcük olmasına rağmen üst dil kullanmakta sakınca görmüyor. İnsan hakları, “sahip”lenmekle bir mülkiyet statüsüne indirgeniyor. Kendini Abdülhamit’ten Mustafa Kemal Atatürk’e “ata”ların mirasçısı bir Dava Adamı” konumlandırmasıyla yüceltmeye, kaybettikleri itibarı sözde liderlik ile yeniden kazanmaya çalışan RTE, temel hak ve özgürlüklerle imtihanında bilinçli tercihini “onlar ve biz” “geçmiş ve gelecek” üzerinden Cumhuriyetin 99 yılı ve 100. Yıl itibarıyla “milat” argümanı ile ortaya koyuyor:

*“Ülkemizdeki her bir ferdin şahsımı ve siyasetimi takdir etmeyerek **tercihini farklı yönde kullanma hakkı elbette vardır**”*

İnsanımızın hakkını ne yapsak, ne etsek ödeyemeyeceğimizi biliyoruz.

*Bin yıldır vatanına, bir asırdır Cumhuriyetine, 80 yıldır demokrasisine, 15 Temmuz’da da istiklaline sahip çıkmanın bedelini ödeyen milletimizin böyle bir **anayasaya kavuşması en temel hakkıdır.***

*Ülkemizi muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkarma, insanımıza **hakkı olan tüm imkânlarla kavuşturma** irademizi teyit için bir araya geldik.*

*Derdi sadece millet olan, hep doğrunun, hakkın, erdemın peşinde koşmaya gayret etmiş bir dava adamı sıfatıyla sizlerin huzurundayım. Sultan Alparslan’dan Osman Bey’e, Fatih Sultan Mehmet’ten Yavuz Sultan Selim’e, Abdülhamid Han’dan Gazi Mustafa Kemal’e ve bugüne uzanan bir **emaneti hakkıyla temsil etme iddiasıyla** sizlerin karşısındayım.*

*Türkiye Yüzyılı; hakiki icraatları samimi kabullerle buluşturmanın, insani değerleri ideolojik fanatizmin önüne geçirmenin, **hakkı teslim etmeyi bağınazlığa yeğ tutmanın**, gerçeklere sırtını dönenlerin yönünü hakikate çevirmenin, böylece hep birlikte daha büyük hedeflere yöneleceğimiz yeni bir başlangıcın adıdır.*

*Temel özgürlüklerin eksiksiz kullanılabilmesini temin ederek **haklının güvencesi ve doğrunun tarafı olacak bir demokrasi işleyişini** sağlamak almak istiyoruz. Bunun için köken ve inanç başta olmak üzere hiçbir ayırım gözetmeksizin **her bir bireyin hakkını, hukukunu, geleceğini teminat altına alacak düzenlemeleri** hep birlikte daha da geliştireceğiz.*

Muhalefetin Politikaları Ve Söylemini Taklit Eden İktidar

Cumhuriyetimizi demokrasiyle taçlandırmak bilincinde olduklarını ve 100. Yılında bunu gerçekleştirme sözü veren CHP delegelerinin tümünün imzası bulunan ve CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu tarafından 37. Olağan CHP Kurultayı’nda açıklanan İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi; CHP’nin AKP’yi peşinden sürükleyen politika tarzının da bir başka yansımasıdır. CHP Beyannamesi, bir manifesto niteliğindedir. Belli ki metinler-beyannameler-belgeler ve taahhütnameler ile eylem planlarının önem taşıdığı politik arenada İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesinin temel felsefesini “örnek” alıp kopyalayıp tersyüz ederek “Demokrasiyi Cumhuriyetle Taçlandırmak” sözü veren RTE bunu şu sözlerle ortaya koyuyor: *“Türkiye Yüzyılında, demokrasimizi katılımcı demokratik bir Cumhuriyet kimliğiyle taçlandırılm”*

Cumhuriyeti Demokrasiyle Taçlandırmak, Demokrasiyi Cumhuriyetle Taçlandırmak?

“Katılımcı Cumhuriyet” ile kast ettiğinin ne olduğunu net şekilde ortaya koyamayan RTE’nin 99 yıllık Türkiye Cumhuriyeti tarihini “katılımcı olmamak” ile hedef gösterdiğini söylemek isabetli bir öngörü olacaktır. Kibir abidesi RTE, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurumsal hafızasının yerine herşey RTE’den “Önce ve Sonra” anlayışını koyma hevesini açık etse de Cumhuriyetin Yüzüncü Yılı’nı bir “milat” olarak şahsına özgüleyemeyecektir.

Türkiye Cumhuriyeti, ilelebet payidar kalacaktır.

‘TÜRKİYE YÜZYILI’ KAMPANYASI, ASLINDA CUMHURİYETİMİZİN MİRASINI REDDİYE YÜZYILI KAMPANYASI

Türkiye Yüzyılı Metnini Açıklayan Zihniyet, Türkiye Cumhuriyetini Parantez Olarak Gören Zihniyet

AKP Genel Başkanı Sn. Erdoğan'ın açıkladığı “**Türkiye Yüzyılı**” başlıklı ve adına vizyon metni denilen metin ne Türkiye Cumhuriyeti'nin tüm vatandaşlarını kapsayan ne de yüzyıllık bir uzak görüşlülüğü barındıran bir metin. Erdoğan'ın açıkladığı metin, “Türkiye Yüzyılı” değil; Reddiye metnidir. Türkiye Cumhuriyetimizi ve değerlerimizi reddedenlerin adeta bir seçim broşüründen öteye geçemeyen reddiye metnidir.

Uzun süredir büyük beklenti yaratılan, tüm kamu imkanları istismar edilerek büyük bir reklama dönüştürülen içi boş bu kampanya, milletimizden ciddi bir ilgi görmedi. Çünkü, bu metni açıklayan zihniyet; Türkiye Cumhuriyetini ve büyük kalkınma hamlesini bir parantez olarak gören, Türk milliyetçiliğini ve yurtseverliğini ayaklar altına alabileceğini zanneden bir teslimiyet ve kapitülasyon zihniyet.

“Türkiye'nin Yüzyılı” metni, Cumhuriyetimize reklam arası diyenlere prim veren, Atatürk'e ve Kurtuluş Savaşımıza hakaret edenlere iltifat eden, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığımızı dolar karşılığında yabancılara satan, Cumhuriyetimizin göz bebeği fabrikalarını haraç mezat yağmalatan bir iki yüzlülük ile malul. Yani; Türkiye Yüzyılı Kampanyasında, Türkiye Cumhuriyetimizin inkarını merkezine alan bir inkar yaklaşımı var.

Saray iktidarı, Türkiye'yi ve genç kuşakları Cumhuriyetimizin 100. yılına girerken; Düyûn-ı Umûmiye borçlanmalarının bile çok ötesine geçen bir tefecilere borçlanma girdabına soktu, Sarayın çevresindeki mültezimlerin, milletimizin öz kaynaklarına bir kuzgun sürüsü gibi saldırdığı bir yağma düzeni inşa etti.

Ülkemizi, Kişi Başına Düşen Milli Gelirde dünya sıralamasında 100'lu sıralara yaklaştırdı, insani gelişme endekslerinde vasatın da altına düşürdü. Türkiye'yi, Kara para baronlarının, insan kaçakçılarının, uyuşturucu tacirlerinin, petrol kaçakçılarının yerli ve uluslararası mafyaların cirit attığı bir ülkeye dönüştürdü.

Prompter Vizyonerleri, Tarihinin En Büyük Yoksulluğuna Maruz Bırakılan Milletimizin Yüzüne Nasıl Bakacak?

AKP'nin ülkeyi çürüten liyakatsiz ve kötü yönetimi, Türkiye'yi en az 100 yıl geriye götürdü. Üretimden, kişi başına gelire, tarımdan eğitime, sağlıktan ilaç sektörüne demokrasiye ve özgürlüklere kadar uluslararası pek çok endekste ülkemizi 100. sıraların da gerisine itti.

Sarayın vizyonerleri, adeta koğuş gibi ranza modelli KYK yurtlarına mahkum ettiği öğrencilerimizin; işsiz, mesleksiz ve borçlu bir hale getirdiği gençlerimizin yüzüne nasıl bakacak, bunun cevabını vermeli. Yıllardır beton dökmekle övünen Erdoğan bugün barınma ve konut sorunu yaşayan milyonlarca vatandaşımıza yüzüne nasıl bakacak, bunun cevabını vermeli. Prompter Vizyonerleri, Açlık sınırının altında bir gelirle, güvencesiz ve kötü çalışma koşulları ile çalışan milyonlarca emekçinin yüzüne nasıl bakacak? Çocuk tacizlerini ve kadın cinayetlerini önleyemeyen Erdoğan, Türk kadınının ve ailelerin yüzüne nasıl bakacak?

Türkiye Cumhuriyetimizin 2. Yüzyılına girerken kendilerine madalya takmak isteyenler, tarihinin en büyük yoksulluğuna ve yolsuzluğuna maruz bırakılan milletimizin yüzüne nasıl bakacak bunun cevabını vermeli.

İhvinciliğin ve İnkarcılığın Yüzyılını Yazmaya Çalışanlar, Türkiye Cumhuriyetimizin 100. Yılına Vizyonunu Yazamazlar

Daha dün uluslararası medya önünde eleştirdiği Arap şeyhlerin ve 34 askerimizi şehit edenlerin önünde el pençe divan duranların, Türkiye hakkında Cumhuriyetimiz hakkında ve önümüzdeki Yüzyıl hakkında söyleyecek bir sözlere olabilir mi? İhvinciliğin ve inkarcılığın yüzyılını yazmaya çalışanlar; Tank Palet Fabrikası'nı, SEKA'yı, Şeker Fabrikalarını, Gübre Fabrikalarını, Türk Telekom'u yağmalatanlar ve bu yüzden milletimizi en temel ihtiyaçlardan mahrum bırakanlar Türkiye Cumhuriyetimizin 100. yılın ulusal vizyonunu yazamazlar.

Potansiyelinin çok gerisinde bırakılan ülkemizi Cumhuriyetçi, Kamucu ve Planlı Kalkınmacı bir hamle ile yeniden ayağa kaldıracak vizyonu, ancak Cumhuriyetimizin 2. Yüzyılı'nda tüm yurttaşlarımızı, yurtsever, hümanist ve demokrat bir Jöntürk ruhu ile kucaklayan; yurttaşlık hukukunu her şeyin üstünde tutan Kuvayı Milliye kadroları yazabilir. Bu kadrolar yaklaşan seçimlerde, gencinden kadınına; çiftçisinden emeklisine; emekçisinden üreticisine Cumhuriyetin bu mirasına sahip çıkacaktır.

'TÜRKİYE YÜZYILI', İKTİDARIN SÖZÜNÜN TÜKENDİĞİNİN KANITI

Büyük propaganda ve gösterişle ilan edilen 'TÜRKİYE YÜZYILI' vizyonu, iktidarın sözünün tükendiğini, yalanların sonuna geldiğini gösterdi. 2023 vaatlerini rafa kaldıran Cumhurbaşkanı Erdoğan, 1 trilyon dolarlık ticaret hacmi, 100 milyar dolarlık turizm geliri sözleriyle, tutulmayan vaatlere yenilerini ekleyip halkı inandırmaya çalışıyor!

2012'de 'Türkiye Hazır Hedef 2023' sloganıyla ilan ettikleri Cumhuriyetin 100'üncü yılına dönük hedefler ve vaatler AK Parti'nin web sitesinde duruyor.

On yıl önce tam demokrasi, özgürlükçü anayasa, parti kapatmaların sonlandırılması, milletvekili dokunulmazlıklarının evrensel ilkelerle güvenceye alınması, siyaset yasaklarının tümüyle gündemden çıkarılması vb. vaatlerin yanında, 2023'te 2 trilyon dolar GSYH, kişi başına 25 bin dolar milli gelir, 50 milyar dolar turizm geliri, 500 milyar dolar ihracat vb. vaatlerin yer aldığı vizyon belgesini Cumhurbaşkanı Erdoğan unutmuş olmalı ki, şimdi çıkıp 1 trilyon dolarlık ticaret hacmi, 100 milyar dolar turizm geliri vaat ediyor!

Ülkeyi, otokrat tek adam yönetimine geçirirken, şimdi yine tam ve şeffaf demokrasi, temel hakların teminat altına alınması, daha fazla özgürlük, daha fazla adalet, hukuk devleti, özgürlükçü anayasa vs. yalanlarını 10 yıl sonra **TÜRKİYE YÜZYILI** ambalajıyla pazarlayıp, herkesi bu yalanlara inanmaya çağırıyor.

✓ **Erdoğan, hem siyasi farklılıkları bir kenara bırakıp Türkiye Yüzyılı için ortak vizyon ve mutabakat zemini çağırısı yapıyor hem de iki saatlik konuşması boyunca muhalefete en ağır sözleri, ithamları, kindar ifadeleri kullanıyor!**

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 10 yıl önce Türkiye'yi dünyada ilk 10 ekonomi arasına çıkartma sözünü unutup, yüksek teknoloji ihracatı, dijital yüzyılı, iletişim yüzyılı, bilimin yüzyılı vb. hedefler sıralayarak, demokrasiyi, hukuk devletini, basın özgürlüğünü, yargı bağımsızlığını, anayasayı askıya aldığı, kurumlarını ve ekonomisini çökerttiği, milletin meclisini devre dışı bıraktığı Türkiye'yi, 'Bölgesel ve küresel cazibe merkezi' haline getireceğini söylüyor. 20 yıllık iktidarı boyunca demokrasi, insan hakları, siyasi yasaklar vb. konularda aynı söylemleri tekrarlayan, ilan ettikleri yargı reformu paketlerini, İnsan Hakları Eylem Planlarını kenara atıp, Dezenformasyon Yasasıyla, sansürlerle gerçek zihniyetini açık eden Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Türkiye Yüzyılı diye aynı vaatleri sıralaması söyleyecek sözünün kalmadığının, siyaseten tükendiğinin göstergesi.

29 Ekim 2023'e kadar herkesi birlikte mutabakat zemininde buluşmaya, Türkiye Yüzyılı'nı tartışarak katkı vermeye çağıran Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın aynı anda Sivil Toplum Örgütlerini ve Meslek Odalarını kapatmaya, Alevileri iktidar kontrolüne almaya hazırlanması, kadınları 3 çocuk doğurmaya zorlaması, samimiyetsizlik ve art niyetin, inandırıcılıktan uzak zihniyetin kanıtıdır!

SAVRULAN DIŞ POLİTİKAMIZ...

TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİNİN KRİTİK BİR AŞAMADA!

Son bir ayda AB komisyonundan Türkiye'ye ikinci üst düzey ziyaret gerçekleşti ve Rusya yaptırımlarının delinmemesi uyarısı yinelenildi. Türkiye-AB ilişkilerinin kritik bir aşamada olduğu mesajı verildi. Türkiye'nin AB'ye tam üyelik müzakereleri 2015 yılından bu yana tamamen durdu ve yeni bir fasıl açılmıyor!

AB Komisyonunun Finansal Hizmetler ve Sermaye Piyasalarından Sorumlu Üyesi Mairead McGuinness'in 6 Ekim'deki Türkiye ziyaretinin ardından geçen hafta da AB'nin Genişlemeden Sorumlu Üyesi Oliver Varhelyi Türkiye'ye gelerek Ticaret Bakanı ve iş dünyası ile görüşmeler gerçekleştirdi. Genişlemeden sorumlu komisyon üyesinin Türkiye'ye yaptığı ziyarette gündem, AB'nin genişlemesi veya Türkiye'nin tam üyelik süreci değil, AB'nin Rusya'ya yönelik yaptırım kararlarının delinmemesi uyarısıydı.

6 Ekim'deki ziyarette Hazine ve Maliye, Ticaret, Dışişleri Bakanları ve iş dünyası örgütleri, bankalarla yapılan temaslarda Rusya yaptırımlarının Türkiye üzerinden delinmesinin AB-Türkiye ekonomik ve ticari ilişkileriyle, bankacılık sektörü ve sanayiciler açısından 'ciddi sonuçlarının' olacağı iletilmişti.

AB Komisyonunun Genişlemeden Sorumlu üyesi Oliver Varhelyi, 26 Ekim'de Ankara temalarında Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Dışişleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakçı, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ile görüşükten sonra, İstanbul'da Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) organize ettiği toplantıda sanayiciler, bankacılar, ihracatçılarla bir araya geldi. Varherly temalarına ilişkin paylaşımında; Rusya'nın Ukrayna'ya karşı saldırganlığı göz önünde bulundurulduğunda Türkiye ile ilişkilerin kritik bir dönemde olduğunu, ifade etti. Ayrıca Türkiye ile ticaret ve yatırım ilişkilerinde kullanılmamış büyük bir potansiyelin yanında, iyi işleyen bir Gümrük Birliği'ne ve ticareti olumsuz etkileyen unsurların giderilmesine ihtiyaç olduğunu vurguladı. AB yetkilisinin Gümrük Birliği Anlaşması'na atıfta bulunması, Rusya yaptırımlarına yönelik olarak uyarı niteliğinde ve gerektiğinde anlaşmanın askıya alınabileceğinin sinyali.

✓ Böyle bir karar Türkiye'nin AB ile ticaretini derinden sarsabilir.

Bir ayda AB'den iki üst düzey ziyaretin gerçekleşmesi, ABD Hazine ve Dışişleri Bakan yardımcılarının Ankara ve İstanbul temalarında yaptırımlar ve kara para transferleri konusunda uyarı mesajları verilmesi, **sürecin ciddileştiğini gösteriyor**. Almanya Başbakanı Olaf Scholz'un AB'nin 36 üyeye genişlemesi, batı Balkan ülkelerinin üyelik müzakerelerine dahil edilmesi önerisinde Türkiye'yi saymaması kabul edilemez. Bu gelişmeler, ikili

ilişkilerde mesafenin Türkiye aleyhine açıldığını, **AB'nin Türkiye'ye 'mülteci muhafızlığı ve ekonomik ortaklık' rolü biçtiğini** düşündürüyor. Bu olumsuz yaklaşımların, Rusya yaptırımları gerekçesiyle daha ileri noktalara taşınması durumunda, ikili ilişkiler tümüyle tıkanıklığa girecektir!

EGE'DE GERGİNLİK...

Ege adalarında Yunanistan'ın egemenliğini savunan Almanya Başbakanı Olaf Scholz, Türkiye'yi suçlayan ifadeler kullandı. Amerikan hava kuvvetlerine ait savaş uçakları Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) üzerinde ve KKTC hava sahasını ihlal eden uçuşlar gerçekleşti. Türkiye'nin verdiği notalar dikkate alınmadı!

Türkiye'ye karşı ABD ve AB'nin Rusya konusundaki baskıları artarken, Ege ve Doğu Akdeniz'de de Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni (KKTC) sıkıştırmaya dönük gelişmeler yaşanıyor. Almanya Başbakanı Olaf Scholz, Atina ziyaretinde Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis ile yaptığı görüşmede Doğu Akdeniz ve Ege'deki süreçlerde Yunanistan'ın haklı olduğunu, Almanya'nın ve AB'nin Yunanistan'ın yanında olacağını ifade etti. Yunanistan-Türkiye arasındaki iyi komşuluk ilişkilerinin sadece iki ülke için değil Avrupa ve NATO için de çok önemli olduğunu belirten Scholz, Türkiye'yi kastederek; "Bir NATO ülkesinin diğer bir müttefikin egemenliğini sorgulaması kabul edilebilir bir şey değildir" açıklamasını yaptı.

Scholz'un Atina ziyaretiyle aynı anda GKRY'de başlayan Nemesis Askeri tatbikatında yer alan ABD hava kuvvetlerine bağlı F-22 savaş uçaklarının GKRY ve KKTC üzerinde uçuş yapması, KKTC hava sahasını ihlal etmesi Türkiye ve KKTC'yi tahrike yönelik. KKTC'deki Türk Hava Kontrol Merkezini bilgilendirmeksizin yapılan uçuşlar Türkiye tarafından verilen nota ile protesto edilmesine karşılık ABD notayı dikkate almaksızın GKRY ve diğer katılımcı ülkeler ile yapılan tatbikatların 5 Kasım'a kadar süreceği açıklandı. KKTC'yi tanımayan ABD'nin açıklamasında 'Kıbrıs Cumhuriyeti' hava sahasında savaş uçaklarının uçuşları için ABD Büyükelçiliği aracılığıyla Kıbrıs Cumhuriyeti (GKRY) Dışişleri Bakanlığı'na sözlü başvuruda bulunularak tatbikat izni alındığı belirtildi. GKRY Savunma Bakanlığı askeri iş birliği ve tatbikatların GKRY'nin bölgedeki stratejik rolünü gösterdiğini, ABD ile ilişkilerin daha da güçlendirileceğini ve 15 ülkeyle de askeri iş birliği anlaşmaları imzalanmasının önemli olduğunu duyurdu. GKRY'de 5 Kasım'a kadar süreceği kara, deniz, hava kuvvetlerinin yer alacağı Nemesis tatbikatına ABD'nin yanı sıra Yunanistan, Fransa, İtalya, Mısır ve İsrail katılıyor.

✓ **Almanya ve ABD'nin eş zamanlı olarak Yunanistan ve GKRY'ye askeri ve siyasi destek anlamına gelen açıklamaları ve tatbikatları, Yunanistan'ın Almanya'dan tank alarak bunları Türkiye ile sınır bölgesine konuşlandırması tahrik amaçlı ve kabul edilemez.**

NATO müttefiklerinin karşılıklı egemenliğe saygı göstermesini isteyen Başbakan Scholz, Lozan anlaşması uyarınca silahlandırılmaması gereken Ege adalarında Yunanistan'ın yaptığı ihlalleri görmezlikten gelmenin ötesinde, Ege'de kara suları ve hava sahası açısından aynı egemenlik hakkının Türkiye için de vazgeçilmez olduğunu bilmek, kabul etmek zorunda. GKRY'ye silah ambargosunu kaldıran ABD'nin Rumlara verdiği bu tek taraflı desteğin, Kıbrıs sorununun çözümüne katkı sağlamayacağını, adadaki barışa zarar vereceğini görmesi gerek.

MİLLETİN CÜZDAN BOŞSA, HÜKMETİN VİZYONU DA BOŞTUR

Cumhuriyetimiz hiç kolay kurulmadı. Trablusgarp Savaşı, Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı, türlü cephelerde, tüm kaynaklarını tüketmiş, fakrı zaruret içinde bir millet, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde, damarlarındaki asil kanda mevcut kudretle, emperyalist güçlerin karşısına dikildi, "Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez" diye haykırdı. "Milli iradeyi hâkim kılmak" esasıyla "Tam bağımsızlık" şiarıyla, hem kendi makûs talihini yendi. Hem de mazlum milletler için bağımsızlık yolunun pusulası oldu.

Cumhuriyet, 200 Yıllık Geri Kalmışlığa Milletimizin Bulduğu Çözümdür

İşte Türkiye Cumhuriyeti, aziz milletimizin, Kurtuluş Savaşı meydanlarında verdiği onurlu mücadelenin, medeniyet kulvarındaki devamıdır. 200 yıllık geri kalmışlığa ve onlarca yenilgiye karşı, milletimizin bulduğu çözümün adıdır. Atamız, tüm bu süreci şu sözlerle özetlemiştir: "Uçurum kenarında yıkık bir ülke... Türlü düşmanlarla kanlı boğuşmalar... Yıllarca süren savaş... Ondan sonra, içeride ve dışarıda saygıyla tanınan yeni vatan, yeni sosyete, yeni devlet... Ve bunları başarmak için aralıksız devrimler... İşte Türk genel devriminin bir kısa deyişi..." Bu onurlu mirasın sahipleri olarak, Cumhuriyetimizin 99. yaşını bir kez daha, gururla kutluyoruz. Atamızı ve silah arkadaşlarını bir kere daha saygı, rahmet ve minnetle anıyoruz.

Bu Rejimle Kutuplaşma "Toksik" Seviyede

Milli bayramlarımız, geçtiğimiz zorlu yolları hatırlamak, geçmişten ders çıkarmak için de önemli bir fırsattır. Cumhuriyet nedir ve sultanlıktan farkı nedir? Büyük Atatürk; Cumhuriyetimiz ikinci yaşına girerken, İzmir Kız Öğretmen Okulu'nda, öğrencilerin sorusu üzerine, bunun cevabını gayet güzel vermiş. "Cumhuriyet, ahlâkî fazilete dayanan bir idaredir. Cumhuriyet fazilettir. Sultanlık, korku ve tehdide dayanan bir idaredir. Cumhuriyet idaresi faziletli ve namuskâr insanlar yetiştirir. Sultanlık, korkuya ve tehdide dayandığı için, korkak, zelil, sefil ve rezil insanlar yetiştirir. Aradaki fark bunlardan ibarettir." Evet, Cumhuriyet ahlak üzerine inşa edilir. Ucube şahsım rejimleri ise korku üzerine... Cumhuriyet kalpleri birleştirir. Tek kişinin iradesine dayanan rejimler ise kutuplaştırır. Toplumsal kutuplaşma, demokrasiye vurulmak istenen darbe için en stratejik araçtır. Ülkemizdeki toplumsal kutuplaşma, "Toksik seviyelere" ulaşmıştır. Bugün Türkiye'deki yönetim, otoriter rejime kayan, en tepedeki beş ülke arasında sayılmaktadır. Uluslararası V-Dem Institute tarafından yapılan çalışmada, ortaya çıkan sonuç budur. Kutuplaşma, temel hak ve özgürlüklerimizi, yargıyı, adaleti, demokrasimizi ve 99 yıllık Cumhuriyetimizi tehdit etmektedir.

Sükût İkrardan Gelir

Tek başına ülkeyi yöneten, AK Parti Genel Başkanı Erdoğan'ın, TBMM Grup Başkanvekili, "Bir kültür devrimi olarak Cumhuriyet, bizim lügatimizi, alfabemizi, dilimizi, hâsılı bütün düşünmemizi yok etmiştir" diyerek, Cumhuriyetimize ve Cumhuriyet devrimlerine, alenen saldırmıştır. Cumhuriyetimize ve Atatürk devrimlerine düşmanlık etmiştir, kinini kusmuştur. AK Parti Genel Başkanı da, bir yandan bayram günü milletin huzurunda, "Yaşasın Cumhuriyet" diye bağırıyor, diğer yandan, bu vahim hadiseyi sadece seyrediyor. Ağzını açıp tek söz söylemiyor. Sükût ediyor. Ne demişler? Sükût ikrardan gelir. Demek ki kendisin de partisinin de asıl görüşü bu. Daha önce de aynı AK Parti Genel Başkanı, Cumhuriyetimize "90 yıllık reklam arası" diyen, bir milletvekilini himaye etmiş miydi? Ama bu defa himaye görenin, Erdoğan'ın kendi adına, Meclis'te konuşma yetkisi verdiği, bir grup başkanvekili olması, hele hele eski bir Kültür Bakanı da olması, bu rezaleti partinin kurumsal görüşü haline getirmektedir.

Aşıkarda İşlenen Kabahatin, Tenhada Özü Olmaz

Yılın 364 günü, İngiliz zırhlısına binip kaçan Saray şürekâsına, güzelleme üstüne güzelleme yapan siz... "Keşke Yunan galip gelseydi" diyen, fesli meczupları bağırklarına basan siz... "Cihan Harbi bitti. Müstevililer alacaklarının birkaç kat mislini aldı ve öyle gittiler, çekildiler. Kurşun sıkladık ki. Övünecek büyük bir tarihimiz varken, kölelikten kurtulduğumuz tarihe niye bayram diyeceğiz" diyen, Emekli Eski Meclis Başkanıyla aynı sahnede hem de 29 Ekim'de birlikte poz veren yine siz... Altıncı Filo'ya secde eden Cumhuriyet düşmanlarıyla poz verip, şimdi, senede bir gün "Yaşasın Cumhuriyet" diye bağırarak, Cumhuriyetçi olamazsınız. Milletimiz külyutmaz. Aşıkârda işlenen kabahatin, tenhada özü olmaz. Milletimiz herkesin ne yaptığını görüyor, biliyor, notunu da veriyor. Tasdikname elinde, sahibine vermek, zulümden kurtulmak için, sandığı bekliyor.

Cumhuriyet Liyakat Sistemidir

Cumhuriyet liyakat sistemidir. Tek kişilik şahsım rejimleri ise Saraya sadakat sistemidir. Saraya sadakat sistemidir. Milletin tüm imkânları, bir avuç saray yaşaması için seferber edilir. Güreşçiler kamu bankalarına, yönetim kurulu üyesi yapılırlar. "Bir tek güvenlik makalesi okumadım, bu konuda bir şey biliyorum desem yanlış olur" diyen kişi İçişleri Bakanı yapılırlar. Rüşvet alanlar, Büyükelçi yapılırlar. Vatandaş, bir yandan akşam eve nasıl ekmek götürceğini düşünür, diğer yandan da ödediği vergilerle, acımasızca kendinden alınan vergilerle itibardan tasarruf olmaz diyen sarayı besler. Millet evladını, yemez içmez okutur. İki üniversite bitiren vatan evlatları, asgari ücretle iş bulamaz. Ama Saray'ın yaşamaları üç beş maaşla keyif çatar, lüks arabalarda burunlarına pudra şekeri çeker.

Cumhuriyet Kimsesizlerin Kimsesidir

Cumhuriyet kimsesizlerin kimsesi, tek kişilik şahsım rejimleri ise, şürekâsının, yaşamasının hamisidir. Saray başka ülkelerin talebiyle, ülkemizde tuttuğu, milyonlarca Suriyeliye, milletimizin kesesinden, milyarlarca dolar akıtır. Ama vatandaşlarımız hayat pahalılığı altında, inim inim inler. Suriyeli sığınmacının, "Bana vatandaşlık geldi, istemedim. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olsam, maaşım olmaz, rezil olurum" sözleri, aslında kibirli Saray yönetiminin bu milleti ne hale getirdiğini çok güzel anlatmaktadır.

Cumhuriyet İnşa Eder, Tek Kişilik Rejim Satar

Cumhuriyet yarını düşünerek, inşa eder, fabrikalar kurar. Tek kişilik şahsım rejimleri ise, hayırsız evlat gibi bunları satar savar. Cumhuriyetimiz daha ilk günden itibaren, "Her fabrika bir kale" diyerek, ülkemizde üretim seferberliği başlatmıştır. Önce Birinci Dünya Savaşı'ndan alınan dersle, üç beyaz..., Şeker, bez ve un üretiminde, kendine yeterli olabilmek ilk hedef olarak konmuştur. Bugünde pandemiden sonra tüm dünya, bu politikalara

geri dönmektedir. Eskişehir, Turhal, Alpullu ve Uşak'ta şeker fabrikaları, Kayseri, Konya Ereğli ve Bakırköy'de bez, Nazilli'de basma, Bursa ve Bünyan'da dokuma fabrikaları... Hem bir banka hem bir tekstil işletmesi olarak SÜMERBANK... Anadolu'nun pek çok ilinde buğday siloları, Aksaray'da Atatürk'ün talimatıyla kurulan Azm-i Milli Un Fabrikası... Ve Cumhuriyetle birlikte yükselen diğer fabrikalar. İlki Kırıkkale'de başlamak üzere 12 ilde demir-çelik fabrikası, Paşabahçe cam fabrikaları, çimento, kömür, kimyevi madde, gübre fabrikaları, yeraltı kaynaklarını işletmek için ETİBANK, elektrik santralleri, yeni demiryolu hatları, limanlar... 1950'lerde SEKA'nın sahneye çıkması, 1960'larda Erdemir Demir-Çelik Fabrikası, PET-KİM, 1970'ler Sakarya Tank-Palet Fabrikası, 1980'ler TÜPRAŞ, 1990'lar TÜRK TELEKOM ve daha niceleri...

Siz Önce Telekom Talanının Hesabını Verin

Cumhuriyet hükümetleri bunca fabrika kurdu. Erdoğan ve şürekası bu mirası 63 milyar dolara, kendi deyişleriyle "babalar gibi" sattı. İşte TÜRK TELEKOM... Saray TELEKOM'u Lübnanlılara sattı. Satarken de bizim tarlanın taşıyla, bizim tarlanın kuşunu vurdurdu. Lübnanlılar, Suudilerle bir oldu TÜRK TELEKOM'un kârını aldı, borcunu bizim bankalarımızın sırtına bıraktı, sonra da çekip gitti. Devletin bu şirketin yönetimine atadığı memurlar, TÜRK TELEKOM'un yağmalanmasını sessizce izlediler. Yetmedi, kimi Saray'a Yardımcı, kimi Genel Sekreter oldu, kimileri de danışman... Ülkenin elinde talan edilmiş, son derece yetersiz bir fiber altyapı kaldı. Dijital çağa, Cumhuriyetimizin İkinci Yüzyılına, bu yetersiz altyapıyla girdik. Şimdi bunun müsebbipleri çıkmış bundan şikâyet ediyorlar. Bunu tamir edebilmek için, ülkenin ikinci yüzyılına randevu vermeye kalkıyorlar. Siz önce bu talanın bir hesabını verin. Ama ne gezer.

Yetimin Hakkına Girene Hatır Soruyor

Tam da Cumhuriyet Bayramı arifesinde, TELEKOM'u soyup soğana çeviren, Lübnanlı Hariri ailesinin temsilcisi, nispet yapar gibi Erdoğan'ın Sarayına gelmiş. Sarayın kibirlisiyle basına kapalı bir görüşme yapmış. Şu fotoğrafa iyi bakın... Ne Erdoğan'ın yüzünde hesap soran bir ifade var, ne de TELEKOM'un içini boşaltanların yüzünde hesap veren bir ifade... Belli ki Hariri'nin keyfi yerinde, objektiflere gülerek poz veriyor. Cumhuriyet, tüyü bitmedik yetimin hakkını arar. Tek kişilik şahsım rejimleri ise, tüyü bitmedik yetimin hakkına girenlere, işte böyle bu resimde olduğu gibi hal hatır sorar.

Tüm Cumhuriyet Hükümetlerinin 4 Katı Kaynak Kullandı

Geçtiğimiz hafta sonu, 20 yıldır Hükümette olan Sarayın kibirlisi, çıktı milletten bu defa yüz yıl istedi. Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz. 20 yıllık devri iktidarında milletten, 2 trilyon 504 milyar dolar vergi toplamış. İçeriden ve dışarıdan 131 milyar dolar borç kullanmış. Birde milletin 63 milyar dolarlık malını mülkünü satmış. Toplam 2 trilyon 697 milyar dolar kaynak toplamış, para toplamış, bir de güzel harcamış. AK Parti'den önceki 79 yılda göreve gelen, tüm Cumhuriyet hükümetlerinin, kullandıkları paranın dört katı ve bunu tüm cumhuriyet hükümetlerinin harcadığının dörtte biri kadar bir sürede harcamış, bitirmiş.

Hedeflerin Yarisına Bile Ulaşamadılar

Önceki 57 Hükümet, kullandıkları her 100 dolarlık kaynakla, ülkeye 714 dolarlık gelir yaratmışlar ülkede. Erdoğan hükümetleri ise kullandığı her 100 dolarlık kaynakla, sadece 533 dolarlık milli gelir yaratabilmiş. Erdoğan kaynakları israf etmiş. Millete verdiği sözleri tutamamış. Bundan tam 11 yıl önce, 2011 seçimlerine giderken, 2023 için milletimize bazı sözler verdiler. Bunların adına da anlı, şanlı 2023 hedefleri dediler. Bir de bunlar yetmedi Kalkınma Planlarına da yazdılar. Devletin resmi hedefleri haline de getirdiler. 2023'e bugün itibarıyla tam iki ay kaldı. Saray milletimize, "2023'te Milli Gelirimizi 2 trilyon dolara" çıkarma sözü vermişti. Şimdi kendi resmi programlarında, "2023'te milli gelirimiz 867 milyar dolar olacak" diyorlar. İnsaf! Hadi "Pandemi oldu, Rusya Ukrayna'yı işgal etti, onun için 2 trilyon sözümüzü tutamadık ama 1 trilyon 867 milyar dolarda kaldık" desinler bizde kabul edelim. Ama 867 milyar dolar, millete vaat ettikleri hedefini yarisı bile değil. Bu beceriksizliğin daniskası... 2023'te kişi başına geliri 25 bin dolara çıkaracağız demişler bu sözü vermişler. Bu ülkenin her bir ferdinin yıllık geliri 25 bin dolar olacak demişler. Şimdi, "2023'te kişi başına gelir, olsa olsa 10 bin dolar olur" diyorlar. Buna baktığınızı zaman bu da hedefin yarisı bile değil. Beceriksizliğin daniskası. Milletimize, "Türkiye'yi 2023'te, ilk 10 ekonomi arasına sokma sözü" verdiler. 1990'da ilk 20'ye giren koca Türkiye ekonomisini, 2023'te ilk 20'den düşürme sınırına getirdiler. Bu beceriksizliğin daniskası değil de ne? "İşsizliği yüzde 5'e düşüreceğiz" dediler. İşsizlik yüzde 10 da kaldı. Taahhüt ettiklerinin iki katı... Alın size bir başka beceriksizliğin daniskası daha.

Sen Çık Önce 2023'ün Hesabını Ver

Hep söylemek zorunda kalıyoruz. Arsız neden arlanır, çul da giyer sallanır. 20 yılda millete verdiği hiçbir sözü tutamayan, millete taahhüdünü yerine getiremeyen saray, şimdi çıkmış, önümüzdeki yüzyıl için milletten yetki

istiyor. Pes doğrusu... Sen gelecek 100 yılı bırak, 2023'e 2 ay kala, 2023 hedeflerini neden tutturamadın? Çık millete bunun hesabını önce bir ver. Millet olarak bunların çiraklıklarını gördük, kalfalıklarını gördük, ustalıklarını gördük, en sonunda maşallah camı çerçeveyi indirdiler. Bu aziz milleti ve memleketi, harap ettiler.

Cüzdandan Boşsa Vizyon Da Boştur

Şimdi 2023'te tutturamadıkları hedeflerin hesabını vermeden önümüzdeki asra talip olmaya kalkıyorlar. Her sıkıştıklarında, ya bir asır önceye, ya da bir asır sonraya kaçıyorlar. Konuşmadıkları tek şey ise bugün... Bugün mutfakta tencereler kaynamıyor. Milletin cüzdanı bomboş. Milletin cüzdanını boşaltan, hükümetin vizyonu da boştur. Tekrarlayalım, ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz.

Gıda Ve Barınma Krizi Kapımızda

Kışa girerken, ciddi bir gıda ve barınma krizi kapımızda bekliyor. Dünyada gıda fiyatları Ukrayna-Rusya savaşı öncesi seviyelerine dönmüştü. Ama hafta sonunda, Rusya tahıl koridorunu yeniden kapattı. Dünyada 12 aylık gıda enflasyonu, yüzde 5,5'e kadar gerilemişti. Şimdi Rusya'nın tahıl koridorunu kapatma kararıyla, tedbir alınmazsa, dünyada gıda fiyatları yeniden artacak. Tabi bizde durum çok daha farklı. Kara kış yaklaşırken bizdeki gıda enflasyonu yüzde 93. Dünyadakinin katbekat fazlası. Dünyada gıda fiyatlarının en hızlı arttığı 5 ülkeden biriyiz bu saray hükümeti sayesinde. Tahıl başta olmak üzere, küresel emtia fiyatlarının yeniden artmaya başlaması, mutfaklarımızdaki yangının daha da büyümesi demek... Bugün markette sütün litresi 20 liranın, beyaz peynirin kilosu 100 liranın üzerinde. Edirne'de öğrenciler, yani peynirin merkezinde "Bir peyniri üçe bölüyoruz. Asker gibi herkes kendi hakkını yiyor. Bu halimizden utanıyoruz" diye dert yanıyor. Peki Saraydan bu sesi duyan var mı? Hiç sanmıyorum ne gezer...

İş Bulamazsan Da Açsın, Bulsan Da...

Enflasyonu kendi hatalarıyla azdırdılar. Paramızı pul ettiler. Geçtiğimiz yılın Aralık ve bu yılın Ocak ayında, yani sadece iki ayda, toplam yüzde 25 enflasyona neden oldular. Şimdi Şark kurnazlığı yapıyorlar. "Aralık ve Ocak'ta enflasyon artık bu kadar yüksek olmaz" diye düşünüyorlar, cinlik yapıp, enflasyonun Aralık'tan itibaren düşeceğini ilan ediyorlar. Peki sonra ne olacak? Peki fiyat etiketleri düşecek mi? Hayır! Hem fiyat etiketleri, hem de açlık sınırı artmaya devam edecek. Saray sosyetesini üçer beşer maaşlar aldığından bu onlara pek dokunmaz. Farkında da olmazlar. Ama asgari ücretli vatandaşlarımız ne yapacak? Asgari ücret 5 bin 500 lira. Daha dört ay önce belirlendi. En son açıklanan açlık sınırı ise 7 bin 425 lira oldu. Asgari ücretli bir ailenin sadece karnını doyurmak için ilave 1.925 liraya ihtiyacı var. Asgari ücret bugün Türkiye'de ortalama ücret oldu. Onun için Saray ve şürekâsının yönettiği bu ülkede, iş bulanda aç, iş bulamayan da aç.

Bir Ev, Bir Araba Hayal Oldu

Karakışa girerken, kapımızda sadece gıda krizi yok. Aynı zamanda ciddi bir de barınma krizi var. Sadece son bir yılda doğalgaza yüzde 161, elektriğe yüzde 101 zam geldi. Yeni zamların da eli kulağında... Esnaf kira seviyesinde gelen enerji faturalarından illallah dedi. Bu zulüm böyle devam ederse esnaf artık pes edip dükkanını kapatacak. Yine kışla beraber hanelerden yükselen, "Yandım Allah" feryatları öyle gözüküyor ki daha da artacak. Sadece enerji faturaları mı? Kiralar da serbest uçuşta... İstanbul'da kömürlükten bozma evlerin kirası, 4 bin lira olmuş. Kiralık daire fiyatları son bir yılda, Trabzon'da yüzde 180, Konya'da, Sivas'ta ve Edirne'de yüzde 175, İzmir'de yüzde 173, Ankara'da yüzde 163, İstanbul ve Adana'da yüzde 155 artmış. Diyarbakır ve Van'da ise kiralar neredeyse ikiye katlanmış. Satılık evlerde ev fiyatları birkaç milyonun altına bir türlü düşmüyor. Tam da seçim öncesinde, hükümet bir sosyal konut projesi daha açıkladı. TOKİ'nin yapacağı 250 bin sosyal konut için, yaklaşık 8 milyon yurttaşımız başvurdu. Bugün başvuruların son günü... Her başvuran 100 vatandaşın sadece 3'ü konut sahibi olacak. Geriye kalan 97 kişi artık ev hayalinden vazgeçecek. Ülkemizin hali bu... Bu ülkede bir ev, bir araba sahibi olmak artık hayal...

TOGG'U Sevinçle Karşılдық

Araba demişken; hafta sonunda Türkiye Otomobil Girişim Grubu, seri üretim bandından ilk aracını indirdi. Bunu biz ülkemiz adına sevinçle karşıladık. TOGG bir özel grubunun yatırımıdır. Çok büyük kaynaklar tahsis edilmiştir... Türkiye'nin mobilite teknolojilerinde ilerlemekte umududur. Bir Türk markası olarak TOGG'un, dünyanın en önemli teknoloji üslerinden biri olması, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizim en büyük dileğimizdir. Gelelim aracın fiyatına. İlk talep Erdoğan'dan geldi. E bu aracı almaya Erdoğan'ın gücü, tabi ki yeter. Ama milletimizin kaçı bu aracı alabilecek? Bunu bilmiyoruz. Aracın fiyatı açıklanamadı. Sanki sır.

Erdoğan'ın Sözleri Bir İtiraf

Erdoğan'ın demesine göre ama "Mart ayı sonunda pazara çıkacak bir ürünün fiyatının bugünden ilanı hem doğru, hem de mümkün değilmiş..." Sadece bu sözler bile, Sarayın ekonomimizi ne hale getirdiğinin itirafıdır. Eğer bu ülkede firmalar, dört ay sonrası için fiyat veremez hale geldiyse, zaten ekonominin köküne kibrit suyu dökülmüştür. Açıkçası bu Erdoğan'ın ağzından iflasın itirafıdır. Ama bu yıkımın müsebbiplerinden Nebati Bakan, halen harikalar diyarında gezinmekle meşgul. Nebati Bakan'a göre; "Dünyanın hissettiği kadar, enflasyonu hissetmiyormuşuz." Yani siz ve diğer Saray ve şürekâsı enflasyonu elbette hissetmez. Ama dört ay sonrasına fiyat verilemeyen bir ülkede, enflasyonun neler çektiğini, bedellerinin ne olacağını, ne olduğunu bir de millete soracaksınız.

4 Ay Sonrasını Göremiyor, 1 Asıra Vizyon Vermeye Kalkıyor

Hep diyoruz; enflasyonun olduğu yerde öngörülebilirlik olmaz. Öngörülebilirliğin olmadığı yerde yatırım olmaz. Yatırımın olmadığı yerde aş olmaz, iş olmaz. Ülkede dört ay sonrasını, öngörülemez hale getirenler, bir asır sonrası için ülkeye ufuk, vizyon vermeye kalkıyorlar. Pes diyorum.

Dertleri, Manipülasyon Devam Etsin

Nitekim, iş insanlarımızın artık istiap haddi dolmaya başladı. Türkiye giderek, rekabetçi serbest piyasa ekonomisinden, Kuzey Kore modeli bir kumanda ekonomisine dönüşüyor. Tabela faizi yüzde 10,5. Ama bıraktık bu faize erişmeyi, kimse kredinin kendisine bile erişemiyor. Her gün yeni bir düzenlemeyle, piyasanın işleyişine müdahale edip, sistemi daha da bozuyorlar. Reel sektöre gidecek krediler, her gün ayrı bir düzenlemeyle, büyüyen bütçe açığının finansmanına yönlendiriliyor. Saray ve şürekâsı bankaların kaçtan kredi açacağına, kimlere ne kadar kredi açacağına kadar karışmaya başlamıştı. Yetmedi, geçtiğimiz haftada bankaların ne zaman, saat kaçta döviz alıp satacağına da karışmaya başladılar. Merkez Bankası, bankalara bir yazı göndererek; yurtiçinde yerleşik bankaların, yurtdışı bankalarla döviz alım satımını, mesai saatleri içinde gerçekleştirmelerini istemiş. Bu finansal sistemin sağlıklı işleyişi için gerekliymiş. Tabi Merkez Bankası'nın arka kapısından çıkarılan dövizleri, gece yarısı sadece kamu bankaları satacak ki, bu kur manipülasyonu devam etsin.

Motorda Yağ Biterse Mil Ve Yatak Yanar

Ama tüm bu akıl dışı müdahaleler sonucunda, olan, iş ve istihdam yaratan reel sektöre oluyor. İş insanları artık önünü göremiyor, yatırım için gereken kaynaklara erişemiyor. 20. yüzyılın en önemli iktisatçılarından, Joseph Schumpeter'in dediği gibi, "Reel sektör bir ekonominin motoru ise, finans da o motorun yağıdır." Motorda yağ eksilirse, motorun mil ve yatakları yanar. Arabanın sizi yolda bırakması kaçınılmaz olur. Bugün reel sektörümüz, me yazık ki böyle bir riskle karşı karşıyadır. Hükümet yapbozlarla, ülkemizin krizlere dayanma gücünü tüketmiştir.

Umutsuzluğa Yer Yok, Üstesinden Biz Geliriz

Ama şunu buradan bir kere daha ifade etmek istiyorum. Umutsuzluğa da gerek yoktur. Türkiye karşılaştığı bu krizlerin üstesinden gelebilecek, büyük bir ekonomidir. Ülkemiz iyi yetişmiş kadrolara sahiptir. İşte daha önce Türkiye'yi krizlerden çıkarmış tecrübeli kadrolar, Millet'in Masası'nda bir araya geldi. Türkiye'yi krizden çıkaracak reçeteye son halini vermeye başladı.

Asırlık Çınarın Genç Filizlerinde Umutlar Yeşerecek

Cumhuriyetimizin İkinci Yüzyılına girerken, hiç kimse korkmasın! Biz geleceğiz, ülkemizi, Saray yönetimi tarafından içine sokulduğu buhrandan, çıkarıp alacağız. Biz geleceğiz, ülkemizi kısa süre içerisinde önce dünyanın en büyük 15 ekonomisi, sonra da dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına sokacağız. Biz geleceğiz, kavgayı, kutuplaşmayı bitireceğiz. Bu ülkenin insanları bir birini sevgiyle kucaklayacak. Aydınlık bir yarına omuz omuza vererek yürüyeceğiz. Biz geleceğiz, bu ülkede hiçbir çocuk yatağa aç girmeyecek. Gençlerimiz geleceğe umutla bakacaklar, kendi ülkelerinde, kendilerinin ve ülkelerinin geleceği için çalışacaklar. Biz geleceğiz, ülkemize; huzur gelecek, refah gelecek, adalet gelecek, demokrasi gelecek. Cumhuriyetimizin İkinci Yüzyılında, asırlık çınarın genç filizlerinde, bu ülkenin umutları yeniden yeşerecek.